

Analiza financijskih izvještaja odabranih poduzeća konditorske industrije

Lukavečki, Marjan

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Karlovac University of Applied Sciences / Veleučilište u Karlovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:128:979970>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-28**

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
Karlovac University of Applied Sciences

Repository / Repozitorij:

[Repository of Karlovac University of Applied Sciences - Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJ

Marjan Lukavečki

Analiza financijskih izvještaja odabranih poduzeća konditorske industrije

ZAVRŠNI RAD

Veleučilište u Karlovcu

Poslovni odjel

Stručni specijalistički diplomski studij Poslovno upravljanje

Kolegij: Financijski menadžment

Mentor: mr.sc. Željko Martišković

Matični broj studenta: 0619414006

Karlovac, prosinac, 2016.

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
POSLOVNI ODJEL
STRUČNI SPECIJALISTIČKI DIPLOMSKI STUDIJ
POSLOVNO UPRAVLJANJE

Marjan Lukavečki

**Analiza financijskih izvještaja odabranih poduzeća
konditorske industrije**

ZAVRŠNI RAD

Karlovac, 2016.

Sadržaj

1. UVOD.....	1
1.1. Predmet i cilj rada.....	2
1.2. Izvori podataka i metode	2
1.3. Struktura rada.....	3
2. TEORIJSKI DIO - ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA	4
2.1. Temeljni financijski izvještaji.....	4
2.1.1. Bilanca	5
2.1.2. Račun dobiti i gubitka.....	7
2.1.3. Izvještaj o novčanom toku.....	9
2.1.4. Izvještaj o promjenama vlasničke glavnice	10
2.1.5. Bilješke uz financijske izvještaje	11
2.1.6. Uljepšavanje financijskih izvještaja	11
2.2. Temeljni instrumenti i postupci analize financijskih izvještaja.....	12
2.2.1. Postupak horizontalne analize	13
2.2.2. Postupak vertikalne analize	13
2.2.3. Financijski pokazatelji	13
2.2.3.1. Pokazatelji likvidnosti.....	15
2.2.3.2. Pokazatelji zaduženosti.....	17
2.2.3.3. Pokazatelji aktivnosti	18
2.2.3.4. Pokazatelji ekonomičnosti	19
2.2.3.5. Pokazatelji profitabilnosti	20
2.2.3.6. Pokazatelji investiranja	20
3. PRAKTIČNI DIO – ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA PODUZEĆA KRAŠ D.D.	21
3.1. Specifičnosti konditorske industrije u Republici Hrvatskoj	22
3.2. Analiza financijskih izvještaja - Kraš d.d.	25
3.2.1. Osnovne informacije – Kraš d.d.	25
3.2.2. Analiza komparativnih financijskih izvještaja – Horizontalna analiza	26
3.2.3. Analiza strukturnih financijskih izvještaja – vertikalna analiza.....	32
3.2.4. Analiza financijskih izvještaja pomoću financijskih pokazatelja.....	37
3.2.4.1. Analiza pokazatelja likvidnosti	37
3.2.4.2. Analiza pokazatelja zaduženosti	41

3.2.4.3. Analiza pokazatelja aktivnosti.....	45
3.2.4.4. Analiza pokazatelja ekonomičnosti.....	48
3.2.4.5. Analiza pokazatelja profitabilnosti	49
3.2.4.6. Analiza pokazatelja investiranja	52
3.2.5. Zaključak analize Kraš d.d.	54
3.3. Komparativna analiza poduzeća Kraš d.d. sa odabranim konkurentom	56
3.3.1. Osnovni podaci Zvečevo d.d.....	56
3.3.2. Zaključci analize financijskih izvještaja poduzeća Zvečevo d.d.....	56
3.3.2.1. Komparativni i strukturni izvještaji	57
3.3.2.2. Analiza financijskih pokazatelja	59
3.3.3. Komparativna analiza sigurnosti poslovanja	61
3.3.4. Komparativna analiza uspješnosti poslovanja.....	64
3.4. Analiza promatranih poduzeća u odnosu na konditorsku industriju	67
4. ZAKLJUČAK.....	70
LITERATURA	73
POPIS SLIKA	75
POPIS TABLICA.....	75
POPIS GRAFIKONA.....	76
POPIS PRILOGA:.....	76

SAŽETAK

Tema rada je analiza financijskih izvještaja kao jedan od alata u procesu poslovnog odlučivanja koji primjenom različitih analitičkih postupaka koristi podatke iz financijskih izvještaja i pretvara ih u upotrebljive informacije relevantne za upravljanje.

Podacima dobivenim analizom financijskih izvještaja koriste se različite interesne skupine počevši od vlasnika, investitora, kreditora, zaposlenika, dobavljača i kupaca. Temeljni financijski izvještaji su bilanca, račun dobiti i gubitka, izvještaj o novčanom toku, izvještaj o promjenama vlasničke strukture i bilješke uz financijske izvještaje. Uobičajeni postupci i instrumenti analize financijskih izvještaja su horizontalna i vertikalna analiza te analiza financijskih pokazatelja.

U praktičnom dijelu rada kao primjer provedbe analize financijskih izvještaja odabrano je poduzeće Kraš d.d. kao tržišni lider u konditorskoj industriji te je njegovo poslovanje uspoređeno sa jednim od najvećih tržišnih konkurenata, poduzećem Zvečevo d.d. kao i sa prosjekom cijele konditorske industrije. Analiza je provedena na razdoblju od 2012. do 2015. godine. Temeljem provedene analize donesen je zaključak o uspješnosti poslovanja poduzeća Kraš d.d..

Ključne riječi: financijski izvještaji, analiza financijskih izvještaja, konditorska industrija, Kraš d.d., Zvečevo d.d.

SUMMARY

The topic of this master`s thesis is the financial statements analysis as a tool in the business decision-making process. The abovementioned tool uses different data from financial statements and through the application of analytical procedures converts them into useful information relevant to the management.

Different interest groups such as owners, investors, creditors, employees, suppliers and buyers use the data gathered from financial statements analysis. The core of financial reporting includes, among others the balance sheet, profit/loss account (P/L), cash flow statement and notes to financial statements. Horizontal and vertical analysis, as well as financial indicators analysis, are common procedures and instruments used in financial statements analysis.

In the practical part of this master`s thesis, the company Kraš Ltd, being the market leader in confectionery business, will serve as an example of financial statements analysis. The company`s business is compared to Zvečevo Ltd – one of the company`s leading market competitors as well as with the average of the entire confectionery business. The analysis was conducted from 2012 to 2015. Under the conducted analysis a conclusion on the successful performance of the Kraš Ltd was made.

Keywords: financial statements, analysis of financial statements, confectionery industry, Kraš Ltd, Zvečevo Ltd

1. UVOD

Kvalitetno upravljanje osnovni je preduvjet uspješnog poslovanja svakog poduzeća. Glavnim zadaćama upravljanja (menadžmenta) smatraju se planiranje, organiziranje, upravljanje ljudskim potencijalima (kadroviranje), vođenje i kontroliranje.¹ U tom kontekstu promatrani proces planiranja jedan je od najvažnijih poslova upravljanja. Planiranju prethodi analiza cjelokupnog poslovanja čiji je sastavni dio i financijska analiza koja je orijentirana na vrijednosne ili novčane informacije. Za dobro upravljanje, planiranje je vrlo važno ili, drugačije rečeno, "planiranje je ključ uspjeha financijskih menadžera."² Analiza financijskih izvještaja može se opisati kao proces primjene različitih analitičkih sredstava i tehnika s pomoću kojih se podaci iz financijskih izvještaja pretvaraju u upotrebljive informacije relevantne za upravljanje.³

Osnovni cilj financijskog izvještavanja je pravovremeno izvještavanje zainteresiranih strana o financijskim tokovima poslovanja kao i o uspješnosti poslovanja. Može se reći kako su vlasnici, menadžeri, banke, kreditori, dobavljači, revizori i još mnogi zainteresirani korisnici informacija proizašlih iz financijske analize. Informacije potrebne za financijsku analizu se nalaze u temeljnim financijskim izvještajima (bilanci, računu dobiti i gubitka, izvještaju o novčanom toku, izvještaju o promjenama glavnice i bilješkama uz financijska izvješća). Osnovna obilježja koja bi financijski izvještaji trebali ispuniti su razumljivost, važnost, pouzdanost i usporednost kako bi se mogli analizirati.

Analiza financijskih izvještaja koristi se kako bismo odgovorili na vrlo važna pitanja o tome kako je poduzeće poslovalo u prethodnim godinama. Spoznaja prethodnih rezultata daje smjernice gdje se u poslovanju mogu tražiti moguća poboljšanja za budućnost kako bi se poboljšali poslovni rezultati, a time i vrijednost za sve zainteresirane strane.

Usporedbom dobivenih rezultata analize financijskih izvještaja s rezultatima konkurencije slaže se potpuna slika o uspješnosti poslovanja, jer uzima u obzir stanje i trendove na tržištu te snage i uspješnosti konkurencije. Ovakvi rezultati smatraju se temeljima za donošenje korporativnih ciljeva i strategija.

¹ Buble M., Menagement, Ekonomski fakultet u Splitu, Split, str. 12

² Gulin D. i drugi, Računovodstvo, Ekonomski fakultet, Zagreb, 2003, str. 472

³ Habek M. i drugi: Temelji računovodstva i analitika knjigovodstva, RRIF-Plus, 2004., str. 25.

1.1. Predmet i cilj rada

Predmet ovog rada je analiza financijskih izvještaja kao jedan od menadžerskih alata u sklopu planiranja, a koji se može opisati kao proces primjene različitih analitičkih sredstava i tehnika pomoću kojih se podaci iz financijskih izvještaja pretvaraju u upotrebljive informacije relevantne za upravljanje.⁴ Kao sredstvo za što kvalitetniji prikaz navedene tematike odabran je primjer tržišnog lidera konditorske industrije, odnosno poduzeće Kraš d.d. čije se poslovanje u razdoblju od 2012. do 2015. godine detaljno analizira i interpretira rezultate.

Glavni cilj rada je definirati postupak analize financijskih izvještaja te na praktičnom primjeru poduzeća Kraš d.d. prikazati postupak financijske analize i interpretacije svih relevantnih činjenica potrebnih za donošenje zaključaka o sigurnosti i uspješnosti poslovanja.

1.2. Izvori podataka i metode

Pri izradi rada korišten je velik broj različitih izvora podataka. Za potrebe izrade teoretskog dijela rada korišteno je jedanaest stručnih knjiga, šest stručnih članaka i više Internet stranica. Za izradu praktičnog dijela rada, u najvećoj mjeri su korišteni službeni financijski izvještaji i godišnja izvješća objavljeni na Internet stranicama Zagrebačke burze, Internet stranicama poduzeća i Internet stranicama FINA-e.

Pri izradi teoretskog dijela rada korištena je prvenstveno deskriptivna metoda (postupak jednostavnog opisivanja ili ocrtavanja činjenica, procesa i predmeta u prirodi i društvu te njihovih empirijskih potvrđivanja odnosa i veza)⁵. Kod izrade praktičnog dijela rada korišteno je više metoda među kojima se ističu komparativna metoda (postupak uspoređivanja istih ili srodnih činjenica, pojava procesa i odnosa, odnosno utvrđivanja njihove sličnosti u ponašanju i intenzitetu i razlika među njima)⁶ i metoda analize (postupak znanstvenog istraživanja i objašnjenja stvarnosti putem raščlanjivanja složenih misaonih tvorevina (pojmovna, sudova i zaključaka) na njihove

⁴ Negro F.Z., *Financijski management*, Visoka škola za turizam, Šibenik, 2001. str. 472

⁵ Zelenika R., *Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela*, Sveučilište u Rijeci, Rijeka, 2000., str. 338

⁶ *Ibidem*, str. 141

jednostavne sastavne dijelove i elemente te izučavanje svakog dijela (i elementa) za sebe i u odnosu na druge dijelove).⁷

1.3. Struktura rada

Rad je strukturiran u dvije osnovne cjeline, teoretsku i praktičnu. Prva cjelina predstavlja teoretski dio u kojem se definiraju temeljni financijski izvještaji, među kojima su bilanca, račun dobiti i gubitka, izvještaj o novčanom toku i bilješke uz financijske izvještaje. Uz izvještaje definiraju se temeljni instrumenti, postupci i analize financijskih izvještaja u koje spadaju horizontalna i vertikalna analiza te analiza financijskih pokazatelja. Druga cjelina koja se odnosi na praktični primjer, sastoji se od definiranja osnovnih hipoteza koje će se primjerom pokušati potvrditi, zatim opisa specifičnosti konditorske industrije i osnovnih pokazatelja ostvarenih u promatranom razdoblju. Potom slijedi analiza financijskih pokazatelja poduzeća Kraš d.d. koja se provodi horizontalnom, vertikalnom i analizom financijskih pokazatelja. Informacije dobivene analizom poslovanja poduzeća Kraš d.d. uspoređuju se s podacima jednog od najvećih tržišnih konkurenata, Zvečevo d.d. za koji je provedena skraćena analiza. Kao posljednji korak u analizi uspoređuju se podaci promatranih poduzeća sa rezultatima cijele industrije.

⁷ Zelenika R., Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela, Sveučilište u Rijeci, Rijeka, 2000., str. 327

2. TEORIJSKI DIO - ANALIZA FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA

Kako bi se kvalitetno provodila analiza financijskih izvještaja, što je ujedno i predmet ovog rada, potrebno je definirati financijske izvještaje kao izvore informacija potrebnih za predmetnu analizu. Financijski izvještaji nastaju u računovodstvu koje prikuplja i obrađuje podatke financijske prirode te ih predstavlja zainteresiranim korisnicima.

Korisnicima financijskih izvještaja smatraju se različite grupe internih i eksternih interesnih skupina kao što su investitori, kreditori, dioničari, dobavljači, građani, donatori te najšira javnost, kao i različiti interni korisnici samog poduzeća.

Cilj financijskog izvještavanja jest informiranje zainteresiranih korisnika o financijskom položaju poduzeća i o uspješnosti poslovanja.⁸ U tom kontekstu financijske izvještaje može se promatrati kao skup vrijednosno izraženih podataka o poslovanju promatranih poslovnih subjekata, prikazanih na propisan način.

Informacije sadržane u financijskim izvještajima moraju biti relevantne i istodobno pouzdane, a oblik i sadržaj moraju biti prepoznatljivi i razumljivi osobama kojima su informacije namijenjene. Takve informacije nalaze se u temeljnim financijskim izvještajima.

2.1. Temeljni financijski izvještaji

Pod pojmom temeljni financijski izvještaji se uzima pet izvještaja koja svaka kompanija mora sastaviti na kraju obračunskog razdoblja:⁹

- bilanca (izvještaj o financijskom položaju)
- račun dobiti i gubitka (izvještaj o uspješnosti poslovanja)
- izvještaj o novčanom toku
- izvještaj o promjenama vlasničke glavnice
- bilješke uz financijske izvještaje.

Uz temeljne financijske izvještaje, u pravilu se razmatraju i bilješke uz financijske izvještaje koje detaljnije objašnjavaju pojedine pozicije financijskih izvještaja.

⁸ Žager K. i dr., Analiza financijskih izvještaja, 2. prošireno izdanje, Masmedia, Zagreb, 2008., str. 52

⁹ Zakon o računovodstvu, Narodne novine broj: 134/15, [online] http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_07_78_1493.html, 22.07.2016.

Financijski izvještaji su u međusobnoj interakciji i prikazuju stanje poslovnog subjekta, te služe kao podloga za donošenje racionalnih i primjerenih poslovnih odluka.

Financijski izvještaji uobičajeno se sastavljaju uz pretpostavku da poduzeće vremenski neograničeno posluje te da će poslovati i u doglednoj budućnosti.¹⁰

2.1.1. Bilanca

Bilanca je financijski izvještaj koji sistematizirano prikazuje stanje imovine, obveza i kapitala u određenom vremenskom trenutku.¹¹ Prema većini autora, bilanca je uz račun dobiti i gubitka najvažniji financijski izvještaj. Ona predstavlja prikaz poslovanja na određeni datum te se redovno mijenja. U pravilu se prikazuje za svaku poslovnu godinu, na posljednji dan razdoblja, a može se prikazivati i za kraća vremenska razdoblja, periodične bilance.

Bilanca se sagledava kroz dva dijela, aktivu i pasivu. Aktiva predstavlja imovinu, a pasiva kapital i obaveze. Na osnovi njih se utvrđuje imovinsko stanje, odnosno financijski položaj poduzeća. Prilikom sastavljanja bilance treba se voditi računa o tome da aktiva i pasiva moraju biti jednake.

Slika 1. Struktura bilance

AKTIVA	=	PASIVA
	ILI	
IMOVINA	=	KAPITAL + OBAVEZE

Izvor: Grafički prikaz autora prema podacima, Katarina Žager i dr., Analiza financijskih izvještaja, str. 61

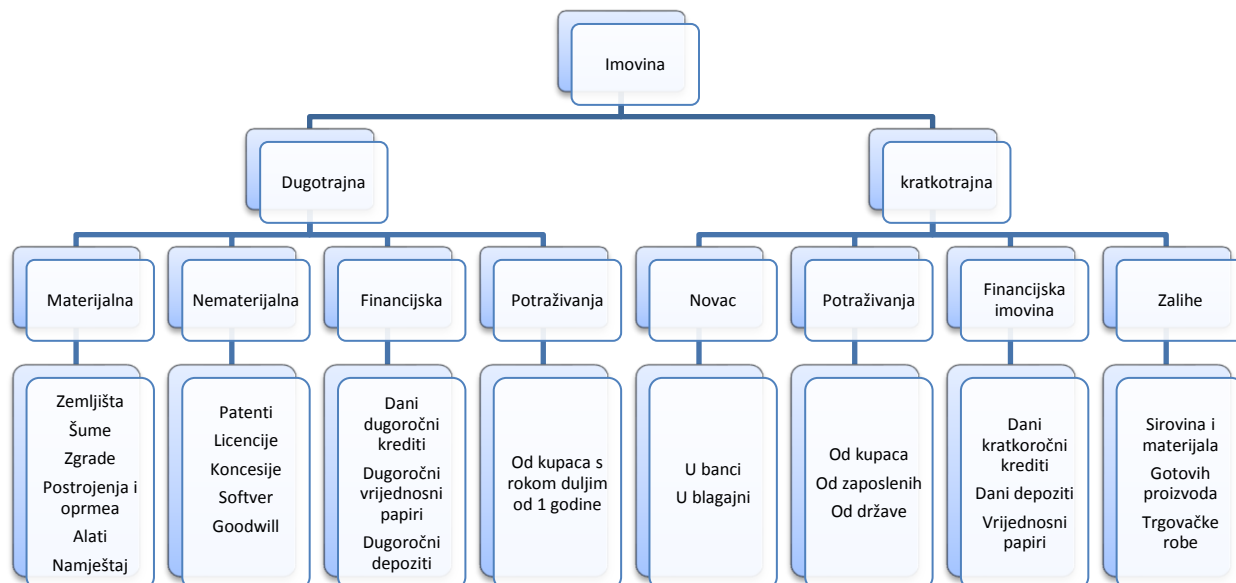
Aktiva bilance se prema funkciji sastoji od dugotrajne (stalne ili fiksne imovine) i kratkotrajne imovine (tekuće ili obrtne imovine). Kratkotrajnu imovinu čini onaj dio ukupne imovine za koji se očekuje da će se pretvoriti u novčani oblik u vremenu kraćem od jedne godine, dok je dugotrajna imovina ona imovina koja dulje ostaje vezana u tom obliku i za koju se ne očekuje da će se pretvoriti u novac u tako kratkom roku.¹²

¹⁰ Vujević, I. (2009): Analiza financijskih izvještaja, ST-tisak, Split, str. 33

¹¹ Žager K. i dr., Analiza financijskih izvještaja, 2. prošireno izdanje, Masmedia, Zagreb, 2008., str. 52

¹² Ibidem, str. 56

Slika 2. Podjela imovine prema funkciji i njezini pojavnici

Izvor: Grafički prikaz autora prema podacima, Katarina Žager i dr., Analiza financijskih izvještaja, str. 56 i 57

Pasiva bilance prikazuje obveze i kapital kao izvore imovine koje se može klasificirati kao vlastite izvore (kapital) i tuđe izvore (obveze, tj. dugovanja). Može se zaključiti kako aktiva pokazuje u kojem se obliku koristi imovina, a pasiva način financiranja imovine.¹³

Način i redoslijed sastavljanja bilance može biti propisan zakonom ili samo preporučeno nekom od računovodstvenih regulativa. U našem zakonodavstvu propisana je bilančna shema koja polazi od obrnutog redoslijeda i naslanja se na bilančne sheme koje postoje u zemljama zapadne Europe.¹⁴

Tablica 1. Shema bilance u Republici Hrvatskoj

AKTIVA		PASIVA	
A	POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	A	KAPITAL I REZERVE
B	DUGOTRAJNA IMOVINA	B	DUGOROČNA REZERVIRANJA ZA RIZIKE I TROŠKOVE
	1. Nematerijalna imovina	C	DUGOROČNE OBAVEZE
	2. Materijalna imovina	D	KRA TKOROČNE OBAVEZE
	3. Financijska imovina	E	ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I NEDOSPJELA NAPLATA PRIHODA
	4. Potraživanja		
C	KRA TKOTRAJNA IMOVINA		
	1. Zalihe		

¹³ Ivanović Z., Financijski menadžment, 2. prošireno izdanje, Sveučilište u Rijeci, Rijeka, 1997. str. 70

¹⁴ Žager K. i dr., Analiza financijskih izvještaja, 2. prošireno izdanje, Masmedia, Zagreb, 2008. str. 65

	2. Potraživanja		
	3. Financijska imovina		
	4. Novac		
D	PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I NEDOSPJELA NAPLATA PRIHODA		
E	GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA		

Izvor: Grafički prikaz autora prema podacima, Katarina Žager i dr., Analiza financijskih izvještaja, str. 66

2.1.2. Račun dobiti i gubitka

Račun dobiti i gubitka može se definirati kao financijski izvještaj koji prikazuje koliko je prihoda i rashoda ostvareno u određenom vremenu te kolika je ostvarena dobit (gubitak).¹⁵ Za razliku od bilance koja prikazuje podatke poslovanja sa stanjem u određenom trenutku, račun dobiti i gubitka prikazuje aktivnosti poduzeća u određenom vremenskom razdoblju. Ovaj izvještaj je od iznimne važnosti za investitore jer prikazuje podatak o dobiti odnosno profitabilnosti.

Radi daljnjeg razumijevanja pojmova i materije, potrebno je definirati prihode i rashode. Prihodi i rashodi su kategorije koje pokazuju promjene na imovini i obvezama vezane uz proces zarađivanja pri čemu prihodi povećavaju, a rashodi smanjuju zaradu.

Prihodi predstavljaju povećanje imovine ili smanjenje obveza koje dovodi do povećanja kapitala. Prihodi se mogu sagledavati kao redovni i izvanredni.

Redovni prihodi ostvaruju se prodajom proizvoda, odnosno njihovom realizacijom na tržištu.¹⁶ Redovni prihodi čine veći dio ukupnih prihoda, a dijele se na poslovne i financijske. Poslovni nastaju poslovanjem poduzeća, dakle prodajom proizvoda ili pružanjem usluga, dok financijski nastaju ulaganjem viška raspoloživih novčanih sredstava u dionice, obveznice ili putem kamata, negativnih tečajnih razlika i slično.

Izvanredni prihodi su prihodi koji se ne pojavljuju redovito, pa se stoga ne mogu ni planirati ni predvidjeti. Najčešći izvanredni prihodi javljaju se prilikom prodaje

¹⁵ Žager K. i dr., Analiza financijskih izvještaja, 2. prošireno izdanje, Masmedia, Zagreb, 2008., str. 67

¹⁶ Ibidem, str. 70

dugotrajne imovine, prodaje sirovina, inventurnih viškova, otpisa obveza kao i kod svih drugih izvanrednih oblika povećanja imovine ili smanjenja obveza.¹⁷

Rashodi će suprotno od prihoda, nastati smanjenjem imovine i povećanjem obveza, a to će se odraziti na smanjenje kapitala. Rashodi se kao i prihodi mogu podijeliti na redovne i izvanredne. Redovni rashodi se dijele na poslovne i financijske.

Kada se govori o приходima i rashodima, potrebno je skrenuti pažnju kako oni nisu isto što i primitak i izdatak. Prihod povećava neto vrijednost. Primitak je priljev novca. Rashod smanjuje neto vrijednost. Izdatak je odljev novca.¹⁸ U kontekstu navedenog kao osnovna svrha računa dobiti i gubitka može se smatrati prikazivanje neto povrata angažiranog kapitala u određenom intervalu.¹⁹

Oblikovanje računa dobiti i gubitka može biti propisano zakonom ili predloženo od strane strukovne organizacije. U Republici Hrvatskoj oblik računa dobiti i gubitka, kao i bilance propisan je Pravilnikom o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja (NN 95/2015).²⁰ Prikaz računa dobiti i gubitka može biti jednostrani i dvostrani račun od kojih se češće koristi jednostrani zbog mogućeg uspoređivanja financijskih rezultata po aktivnostima npr. rezultat financijskih s rezultatom poslovnih aktivnosti.

Tablica 2. Shema računa dobiti i gubitka u Republici Hrvatskoj

RAČUN DOBITI I GUBITKA za razdoblje 1.1. – 31.12.201X	
A	POSLOVNI PRIHODI
B	POSLOVNI RASHODI
C	DOBIT IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI
D	FINANCIJSKI PRIHODI
E	FINANCIJSKI RASHODI
F	DOBIT IZ FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI
G	IZVANREDNI (OSTALI) PRIHODI
H	IZVANREDNI (OSTALI) RASHODI
I	DOBIT IZ IZVANREDNIH (OSTALIH) AKTIVNOSTI
J	BRUTO DOBIT
K	POREZ NA DOBIT
L	NETO DOBIT

Izvor: Grafički prikaz autora prema podacima, Katarina Žager i dr., Analiza financijskih izvještaja, str. 78

¹⁷ Žager K. i dr., Analiza financijskih izvještaja, 2. prošireno izdanje, Masmedia, Zagreb, 2008., str. 71

¹⁸ A. Bajo, Upravljanje gotovinom i likvidnošću u Hrvatskoj, Ekonomski fakultet u Zagrebu, [online] <http://web.efzg.hr/dok/FIN/abajo>, 11.8.2016.

¹⁹ Ivanović Z., Financijski menadžment, 2. prošireno izdanje, Sveučilište u Rijeci, Rijeka, 1997. Str. 98

²⁰ Pravilnik o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja, Narodne novine broj 95/2015, [online] http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_09_96_1849.html 11.8.2016.

2.1.3. Izvještaj o novčanom toku

Izvještaj o novčanim tokovima daje informacije o izvorima i upotrebi gotovine tijekom izvještajnog razdoblja, ali predstavlja i bazu za planiranje budućih gotovinskih tokova i potreba za financiranjem.²¹ Novac predstavlja iznimno važan resurs za svaki oblik poslovanja jer se pomoću njega kupuju sirovine, strojevi, podmiruju se obveze, prodaju se gotovi proizvodi i roba. Stoga ne treba čuditi potreba da se sastavlja izvještaj koji govori o izvorima i uporabi novca, i na temelju kojeg je moguće utvrđivanje viška raspoloživih, odnosno nedostatnih novčanih sredstava. Izvještaj o novčanom toku se nadopunjuje sa računom dobiti i gubitka. Zajedno upotpunjuju sliku financijskog položaja i ekonomske snage poslovnog subjekta.

Kako bi se postigla što kvalitetnija slika poslovni primici i izdaci se razvrstavaju na poslovne, investicijske i financijske aktivnosti.

Poslovne aktivnosti jesu glavne aktivnosti poduzeća koje stvaraju prihod i koje u osnovi imaju najznačajniji utjecaj na financijski rezultat poduzeća, dobit ili gubitak.²² One mogu biti primici na osnovu prodaje robe ili pružanja usluga, provizije, naknade, tantijeme, izdaci dobavljačima za isporučenu robu, plaće za zaposlene, porezi, premije osiguranja...

Investicijske aktivnosti vezane su uz promjene na dugotrajnoj imovini kao što su primici od prodaje nekretnina, opreme, postrojenja, dionica, obveznica, kao i izdaci za dionice, kredite i slično.

Financijske aktivnosti su vezane uz financiranje poslovanja kao što su primici od emisije dionica ili obveznica, primljenih kredita, te izdaci za dividende, kamate, otkup vlastitih dionica i slično.

Izvještaj o novčanom toku može biti sastavljen na temelju direktne ili indirektno metode. Prema direktnoj metodi objavljuju se ukupni primici i ukupni izdaci novca razvrstani po osnovnim aktivnostima - poslovnim, investicijskim i financijskim, dok se kod indirektno metode poslovne aktivnosti ne iskazuju kao bruto primici i bruto izdaci novca, već se neto dobit ili gubitak usklađuje za učinke transakcija nenovčane prirode. S obzirom na to da je za većinu korisnika izvještaj po direktnoj metodi

²¹ Vidučić Lj., Financijski menadžment, VIII. izdanje, RRI Plus, Zagreb, 2012., str. 381

²² Žager K. i dr., Analiza financijskih izvještaja, 2. prošireno izdanje, Masmedia, Zagreb, 2008., str. 83

razumljiviji, u pravilu se sva suvremena rješenja zalažu za primjenu direktne metode.²³ Indirektna metoda izvještavanja izračunava se na način da se dobitak (gubitak) nakon oporezivanja usklađuje za sve nenovčane transakcije te prihode i rashode vezane za financiranje novčanog toka.

Tablica 3. Izvještaj o novčanom toku - direktna metoda

IZVJEŠTAJ O NOVČANOM TOKU za razdoblje 1.1. – 31.12.201X	
A	POSLOVNE AKTIVNOSTI
	1. Primici iz poslovnih aktivnosti
	2. Izdaci iz poslovnih aktivnosti
	3. Neto novčani tok iz poslovnih aktivnosti
B	INVESTICIJSKE AKTIVNOSTI
	1. Primici iz investicijskih aktivnosti
	2. Izdaci iz investicijskih aktivnosti
	3. Neto novčani tok iz investicijskih aktivnosti
C	FINANCIJSKE AKTIVNOSTI
	1. Primici iz financijskih aktivnosti
	2. Izdaci iz financijskih aktivnosti
	3. Neto novčani tok iz financijskih aktivnosti
D	UKUPNO NETO NOVČANI TOK
E	NOVAC NA POČETKU RAZDOBLJA
F	NOVAC NA KRAJU RAZDOBLJA

Izvor: Grafički prikaz autora prema podacima, Katarina Žager i dr., Analiza financijskih izvještaja, str. 86

2.1.4. Izvještaj o promjenama vlasničke glavnice

Izvještaj o promjenama vlasničke glavnice prikazuje promjene koje su se na glavnici (kapitalu) dogodile između dva obračunska razdoblja. U ovom se izvještaju posebno prikazuju: dobit ili gubitak poduzeća, sve stavke prihoda i rashoda koje treba direktno priznati u kapital, učinak promjena računovodstvenih politika i ispravke temeljnih pogrešaka, dodatna ulaganja vlasnika i visina izglasanih dividendi, iznos zadržane dobiti na početku i na kraju razdoblja te promjene unutar tog razdoblja i usklađenja svake druge pozicije kapitala.²⁴

Izvještaj nema standardiziran izgled, te se važnost stavlja na sadržaj koji mora biti prezentiran u razumljivom obliku. Zajedno sa bilješkama uz financijske izvještaje upotpunjuje sliku poslovanja poduzeća, što predstavlja važne informacije za investitore, odnosno vlasnike.

²³ Žager K. i dr., Analiza financijskih izvještaja, 2. prošireno izdanje, Masmedia, Zagreb, 2008., str. 83

²⁴ Ibidem, str. 87

2.1.5. Bilješke uz financijske izvještaje

Za ostvarenje određenih poslovnih ciljeva koji zahtijevaju suptilniju financijsku analizu, poželjno je, uz financijske izvještaje poduzeća, sastavljati i određene financijske bilješke te dodatne tablice koje moraju biti zasnovane ili izvedene na bilanci i za koje se očekuje da se čitaju:²⁵

- s bilancom,
- s računom dobitka ili gubitka
- s izvještajem o promjenama u financijskom položaju.

U bilješke spadaju pomoćne i detaljnije informacije koje nisu prikazane u temeljnim financijskim izvještajima kao što su metoda obračuna amortizacije, metode procjene pozicija bilance, pregled obaveza s rokom dospijeca duljim od pet godina, prosječan broj zaposlenih, broj i nominalna vrijednost izdanih dionica po vrstama i druge korisne informacije.

Može se zaključiti kako bilješke trebaju sadržavati informacije nužne za razumijevanje i ocjenu temeljnih financijskih izvještaja, a koje se ne mogu vidjeti direktno iz njih. Najčešće se sastoje od tri dijela, a to su: podaci o poduzeću, pojašnjenja pojedinih pozicija u financijskim izvještajima te korištene računovodstvene politike, zbog razumijevanja prezentiranih financijskih izvještaja.²⁶

2.1.6. Uljepšavanje financijskih izvještaja

Financijskim izvještajima pristupamo u dobroj vjeri i s povjerenjem u prikazane podatke, no to ne znači da se podacima, iako istinitima ne može manipulirati. Time se smatra da se isti podaci mogu interpretirati i prikazati na različite načine, ovisno o potrebama menadžmenta. Uljepšavanjem financijskih izvještaja rezultat se može prikazati boljim ili lošijim. Smatra se da postoje tri osnovna motiva za uljepšavanje financijskih izvještaja:²⁷

- **podcjenjivanje rezultata** financijske godine iz računa dobitka i gubitka precjenjivanjem obveza iz pasive bilance te podcjenjivanjem stanja aktive iz bilance (primjerice zbog smanjenja osnovice poreza na dobitak, zadržavanja isplate dividende i dr.);

²⁵ Ivanović Z., Financijski menadžment, 2. prošireno izdanje, Sveučilište u Rijeci, Rijeka, 1997., str. 113

²⁶ Brekalo F., Revizija financijskih izvještaja. Zagreb, Faber&Zgombić Plus, 2004., str. 12

²⁷ Bešvir B., Kako čitati i analizirati financijske izvještaje, RRIF-plus, Zagreb, 2008., str. 109

- **precjenjivanje rezultata** financijske godine iz računa dobitka i gubitka podcjenjivanjem obveza iz pasive bilance te precjenjivanjem stanja aktive iz bilance (radi stvaranja slike uspješnosti - kredibiliteta, isplata dividendi, provizija i dr.);
- **pronevjera** - protupravno prisvajanje imovine.

Financijski izvještaji se često „uljepšavaju“ manipulacijama na pozicijama potraživanja od kupaca, zalihama, dugotrajnom materijalnom imovinom i obvezama prema dobavljačima.

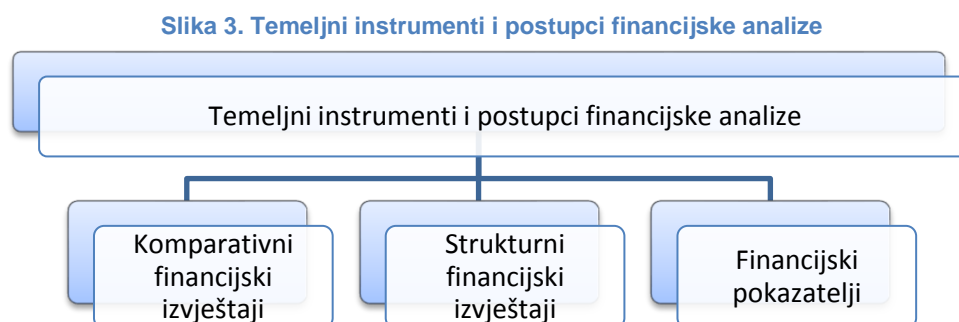
2.2. Temeljni instrumenti i postupci analize financijskih izvještaja

Analiza financijskih izvještaja može se opisati kao proces primjene različitih analitičkih sredstava i tehnika pomoću kojih se podatci iz financijskih izvještaja pretvaraju u upotrebljive informacije relevantne za upravljanje.²⁸

Zadatak financijskog menadžmenta je analizirati poslovanje kako bi na temelju ostvarenih rezultata u prethodnim razdobljima mogli planirati akcije u budućnosti. Standardizacija financijskih izvještaja i postupci analize su od posebne važnosti za eksterne korisnike, odnosno potencijalne kreditore i ulagače.

U procesu analize financijskih izvještaja moguće je koristiti se čitavim nizom različitih postupaka, koji su, prije svega, utemeljeni u raščlanjivanju i uspoređivanju.²⁹

Analiza se uobičajeno provodi korištenjem komparativnih (horizontalna analiza) i strukturnih (vertikalna analiza) financijskih izvještaja te putem financijskih pokazatelja (slika 3.)

Izvor: Grafički prikaz autora prema podacima, Katarina Žager i dr., Analiza financijskih izvještaja, str. 224

²⁸ Habek M, i dr, Temelji računovodstva i analitika knjigovodstva, RRIF-Plus, 2004., str. 25.

²⁹ Žager K. i dr., Analiza financijskih izvještaja, 2. prošireno izdanje, Masmedia, Zagreb, 2008., str. 224

2.2.1. Postupak horizontalne analize

Horizontalnom analizom nastoje se uočiti tendencija i dinamika promjena pojedinih pozicija temeljnih financijskih izvještaja.³⁰ Horizontalna analiza provodi se usporedbom komparativnih financijskih izvještaja u više obračunskih razdoblja, odnosno kroz nekoliko uzastopnih godina.

Za izračunavanje promjena u pozicijama financijskih izvješća i njihovo uspoređivanje može se uzeti neka godina kao bazna, a ostale se onda uspoređuju s njom. Osim toga mogu se praviti usporedbe svake godine u odnosu na prethodnu.³¹ Kako bi rezultati bili što vjerodostojniji potrebno je uzeti što veći raspon godina za prikazivanje trendova.

2.2.2. Postupak vertikalne analize

Vertikalna analiza omogućava uvid u strukturu financijskih izvještaja. Kao podloga za provedbu vertikalne analize koriste se strukturni financijski izvještaji.

Vertikalna se analiza provodi tako da se u bilanci aktiva i pasiva označe sa 100, a sve se druge pozicije tada stavljaju u odnos s njima da bi se dobila njihova struktura. Isto se tako prihod od prodaje ili ukupan prihod označavaju sa 100, pa se ostale pozicije uspoređuju s njim.³² Ovaj oblik analize pogodan je u slučajevima inflacije kada apsolutni brojevi ne prikazuju pravu sliku stanja kao i u slučajevima uspoređivanja podataka s drugim poduzećima.

2.2.3. Financijski pokazatelji

Financijski pokazatelji se koriste kao podloga za donošenje poslovnih odluka, planova, projekcija za buduća razdoblja. Pokazatelj se može definirati kao racionalni ili odnosni broj, što podrazumijeva da se jedna ekonomska veličina stavlja u odnos (dijeli) s drugom ekonomskom veličinom.³³ Važno je voditi računa da se u odnose stavljaju veličine koje su se dobile na određeni dan ili su rezultat poslovanja u određenom razdoblju.

³⁰ Žager K. i dr., Analiza financijskih izvještaja, 2. prošireno izdanje, Masmedia, Zagreb, 2008., str. 224

³¹ Bolfek B. i dr., Vertikalna i horizontalna financijska analiza poslovanja tvrtke, Ekonomski vjesnik, 2012., str. 158

³² Ibidem, str. 159

³³ Žager K. i dr., Analiza financijskih izvještaja, 2. prošireno izdanje, Masmedia, Zagreb, 2008., str. 243

Izbor pokazatelja koji će se koristiti ovisi o trenutku primjene i vrsti planova za koje financijski pokazatelji služe kao podloga. Prilikom analize financijskih izvještaja možemo promatrati sljedeće skupine pokazatelja:³⁴

- 1) Pokazatelji likvidnosti (liquidity ratios) – mjere sposobnost poduzeća da podmiri svoje kratkoročne obveze
- 2) Pokazatelji zaduženosti (leverage ratios) – mjere koliko se poduzeće financira iz tuđih izvora sredstava
- 3) Pokazatelji aktivnosti (activity ratios) – mjere kako efikasno poduzeće upotrebljava svoje resurse
- 4) Pokazatelji ekonomičnosti – mjere odnos prihoda i rashoda, tj. pokazuju koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda.
- 5) Pokazatelji profitabilnosti (profitability ratios) – mjere povrat uloženog kapitala što se smatra najvišom upravljačkom djelotvornošću
- 6) Pokazatelji investiranja (investment ratios) – mjere uspješnost ulaganja u obične dionice

Izbor skupine pokazatelja koji će se promatrati i njihova važnost ovise o vrsti odluka koje se donose, odnosno iz koje perspektive se provodi analiza. U tom kontekstu se može zaključiti kako nemaju svi pokazatelji jednaku važnost primjerice za kreditora, investitora ili vlasnika.

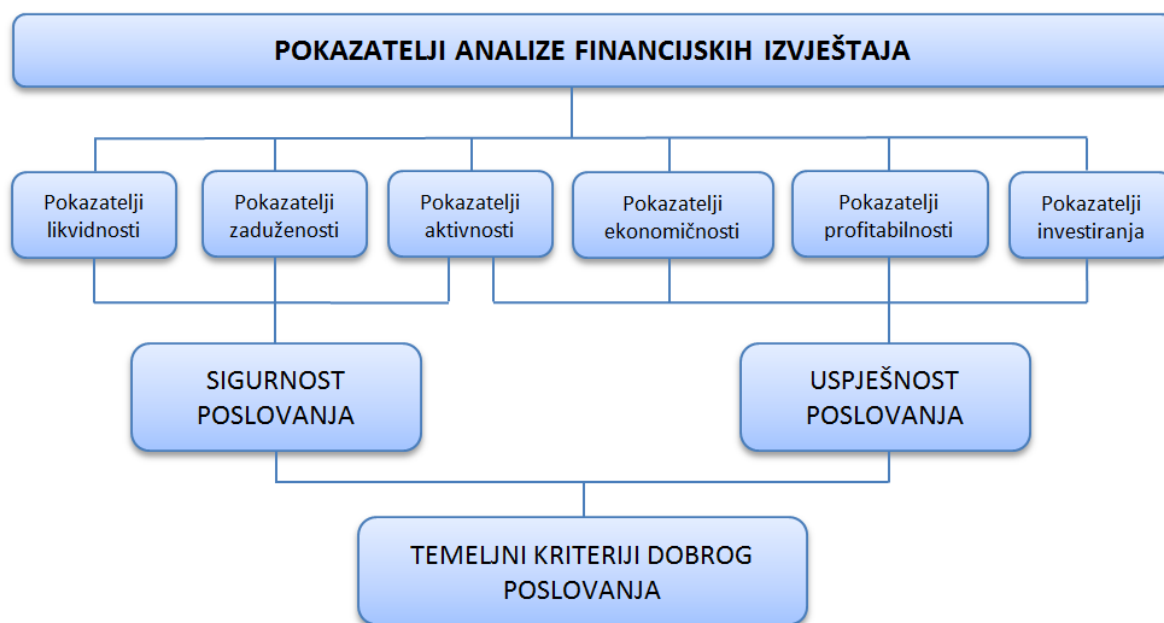
Tako na primjer kod analize pokazatelja financijskih izvještaja nekog bankara koji odlučuje da li će odobriti kratkoročni kredit i promatra financijsku sliku poduzeća u bližoj budućnosti, od najvećeg značaja su pokazatelji likvidnosti. Suprotno tome, ako se analiza promatra iz perspektive investitora koji promatra mogućnost stvaranja prihoda i efikasnost poslovanja, obzirom da neprofitabilna poduzeća umanjuju vrijednost imovine i bez obzira na postojeću dobru likvidnost u budućnosti neće moći iz ostvarenog poslovnog rezultata podmiriti obveze dugoročnim investitorima.³⁵ Menadžmentu poduzeća su jednako važne sve skupine pokazatelja.

Ovako definirane skupine pokazatelja mogu se dodatno grupirati tako da pokazatelji likvidnosti, zaduženosti i aktivnostima prikazuju sigurnost poslovanja poduzeća dok pokazatelji ekonomičnosti, profitabilnosti i investiranja prikazuju uspješnost poslovanja. Prikaz skupina financijskih pokazatelja i njihovo grupiranje može se prikazati na sljedeći način (slika 4.):

³⁴ Žager K. i dr., Analiza financijskih izvještaja, 2. prošireno izdanje, Masmedia, Zagreb, 2008. str. 243

³⁵ Ibidem, str. 243

Slika 4. Pokazatelji analize financijskih izvještaja

Izvor: Grafički prikaz autora prema podacima, Katarina Žager i dr., *Analiza financijskih izvještaja*, str 245

2.2.3.1. Pokazatelji likvidnosti

Likvidnost je svojstvo imovine ili njezinih pojedinih dijelova koje se mogu pretvoriti u gotovinu dostatnu za pokriće preuzetih obveza.³⁶ Likvidnost također promatramo kao platežnu sposobnost poduzeća, a može se iskazati kao likvidnost imovine i kao likvidnost poduzeća ili – solventnost.³⁷ Gotovo je nemoguće zamisliti poslovanje bez svakodnevne suradnje sa dobavljačima kojima je u interesu redovno provjeravati likvidnost poduzeća kako bi se uvjerali da će biti u mogućnosti redovno podmiriti svoje obaveze prema njima.

Pokazatelji likvidnosti ("liquidity ratios") mjere sposobnost poduzeća u kontekstu sposobnosti podmirenja dospjelih kratkoročnih obveza.³⁸ Najčešći pokazatelji likvidnosti su koeficijent trenutne likvidnosti, koeficijent ubrzane likvidnosti, koeficijent tekuće likvidnosti i koeficijent financijske stabilnosti. Svi navedeni pokazatelji računaju se na temelju podataka iz bilance. U razmatranju i mjerenju likvidnosti najznačajniji su pokazatelji koeficijent tekuće likvidnosti i koeficijent financijske stabilnosti. Postupak izračunavanja svih ovih pokazatelja prikazan je u Tablici 4.

³⁶ Internet stranica Limun – Leksikon, [online] <http://limun.hr/main.aspx?id=10101>, 19.8.2016.

³⁷ Ivanović Z., *Financijski menadžment*, 2. prošireno izdanje, Sveučilište u Rijeci, Rijeka, 1997., str. 125

³⁸ Žager K. i dr., *Analiza financijskih izvještaja*, 2. prošireno izdanje, Masmedia, Zagreb, 2008., str. 248

Tablica 4. Izračun pokazatelja likvidnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Koeficijent trenutne likvidnosti	Novac	Kratkoročne obveze
Koeficijent ubrzane likvidnosti	Novac+potraživanja	Kratkoročne obveze
Koeficijent tekuće likvidnosti	Kratkotrajna imovina	Kratkoročne obveze
Koeficijent financijske stabilnosti	Dugotrajna imovina	Kapital+dugoročne obveze

Izvor: Grafički prikaz autora prema podacima, Katarina Žager i dr., Analiza financijskih izvještaja, str 248

Koeficijent trenutne likvidnosti pokazuje koliko je poduzeće sposobno trenutno podmiriti svoje kratkoročne obveze. Računa se kao omjer vrijednosti novca i kratkoročnih obveza. Poželjno je da vrijednost ovog koeficijenta iznosi između 0,1 i 0,3.³⁹ Ovaj pokazatelj korisnika informacija o likvidnosti lako može dovesti u zabludu. Primjerice, ako je na dan utvrđivanja koeficijenta trenutne likvidnosti na žiroračun stigla značajna uplata, taj koeficijent može biti relativno visok i korisnik može zaključiti kako poduzeće nema problema s likvidnošću, što ne mora biti tako.⁴⁰

Koeficijent ubrzane likvidnosti (quick ratio) glavni smisao je prikazati likvidnost pod pretpostavkom da zalihe nemaju realnu (tržišnu) vrijednost, što je lako moguće ako se uzme u obzir da su zalihe pod utjecajem računovodstvenih politika. Njegova vrijednost trebala biti 1 ili veća od 1, što znači da bi poduzeće koje želi održavati normalnu likvidnost moralo imati brzo unovčive imovine minimalno toliko koliko ima kratkoročnih obveza.⁴¹

Koeficijent tekuće likvidnosti (current ratio) u omjer stavlja kratkotrajnu imovinu i kratkoročne obveze. U pravilu bi trebao biti veći od 2. Kako bi se zadovoljilo zlatno pravilo likvidnosti da se dugotrajna imovina treba financirati iz dugoročnih izvora sredstava, a kratkotrajna imovina iz kratkoročnih izvora.⁴² Poduzeće koje želi dugoročno održavati tekuću likvidnost na prihvatljivoj razini i izbjeći opasnosti kašnjenja u plaćanjima svojih obaveza na raspolaganju mora imati dvostruko više kratkotrajne imovine nego kratkoročnih obveza kako bi izbjeglo rizike unovčavanja kratkotrajne imovine.

³⁹ Osmanagić Bedenik N., (3/2005), Analiza poslovanja temeljem godišnjih financijskih izvješća, Računovodstvo, revizija i financije. Zagreb, str. 94.

⁴⁰ Žager K. i dr., Analiza financijskih izvještaja, 2. prošireno izdanje, Masmedia, Zagreb, 2008., str. 248

⁴¹ Ibidem, str. 249

⁴² Ibidem, str. 410

Koeficijent financijske stabilnosti predstavlja omjer dugotrajne imovine i kapitala uvećanog za dugoročne obveze. Ovaj pokazatelj, po definiciji, mora biti manji od 1 jer poduzeće dio svoje kratkotrajne imovine mora financirati iz kvalitetnih dugoročnih izvora. Što je vrijednost ovog pokazatelja manja, to je likvidnost i financijska stabilnost veća.⁴³ Kod analize ovog pokazatelja, osim vrijednosti važno je promatrati trendove kretanja. Ako se u promatranom razdoblju uoči trend pada vrijednosti ovog pokazatelja, to ukazuje na povećanje likvidnosti i financijske stabilnosti.

2.2.3.2. Pokazatelji zaduženosti

Pokazatelji zaduženosti prikazuju u kolikoj mjeri se poduzeće financira iz vlastitih izvora, a koliko koristi tuđe izvore financiranja. Najčešći pokazatelji zaduženosti poduzeća su koeficijent zaduženosti, koeficijent vlastitog financiranja i koeficijent financiranja. Sva tri pokazatelja formirana su na temelju bilance i zbog toga se često ističe da oni odražavaju statičku zaduženost.⁴⁴ Pokriće troškova kamata i faktor zaduženosti ukazuju na dinamičku zaduženost jer dug razmatraju s aspekta mogućnosti njegova podmirenja. Utvrđuju se na temelju podataka iz računa dobiti i gubitka (izvještaja o dobiti) i bilance. Pri utvrđivanju pokrića troškova kamata razmatra se koliko su puta kamate pokrivena ostvarenim iznosom bruto dobiti. Ako je to pokriće veće, zaduženost je manja i obrnuto. Nasuprot tome, kod faktora zaduženosti manji faktor zaduženosti znači manju zaduženost. Naime, on pokazuje koliko je godina potrebno da se iz ostvarene zadržane dobiti uvećane za amortizaciju podmire ukupne obveze. U ovom slučaju treba naglasiti da se radi o indikatoru zaduženosti jer je poznato da se iz zadržane dobiti i amortizacije (obračunske kategorije) ne mogu podmiriti obveze.⁴⁵ Uzevši u obzir navedeno istaknuti će se koeficijent zaduženosti i koeficijent financiranja kao važni pokazatelji zaduženosti.

Koeficijent zaduženosti daje informaciju o udjelu ukupnih obveza u ukupnoj imovini poduzetnika, odnosno o tome u kojoj se mjeri poduzetnik financira iz tuđih izvora. Koeficijent zaduženosti bi standardno trebao iznositi 0,5, a maksimalno 0,70 ("zlatno bankarsko pravilo").⁴⁶

Koeficijent financiranja daje informaciju o svoti ukupnih obveza u odnosu na jednu kunu kapitala i rezervi poduzetnika odnosno daje informaciju o odnosu tuđih i vlastitih

⁴³ Žager K. i dr., Analiza financijskih izvještaja, 2. prošireno izdanje, Masmedia, Zagreb, 2008., str. 250

⁴⁴ Ibidem, str. 250

⁴⁵ Ibidem, str. 250

⁴⁶ Bešvir B., Kako čitati i analizirati financijske izvještaje, RRIF-plus, Zagreb, 2008., str. 94

izvora financiranja. Koeficijent financiranja bi standardno trebao iznositi 1, a maksimalno 2,33.⁴⁷

Tablica 5. Izračun pokazatelja zaduženosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Koeficijent zaduženosti	Ukupne obveze	Ukupna imovina
Koeficijent vl. financiranja	Glavnica	Ukupna imovina
Koeficijent financiranja	Ukupne obveze	Glavnica
Pokriće troškova kamata	Dobit prije poreza i kamata	Kamate
Faktor zaduženosti	Ukupne obveze	Zadržana dobit + amortizacija
Stupanj pokrića I	Glavnica	Dugotrajna imovina
Stupanj pokrića II	Glavnica+dugoročne obveze	Dugotrajna imovina

Izvor: Grafički prikaz autora prema podacima, Katarina Žager i dr., Analiza financijskih izvještaja, str 251

Stupnjevi pokrića I i II računaju se na temelju podataka iz bilance. Kod njih se razmatra pokriće dugotrajne imovine glavnicom, tj. glavnicom uvećanom za dugoročne obveze. Kod stupnja pokrića II može se istaknuti da njegova vrijednost uvijek mora biti veća od 1 jer je poznato da dio dugoročnih izvora, zbog održavanja likvidnosti, mora biti iskorišten za financiranje kratkotrajne imovine. Zbog toga je pokazatelje stupnja pokrića istodobno moguće promatrati i kao pokazatelje likvidnosti.⁴⁸

2.2.3.3. Pokazatelji aktivnosti

Pokazatelji aktivnosti mjere koliko efikasno poduzeće upotrebljava svoje resurse. Jedina grupa pokazatelja koja prikazuje sigurnost i uspješnost poslovanja. Pokazatelji aktivnosti poznati su pod nazivom koeficijenti obrtaja koji se računaju na temelju odnosa prometa i prosječnog stanja. Oni ukazuju na brzinu cirkulacije imovine u poslovnom procesu.⁴⁹ Svi navedeni pokazatelji se računaju na temelju podataka iz bilance i računa dobiti i gubitka.

⁴⁷ Bešvir B., Kako čitati i analizirati financijske izvještaje, RRiF-plus, Zagreb, 2008., str. 95

⁴⁸ Žager K. i dr., Analiza financijskih izvještaja, 2. prošireno izdanje, Masmedia, Zagreb, 2008., str. 251

⁴⁹ Ibidem, str. 251

Tablica 6. Izračun pokazatelja aktivnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	Ukupni prihod	Ukupna imovina
Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine	Ukupni prihod	Kratkotrajna imovina
Koeficijent obrtaja potraživanja	Prihod od prodaje	Potraživanja
Trajanje naplate potraživanja u danima	Broj dana u godini (365)	Koeficijent obrta potraživanja

Izvor: Grafički prikaz autora prema podacima, Katarina Žager i dr., Analiza financijskih izvještaja, str 252

Koeficijent obrtaja ukupne imovine daje informaciju o tome koliko kuna prihoda poduzetnik stvara iz jedne kune ukupne imovine, a standardno bi trebao iznositi 1. Koeficijent obrtaja kratkoročne imovine daje informaciju o tome koliko kuna prihoda poduzetnik stvara iz jedne kune kratkoročne imovine. Koeficijent obrtaja potraživanja daje informaciju o tome koliko kuna poslovnih prihoda poduzetnik stvara iz jedne kune kratkoročnih potraživanja. Koeficijent obrtaja zaliha daje informaciju o tome koliko kuna prihoda poduzetnik stvara iz jedne kune zaliha te koliko se puta zalihe obrnu tijekom godine.⁵⁰

2.2.3.4. Pokazatelji ekonomičnosti

Pokazatelji ekonomičnosti prikazuju odnos prihoda i rashoda. Sukladno tome očekuje se da pokazatelji ekonomičnosti budu što veći. Tako će na primjer poduzeće koje pozitivno posluje imati ekonomičnost ukupnog poslovanja veću od 1.

Tablica 7. Izračun pokazatelja ekonomičnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	Ukupni prihodi	Ukupni rashodi
Ekonomičnost poslovanja prodaje	Prihodi od prodaje	Rashodi od prodaje
Ekonomičnost financiranja	Financijski prihodi	Financijski rashodi
Ekonomičnost izvanrednih aktivnosti	Izvanredni prihodi	Izvanredni rashodi

Izvor: Grafički prikaz autora prema podacima, Katarina Žager i dr., Analiza financijskih izvještaja, str 252

⁵⁰ Bešvir B., Kako čitati i analizirati financijske izvještaje, RRIF-plus, Zagreb, 2008., str. 96

2.2.3.5. Pokazatelji profitabilnosti

Pokazatelji profitabilnosti mjere povrat uloženog kapitala, što je iznimno važno za ocjenu upravljanja. Kao pokazatelji profitabilnosti uobičajeno se razmatraju pokazatelji marže profita te rentabilnost ukupne imovine i rentabilnost vlastitoga kapitala. Marža profita izračunava se na temelju podataka iz računa dobiti i gubitka, a razlikuje se neto od bruto marže profita. Usporedba ova dva pokazatelja govori o tome koliko iznosi relativno porezno opterećenje u odnosu na ostvareni ukupni prihod. Slična je situacija sa računanjem rentabilnosti gdje također postoji razlika kod izračuna neto i bruto vrijednosti.

Tablica 8. Izračun pokazatelja profitabilnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Neto marža profita	Neto dobit + kamate	Ukupni prihod
Bruto marža profita	Dobit prije poreza + kamate	Ukupni prihod
Neto rentabilnost imovine	Neto dobit + kamate	Ukupna imovina
Bruto rentabilnost imovine	Dobit prije poreza + kamate	Ukupna imovina
Rentabilnost vlastitog kapitala glavnice	Neto dobit	Vlastiti kapital (glavnica)

Izvor: Grafički prikaz autora prema podacima, Katarina Žager i dr., Analiza financijskih izvještaja, str 253

2.2.3.6. Pokazatelji investiranja

S pomoću pokazatelja investiranja mjeri se uspješnost ulaganja u dionice poduzeća. Osim podataka iz financijskih izvještaja, za izračunavanje ovih pokazatelja potrebni su i podaci o dionicama, posebice o broju dionica i njihovoj tržišnoj vrijednosti.

Tablica 9. Izračun pokazatelja investiranja

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Dobit po dionici (EPS)	Neto dobit	Broj dionica
Dividenda po dionici (DPS)	Dio neto dobiti za dividende	Broj dionica
Odnos isplate dividendi (DPR)	Dividenda po dionici (DPS)	Dobit po dionici (EPS)
Odnos cijene i dobiti po dionici (P/E)	Tržišna cijena dionice (PPS)	Dobit po dionici (EPS)
Ukupna rentabilnost dionice	Dobit po dionici (EPS)	Tržišna cijena dionice (PPS)
Dividendna rentabilnost dionice	Dividenda po dionici (DPS)	Tržišna cijena dionice (PPS)

Izvor: Grafički prikaz autora prema podacima, Katarina Žager i dr., Analiza financijskih izvještaja, str 254

Dobit po dionici ("earnings per share" - EPS) i dividenda po dionici ("dividends per share" - DPS) iskazuju se u novčanim jedinicama. U pravilu je dobit po dionici veća od dividende po dionici jer se dio dobiti zadržava. Međutim, moguća je i obrnuta situacija, ali to onda znači da su dividende isplaćivane iz zadržane dobiti. Odnos isplate dividendi ("dividend payout ratio" - DPR) govori upravo o toj problematici, tj. obuhvaća odnos dividende po dionici i dobiti po dionici. Odnos cijene i dobiti po dionici ("price earnings ratio" - P/E) pokazuje koliko je puta tržišna cijena dionice ("price per share" - PPS) veća od dobiti po dionici (EPS).⁵¹

Najznačajniji pokazatelji investiranja su pokazatelji rentabilnosti dionice. Razlikuje se ukupna i dividendna rentabilnost dionice. Važno je istaknuti da u ovom slučaju vlastiti kapital nije iskazan po knjigovodstvenoj, već po tržišnoj vrijednosti. Smatra se normalnim da je ukupna rentabilnost veća od dividendne rentabilnosti. Dividendna rentabilnost može biti veća ako se dividende isplaćuju iz zadržane dobiti kumulirane u prethodnim obračunskim razdobljima. Uobičajeno je da se ovi pokazatelji iskazuju u postocima.

3. PRAKTIČNI DIO – ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA PODUZEĆA KRAŠ D.D.

U praktičnom dijelu rada provodi se analiza poslovanja poduzeća Kraš d.d. kao tržišnog lidera u konditorskoj industriji. Analiza se provodi u razdoblju od 2012. do 2015. godine. Kako bi analiza bila što detaljnija ispitati će se četiri hipoteze.

H1 – poslovanje poduzeća Kraš d.d. je sigurno

H2 – poslovanje poduzeća Kraš d.d. je uspješno

H3 – poslovanje poduzeća Kraš d.d. je sigurnije i uspješnije od poslovanja poduzeća Zvečevo d.d.

H4 – poslovanje poduzeća Kraš d.d. je uspješnije od prosjeka industrije

Prve dvije hipoteze provjeravaju se detaljnom analizom financijskih izvještaja poduzeća Kraš d.d. i to horizontalnom, vertikalnom i analizom financijskih pokazatelja.

⁵¹ Žager K. i dr., Analiza financijskih izvještaja, 2. prošireno izdanje, Masmedia, Zagreb, 2008., str. 251

Treća hipoteza ispituje se usporedbom pokazatelja sigurnosti i uspješnosti oba poduzeća dobivenih analizom financijskih izvještaja.

Četvrta hipoteza ispituje se usporedbom podataka o poslovanju konditorske industrije sa podacima promatranih poduzeća.

Analizom svih hipoteza dobiti će se kompletna slika poslovanja poduzeća Kraš d.d.. Prve dvije hipoteze služe za provjeru poslovanja poduzeća, dok se pomoću druge dvije daje širi kontekst interpretaciji podataka. Naime podaci o uspješnosti određenog poslovanja, ako se ne usporede sa industrijom i konkurentima mogu rezultirati nepotpunom slikom. Tako na primjer, ako je cijela industrija bilježila pad prodaje, a promatrano poduzeće stagnira, to se može smatrati dobrim pokazateljem i obrnuto.

3.1. Specifičnosti konditorske industrije u Republici Hrvatskoj

Konditorska industrija spada među najvažnije grane prehrambene industrije kako u svijetu, tako i u Republici Hrvatskoj. Na svjetskoj razini konditorska industrija je u 2015. godini ostvarila promet od 183,5 milijardi dolara.⁵² Prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (u nastavku NKD) konditorska industrija definirana je točkom 10.82 kao proizvodnja kaka, čokoladnih i bombonskih proizvoda.⁵³ Konditorska industrija zapošljava 2.333 ljudi, a razvojem za sobom povlači i razvoj trgovine, logistike, industrije oglašavanja te posebno industrija koje se bave proizvodnjom sirovina (šećer, brašno, masti) potrebnih za proizvodnju konditorskih proizvoda.

U konditorskoj industriji je u vremenskom razdoblju od 2012. do 2015. godine broj registriranih poslovnih subjekata porastao je sa 9 na 14 poduzetnika. Broj zaposlenih osoba je u promatranom razdoblju bio stabilan i na kraju razdoblja je iznosio jednako kao i na početku 2.233 radnika.

⁵² Internet stranica Euromonitor, Global confectionery market, [online] <http://www.euromonitor.com/>, 29.9.2016.

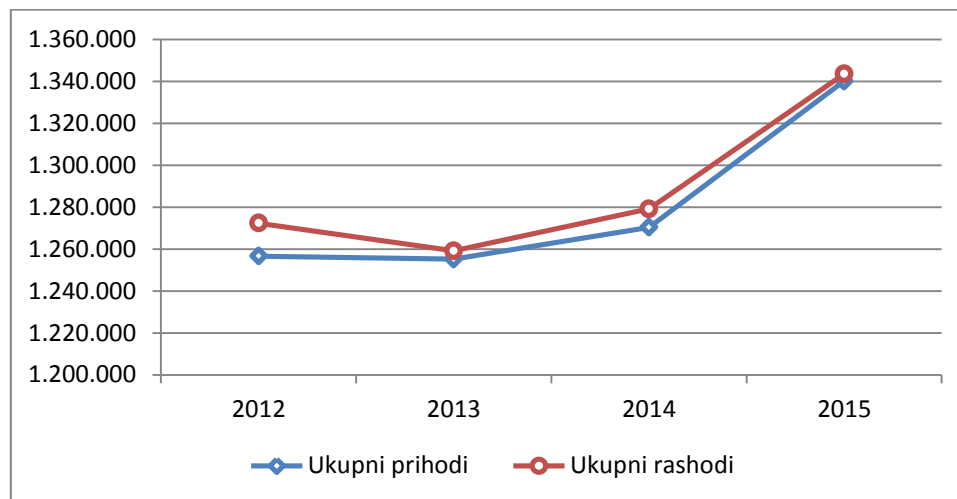
⁵³ Internet stranica Narodne novine, Odluka o nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti 2007. – NKD 2007. [online] <http://narodne-novine.nn.hr/>, 29.9.2016.

Tablica 10. Pregled poslovanja konditorske industrije 2012 - 2015. god.

Opis	Razred djelatnosti proizvodnja kakao, čokoladnih i bombonskih proizvoda			
	2012	2013	2014	2015
Broj poduzetnika	9	11	14	14
Broj dobitaša	3	7	9	6
Broj gubitaša	6	4	5	8
Broj zaposlenih	2.233	2.249	2.192	2.233
Ukupni prihodi	1.256.582.000	1.255.137.000	1.270.370.000	1.340.026.000
Ukupni rashodi	1.272.310.000	1.259.141.000	1.279.157.000	1.343.512.000
Dobit razdoblja	8.123.000	7.112.000	14.447.000	12.757.000
Gubitak razdoblja	27.457.000	14.482.000	29.822.000	20.483.000
Dobit razdoblja (+) ili gubitak razdoblja (-)	-19.333.000	-7.370.000	-15.375.000	-7.725.000
Izvoz	423.536.000	445.937.000	474.443.000	532.796.000
Uvoz	303.550.000	332.740.000	386.070.000	447.055.000
Trgovinski saldo (izvoz minus uvoz)	119.986.000	113.197.000	88.373.000	85.740.000
Investicije u novu dugotrajnu imovinu	62.811.000	112.830.000	123.415.000	56.675.000
Prosječne mjesečne neto plaće po zaposlenom	5.639	5.275	5.287	5.415

IZVOR: izrada autora na temelju podataka iz godišnjih analiza za konditorsku industriju [online] <http://www.fina.hr/>, 4.11.2016.

Graf 1. Prihodi i rashodi konditorske industrije 2012 - 2015

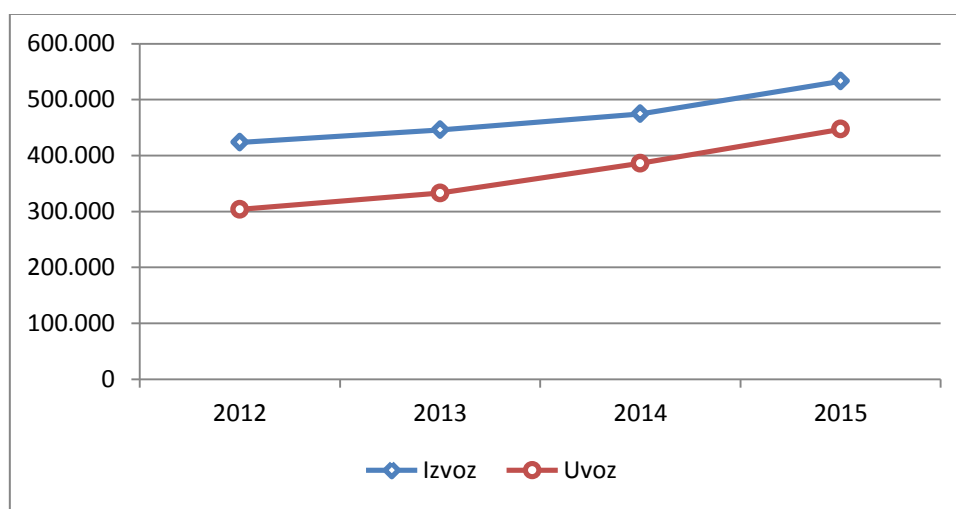

IZVOR: izrada autora na temelju podataka iz godišnjih analiza za konditorsku industriju [online] <http://www.fina.hr/>, 4.11.2016.

Ukupni rashodi konditorske industrije u promatranom razdoblju porasli su za 6%, dok su prihodi istovremeno porasli za 7% te smanjili ukupni gubitak industrije. Prosječna mjesečna obračunata neto plaća (NKD 10.82) u 2015. godini iznosila je 5.415 kuna⁵⁴.

Konditorska industrija spada među rijetke proizvodne industrije kod kojih izvoz proizvoda premašuje uvoz iako se i ovdje primjećuje negativan trend smanjenja pozitivnog trgovinskog salda što se može vidjeti na Grafu broj 2.

Graf 2. Izvoz i uvoz konditorske industrije 2012 - 2015

IZVOR: izrada autora na temelju podataka iz godišnjih analiza za konditorsku industriju [online] <http://www.fina.hr/>, 4.11.2016.

Kroz sve godine promatranog razdoblja bilježi se rast uvoza i izvoza. Ukupni izvoz je porastao za 26% dok je uvoz porastao za čak 47% što je rezultiralo smanjenjem pozitivnog trgovinskog salda za 29%. Uzrok ovako velikog povećanja uvoza je ulazak Republike Hrvatske na jedinstveno tržište Europske unije.

Tri najveća poduzetnika u djelatnosti ostvaruju 97,8% ukupnog prometa u djelatnosti. Najveći poduzetnici u djelatnosti su Kraš d.d., Kandid d.o.o. i Zvečevo d.d. Za detaljniju analizu u ovome radu odabran je Kraš d.d. kao najveće poduzeće u djelatnosti dok će se njegovo poslovanje usporediti sa trećim po veličini Zvečevom.

⁵⁴ Internet stranica FINA, Poslovanje poduzetnika u djelatnosti NKD 10.82 <http://www.fina.hr/>, 29.9.2016.

Tablica 11. Najveći poduzetnici po prihodu za 2014. god u NKD 10.82

RB	OIB	Naziv	Mjesto	Ukupni prihod	Udio u 10.82	Prosječna mjes. plaća	Broj zaposlenih
1.	94989605030	KRAŠ d.d. ZAGREB	Zagreb	891.072	70,1%	6.201	1.429
2.	71007296189	KANDIT d.o.o.	Osijek	200.357	15,8%	3.973	368
3.	40479860551	ZVEČEVO d.d.	Požega	151.532	11,9%	3.346	330
TOP 3 poduzetnika u djelatnosti 10.82				1.242.961	97,8%	5.287	2.127

IZVOR: Internet stranica FINA, Poslovanje poduzetnika u djelatnosti NKD 10.82

<http://www.fina.hr>, 29.9.2016.

3.2. Analiza financijskih izvještaja - Kraš d.d.

Analiza financijskih izvještaja provedena je na promatranom razdoblju od četiri godine (2012. – 2015.) na temelju javno dostupnih financijskih izvještaja poduzeća Kraš d.d. objavljenih na Internet stranicama Zagrebačke burze i javnom registru FINA-e. Prije interpretacije dobivenih rezultata, potrebno se ukratko osvrnuti na samo poduzeće Kraš d.d., njegovo značenje kroz povijest i sadašnju poziciju na tržištu.

3.2.1. Osnovne informacije – Kraš d.d.⁵⁵

Kraševa "slatka" povijest počinje 1911. godine kada je tvornica UNION u Zagrebu započela s radom kao prvi industrijski proizvođač čokolade u jugoistočnoj Europi. Tvrtka BIZJAK 1923. godine u Zagrebu, započinje proizvodnju dvopeka, keksa i vafla. Do 1950. godine dolazi do ujedinjenja UNIONA, BIZJAKA i ostalih manjih proizvođača konditorskih proizvoda iz Zagreba. Te godine tvrtka dobiva ime JOSIP KRAŠ po antifašističkom borcu i istaknutom rukovodiocu tadašnjeg sindikalnog pokreta.

Od trenutka ujedinjenja poduzeće počinje svoj razvoj kao proizvođač sve tri grupe konditorskih proizvoda: kakao proizvoda, keksa i vafla i bombonskih proizvoda. Godine koje dolaze obilježene su ulaganjima u modernizaciju proizvodnje. Nove generacije Kraševih stručnjaka na temeljima originalnih konditorskih receptura primjenjuju nova znanja u izradi slastica, zahvaljujući kojima se sustavno povećava ponuda asortimana i dalje zadržava vodeća pozicija na prostoru regije. Društveno poduzeće se 1992. godine transformira u dioničko društvo Kraš. Od tada pa do danas Kraš d.d. se razvija kao suvremeno organizirana i tržišno orijentirano poduzeće čiji su proizvodi prisutni i priznati na svjetskim tržištima. Pri tome poštuju i njeguju svoju bogatu prošlost temeljenu na vrhunskoj kvaliteti proizvoda koju su svojom vjernošću nagradile generacije Kraševih potrošača.

⁵⁵ Internet stranica Kraš, O Krašu, [online] <http://www.kras.hr>, 29.9.2016.

Kraš d.d. danas posluje kao suvremeno, tržišno orijentirano poduzeće. Godišnja proizvodnja Društva premašuje količinu od 33.000 tona konditorskih proizvoda, od kojih se skoro polovina uspješno izvozi na sva svjetska tržišta. Razvojni planovi usmjereni su prema snažnoj izвозnoj orijentaciji, uz naglasak na jačanju vodeće pozicije na tržištima regije, na kojima Kraš već posluje putem vlastitih komercijalnih podružnica. Kraš je vlasnik i dviju tvornica, MIRE - najveće tvornice keksa i vafla u Prijedoru i KAROLINE, tvornice za proizvodnju keksa, vafla i slanica, u Osijeku. Visoka očekivanja pri ostvarenju postavljenog cilja temelje se na bogatom iskustvu i visoko motiviranim ljudskim potencijalima, kreativno usmjerenim na razvoj poduzeća.

Tablica 12. Kraš d.d. osnovni podaci

TVRTKA	Kraš prehrambena industrija d.d.
SJEDIŠTE	Ravnice 48, Zagreb
MATIČNI BROJ	3269043
OIB	94989605030
ČLANOVI UPRAVE	Predsjednik Uprave - Damir Bulić Član Uprave - Dinko Klepo Član Uprave - Alen Varenina
PREDSJEDNIK NADZORNOG ODBORA	prof.dr. sc. Zoran Parać

IZVOR: Internet stranica Kraš, [online] http://www.kras.hr/hr/osnovni_podaci, 29.9.2016.

Proizvodni asortiman Kraša je iznimno bogat i može se podijeliti prema grupama proizvoda na čokolade, bombonijere, kekse, vafle i čajna peciva, bombone, slane i kulinarske proizvode. Među najpoznatije brendove Kraševa programa spadaju Dorina, Čoksa, Životinjsko carstvo, Bananko, Bajadere, Griotte, Fontane, Domaćice, Napolitanke, Tortice, Batonsi, Kiki, Bronhi, 505, Vic i još mnogi drugi.

3.2.2. Analiza komparativnih financijskih izvještaja – Horizontalna analiza

Ovim postupkom uspoređuju se podaci kroz dulje vremensko razdoblje, u ovom slučaju četiri godine kako bi se otkrile tendencije i dinamika promjena pojedinih financijskih podataka. Promjene se promatraju u odnosu na „baznu“ (polaznu) godinu što je u ovom slučaju 2012. godina. Horizontalnu analizu provoditi će se analizom bilance i računa dobiti i gubitka. U Tablici 13. prikazana je komparativna analiza skraćene bilance i njezina kretanja u promatranom razdoblju.

Horizontalna analiza bilance

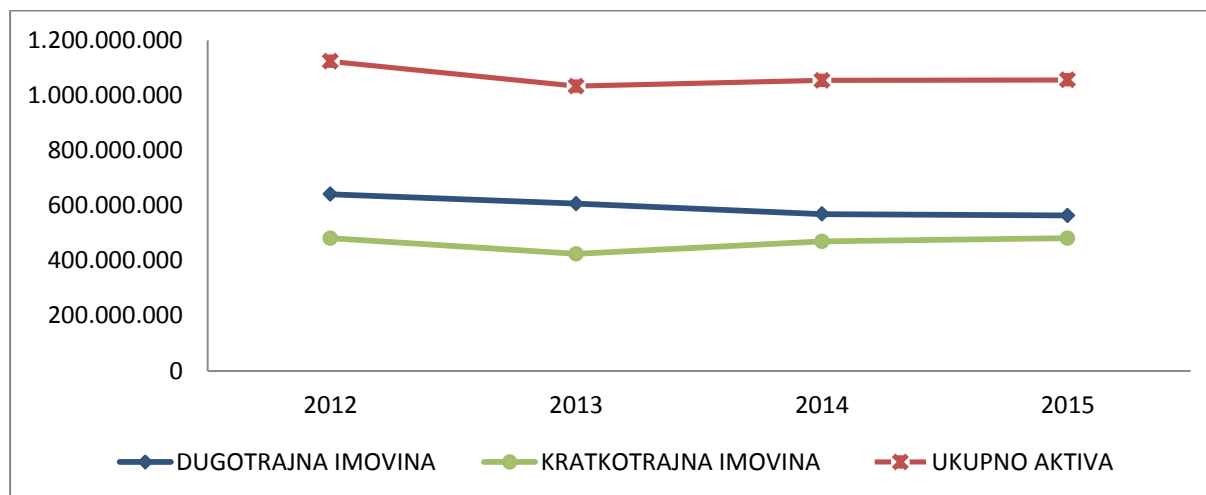
Tablica 13. Horizontalna analiza bilance - Kraš d.d.

Kraš d.d. - Horizontalna analiza bilance 2012 - 2015							
Naziv pozicije	2012	2013	% 2013/2012	2014	% 2014/2012	2015	% 2015/2012
AKTIVA							
DUGOTRAJNA IMOVINA	640.949.939	606.888.241	-5%	569.471.744	-11%	564.011.976	-12%
Nematerijalna imovina	1.113.552	475.948	-57%	275.047	-75%	277.540	-75%
Materijalna imovina	414.464.697	404.550.722	-2%	394.242.835	-5%	404.430.507	-2%
Dugotrajna financijska imovina	225.371.690	198.991.417	-12%	172.052.011	-24%	156.405.909	-31%
KRA TKOTRAJNA IMOVINA	481.409.841	424.841.487	-12%	469.865.863	-2%	481.641.893	0%
Zalihe	89.313.966	76.354.527	-15%	78.101.896	-13%	90.425.643	1%
Potraživanja	340.136.042	298.949.009	-12%	335.697.378	-1%	346.559.919	2%
Kratkotrajna financijska imovina	16.901.109	20.651.419	22%	21.351.014	26%	17.406.028	3%
Novac u banci i blagajni	35.058.724	28.886.532	-18%	34.715.575	-1%	27.250.303	-22%
PLA ČENI TROŠKOVI BUD. RAZDOBLJA I OBRA ČUNATI PRIHODI	1.017.923	1.113.971	9%	14.418.471	1316%	9.840.913	867%
E) UKUPNO AKTIVA	1.123.377.703	1.032.843.699	-8%	1.053.756.078	-6%	1.055.494.782	-6%
PASIVA							
KAPITAL I REZERVE	602.988.691	572.650.849	-5%	568.904.178	-6%	562.755.153	-7%
Temeljni (upisani) kapital	549.448.400	549.448.400	0%	549.448.400	0%	549.448.400	0%
Kapitalne rezerve	-10.769.310	-14.448.707	34%	-19.946.123	85%	-19.881.893	85%
Rezerve iz dobiti	25.025.014	25.429.576	2%	25.736.124	3%	26.440.048	6%
Revalorizacijske rezerve	-16.051.617	-11.480.616	-28%	-10.995.891	-31%	891.420	-106%
Zadržana dobit ili preneseni gubitak	47.244.966	17.571.226	-63%	10.583.187	-78%	-5.879.433	-112%
Dobit ili gubitak poslovne godine	8.091.238	6.130.970	-24%	14.078.481	74%	11.736.611	45%
REZERVIRANJA	0	0	0	0	0	0	0
DUGOROČNE OBVEZE	157.413.149	99.454.130	-37%	128.802.855	-18%	132.220.701	-16%
KRA TKOROČNE OBVEZE	354.731.476	355.610.781	0%	352.342.068	-1%	357.735.052	1%
ODGOĐENO PLA ČANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDU ČEGA RAZDOBLJA	8.244.387	5.127.939	-38%	3.706.977	-55%	2.783.876	-66%
UKUPNO – PASIVA	1.123.377.703	1.032.843.699	-8%	1.053.756.078	-6%	1.055.494.782	-6%

IZVOR: Izrada autora na temelju Financijskih izvještaja Kraš d.d. [online] <http://zse.hr>

Horizontalnu analizu bilance promatra se kroz dva dijela, analizu aktive i pasive. Vrijednost ukupne aktive je u prvoj godini promatranog razdoblja (2013.) ostvarila je pad od 8%, nakon čega je ostvarila blagi rast u 2014. godini, da bi u 2015. godini zabilježila stagnaciju uz neznatan rast te ostvarila ukupni pad u odnosu na 2012. godinu u iznosu od 6%.

Graf 3. Trendovi kretanja strukture aktive - Kraš d.d.

IZVOR: Izrada autora na temelju Financijskih izvještaja Kraš d.d. [online] <http://zse.hr>

Promjena ukupne vrijednosti aktive posljedica je smanjenja vrijednosti dugotrajne imovine za 12%. Vrijednost dugotrajne imovine je u 2013. i 2014. godini bilježila pad od 5% i 6%, dok se njezin pad usporio u zadnjoj godini promatranog razdoblja te je iznosio 1%. Analizom strukture dugotrajne imovine nameće se zaključak kako je njezina vrijednost pala prvenstveno zbog smanjenja dugotrajne financijske imovine koja je zabilježila pad u svim godinama promatranog razdoblja i to po 12% u 2013. i 2014. godini, te usporavanje pada na 7% u 2015. godini. Dugotrajna financijska imovina se u promatranom razdoblju smanjila za 31%. Razlog ovakvog smanjenja može se pronaći u činjenici da je Društvo s danom 31. prosinca 2013. godine pripojilo ovisna društva Kraš Slovakia s r.o., Bratislava i Kraš CZ, spol. s r.o., Prag radi povećanja poslovne efikasnosti. Pripajanje se provelo na način da se cjelokupna imovina pripojenih društava prenosi na Kraš d.d. kao društvo preuzimatelja bez provođenja postupka likvidacije, bez mogućnosti zamjene za dionice i bez povećanja temeljnog kapitala društva Kraš d.d.⁵⁶ Navedenim pripajanjem je vrijednost imovine u dionicama umanjena za 16%. Nematerijalna imovina odnosi se na informatičke programe i ulaganja u tuđu imovinu koje se početno mjere po trošku nabave i

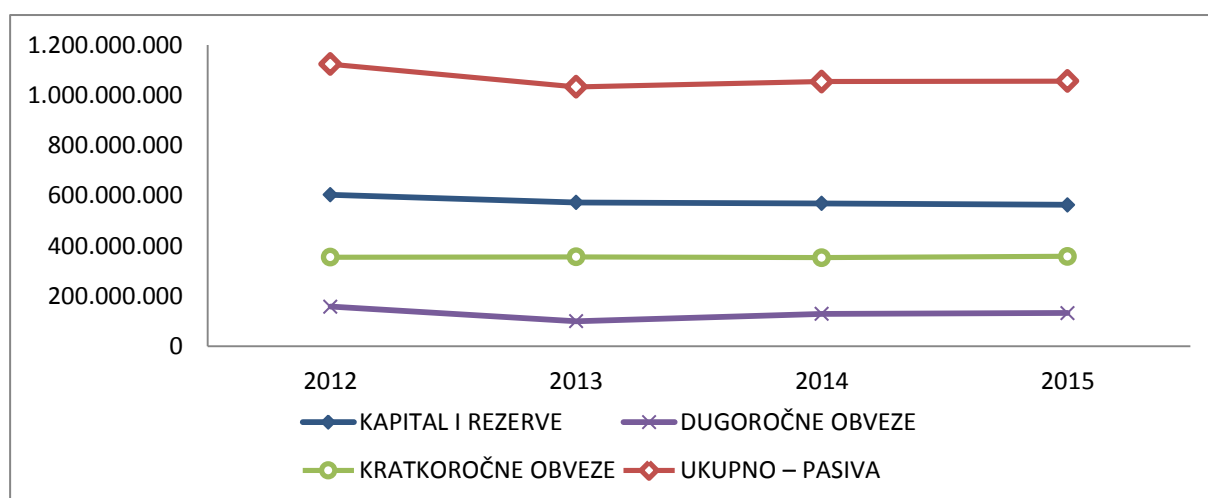
⁵⁶ Godišnje izvješće Kraš d.d. 2013., [online] <http://zse.hr>, 15.9.2016.

amortiziraju se pravocrtnom metodom tijekom procijenjenog vijeka trajanja.⁵⁷ Vrijednost nematerijalne imovine umanjena je za 75% na kraju 2015. godine, no ona ne predstavlja značajan udio u dugotrajnoj imovini. Materijalna imovina nije imala većih promjena te je na kraju 2015. godine bilježila pad od 2% u odnosu na 2012. godinu i može se objasniti kao međusobno suprotan učinak amortizacije i investicija.

Kratkotrajna imovina je na kraju promatranog razdoblja zadržala gotovo jednaku vrijednost kao i bazne godine, no i kod nje je u 2013. godini zabilježen pad od 12% nakon čega je vrijednost rasla i vratila se na početni iznos. Potraživanja kao najznačajnija sastavnica kratkotrajne imovine bilježe najveći pad u 2013. godini koji je iznosio 12% nakon čega dolazi do rasta te je na kraju 2015. godine zabilježen ukupni rast od 2% u odnosu na baznu godinu.

Ukupna pasiva ima identičnu tendenciju kretanja kao i aktiva. Vrijednost ukupne pasive je u prvoj godini promatranog razdoblja (2013.) ostvarila je pad od 8%, nakon čega je ostvarila blagi rast u 2014. godini, da bi u 2015. godini zabilježila stagnaciju uz neznatan rast te ostvarila ukupni pad u odnosu na 2012. godinu u iznosu od 6%.

Graf 4. Trend kretanja strukture pasive bilance - Kraš d.d.

IZVOR: Izrada autora na temelju Financijskih izvještaja Kraš d.d. [online] <http://zse.hr>

Smanjenju ukupne vrijednosti pasive doprinijele su negativne promjene vrijednosti kapitala i dugoročnih obveza. Kapital je smanjen za 7% u odnosu na početnu godinu. Kod dugoročnih obveza može se primijetiti smanjenje od 16% u promatranom razdoblju što sugerira kako poduzeće otplaćuje svoje obveze, no ako se gleda njihov trend, tada se može vidjeti kako one u posljednje dvije godine bilježile rast.

⁵⁷ Godišnje izvješće Kraš d.d. 2013., [online] <http://zse.hr>, 15.9.2016.

Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka

Tablica 14. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka - KRAŠ d.d.

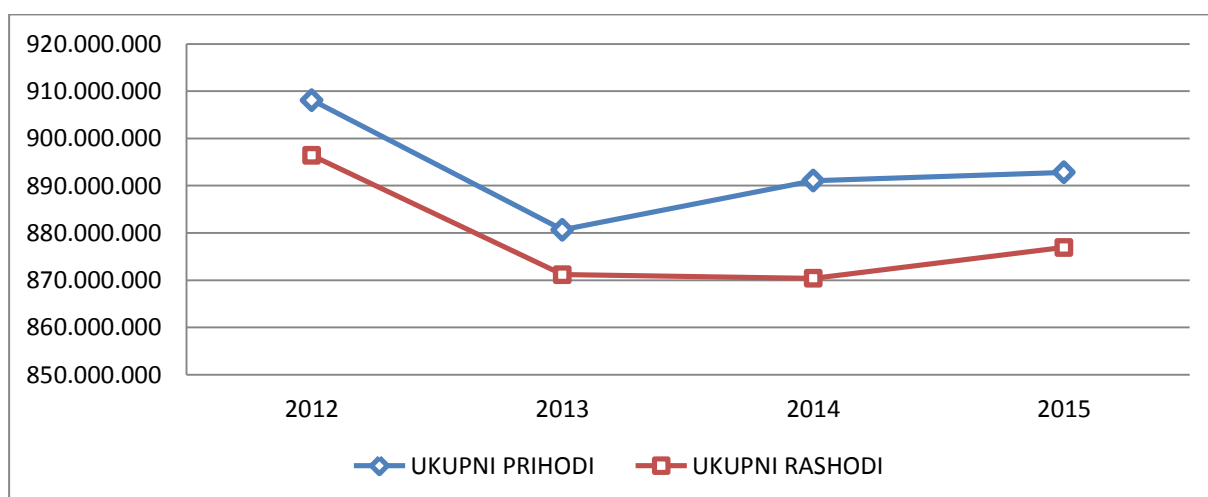
KRAŠ d.d. - HORIZONTALNA ANALIZA RAČUNA DOBITI I GUBITKA 2012 - 2015							
Naziv pozicije	2012	2013	% 2012/2013	2014	% 2012/2014	2015	% 2012/2015
I. POSLOVNI PRIHODI	892.430.792	868.683.222	-3%	884.831.011	-1%	887.360.998	-1%
Prihodi od prodaje	850.490.141	856.578.118	1%	863.228.377	1%	867.150.046	2%
Ostali poslovni prihodi	41.940.651	12.105.104	-71%	21.602.634	-48%	20.210.952	-52%
II. POSLOVNI RASHODI	871.065.354	848.329.415	-3%	858.468.019	-1%	864.990.125	-1%
Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	5.947.574	10.704.221	80%	-2.874.614	-148%	-2.967.574	-150%
Materijalni troškovi	591.046.528	584.292.121	-1%	599.820.027	1%	613.047.837	4%
Troškovi osoblja	195.168.049	179.737.209	-8%	180.472.865	-8%	187.751.120	-4%
Amortizacija	41.780.285	36.880.076	-12%	36.169.783	-13%	34.557.475	-17%
Ostali troškovi	35.145.188	33.305.607	-5%	35.645.495	1%	30.872.099	-12%
Ostali poslovni rashodi	1.683.752	1.908.041	13%	9.227.164	448%	1.729.168	3%
III. FINANCIJSKI PRIHODI	15.655.288	11.974.263	-24%	6.241.460	-60%	5.470.914	-65%
Kamate, tečajne razlike, dividende i slični prihodi iz odnosa s povezanim poduzetnicima	6.247.624	4.977.632	-20%	2.695.205	-57%	1.582.092	-75%
Kamate, tečajne razlike, dividende, slični prihodi iz odnosa s nepovezanim poduzetnicima i drugim osobama	8.991.381	6.804.938	-24%	3.303.156	-63%	3.374.624	-62%
Ostali financijski prihodi	416.283	191.693	-54%	243.099	-42%	514.198	24%
IV. FINANCIJSKI RASHODI	25.334.808	22.850.039	-10%	11.947.155	-53%	11.946.302	-53%
Kamate, tečajne razlike i drugi rashodi s povezanim poduzetnicima	3.624.474	2.764.487	-24%	9.679	-100%	408.419	-89%
Kamate, tečajne razlike i drugi rashodi iz odnosa s nepovezanim poduzetnicima i drugim osobama	21.302.406	19.962.433	-6%	11.852.590	-44%	11.536.976	-46%
Ostali financijski rashodi	407.928	123.119	-70%	84.886	-79%	907	-100%
UKUPNI PRIHODI	908.086.080	880.657.485	-3%	891.072.471	-2%	892.831.912	-2%
UKUPNI RASHODI	896.400.162	871.179.454	-3%	870.415.174	-3%	876.936.427	-2%
DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	11.685.918	9.478.031	-19%	20.657.297	77%	15.895.485	36%
POREZ NA DOBIT	3.594.680	3.347.061	-7%	6.578.816	83%	4.158.874	16%
DOBIT RAZDOBLJA	8.091.238	6.130.970	-24%	14.078.481	74%	11.736.611	45%

IZVOR: Izrada autora na temelju Financijskih izvještaja Kraš d.d. [online] <http://zse.hr>

U promatranom razdoblju ostvaren je rast dobiti za 45% u odnosu na baznu godinu što na prvi pogled djeluje kao odličan rezultat. No promatranjem njegovih vrijednosti kroz godine, primjetne su oscilacije. Tako se može uočiti kako je najniža dobit ostvarena 2013. godine, dok je u 2014. porasla na najvišu zabilježenu vrijednost, da bi njezina vrijednost ponovno pala u 2015. godini. Najveći udio u ostvarivanju dobiti predstavljaju poslovne aktivnosti, odnosno sučeljavanje poslovnih prihoda i rashoda poduzeća pa se može zaključiti kako upravo promjene tih pozicija uzrokuju promjene same ostvarene dobiti. Dodatnom analizom navedenih stavki nameće se zaključak kako je porast dobiti proizašao prvenstveno iz smanjenja rashoda, odnosno dobrim upravljanjem rashodi su umanjeni za veći iznos nego su prihodi pali. Uzroke za oboje može se analizirati odvojeno.

Ukupni prihodi su u promatranom razdoblju pali za 2% u odnosu na baznu godinu. Najniži ostvareni prihodi su u 2013. godini, dok se u 2014 i 2015. godini bilježi njihov postepeni oporavak. Rast prihoda rezultat je kontinuiranog porasta prihoda od prodaje uzrokovanih pozitivnim gospodarskim trendovima u društvu, odnosno izlaskom Republike Hrvatske iz višegodišnje recesije započete još 2008. godine, a službeno završene 2014.⁵⁸ što je rezultiralo i rastom potrošnje, posredno i konditorskih proizvoda. Ukupni rashodi su u promatranom razdoblju smanjeni za 2%. Uzroke njihova smanjenja može se promatrati u smanjenju poslovnih rashoda za 1% i smanjenju financijskih rashoda za 53%.

Graf 5. Odnos ukupnih prihoda i ukupnih rashoda 2012 - 2015. Kraš d.d.

IZVOR: Izrada autora na temelju Financijskih izvještaja Kraš d.d. [online] <http://zse.hr>

⁵⁸ Internet stranica Hrvatske narodne banke, Hrvatska – gospodarska kretanja i prognoze, [online] <http://old.hnb.hr>, 24.10.2016.

3.2.3. Analiza strukturnih financijskih izvještaja – vertikalna analiza

Pod vertikalnom analizom podrazumijeva se najčešće uspoređivanje pozicija financijskih izvještaja u jednoj godini.

Vertikalna analiza bilance

Uobičajeno se kod bilance aktiva i pasiva izjednačavaju sa 100, što znači da se pojedine pozicije bilance izračunavaju kao postotak od ukupne aktive ili pasive.⁵⁹

U strukturi aktive najveći udio zauzimaju dugotrajna i kratkotrajna imovina, dok plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi zauzimaju neznatan udio te nisu ni prikazani u skraćenoj tablici izračuna strukture bilance. Najznačajniji udio aktive čini dugotrajna imovina koja u prosjeku iznosi 55,82% aktive za promatrano razdoblje. Udio dugotrajne imovine se u odnosu na početak razdoblja smanjio za 3,62%, te ako gledamo trend kretanja, izuzev 2013. godine kada je neznatno porastao, njezin se iznos postepeno smanjuje u 2014. i 2015. godini. Najznačajniji udio u dugotrajnoj imovini predstavlja materijalna imovina sa prosječnih 37,95% udjela u ukupnoj aktivi. Najznačajnija pojedinačna stavka materijalne imovine su građevinski objekti sa prosječnih 17,65% ukupne aktive. Obzirom da je riječ o proizvodnom poduzeću, normalno bi bilo očekivati da će najznačajnija pojedinačna stavka biti postrojenja i oprema, no treba uzeti u obzir da je Kraš d.d. investirao znatna sredstva u Ekopark Krašograd koji ne predstavlja osnovnu djelatnost poduzeća Kraš d.d., ali podiže njegovu materijalnu imovinu.

Udio kratkotrajne imovine u razdoblju od 2012. – 2015. godine u prosjeku je iznosio 43,55%. Analizom trenda kretanja, može se uočiti porast kratkotrajne imovine s početnih 42,85% u 2012. godini na 45,63% u 2015. godini. Najznačajniji udio u kratkotrajnoj imovini odnosi se na potraživanja koja su u prosjeku iznosila 30,98%. Ukupni rezultat vertikalne analize aktive je zadovoljavajući. U financijskoj teoriji, u sastavu imovine dugotrajna i kratkotrajna imovina bi trebale također imati omjer 1:1. Udio zaliha u kratkotrajnoj imovini ne bi trebao prelaziti polovinu njenog iznosa. Ovakva "idealna" struktura bilance je cilj svakog trgovačkog društva. Stoga je potrebno neprestano pratiti poslovanje preko financijskih izvještaja⁶⁰

⁵⁹ Žager K. i dr., Analiza financijskih izvještaja, 2. prošireno izdanje, Masmedia, Zagreb, 2008. str. 230

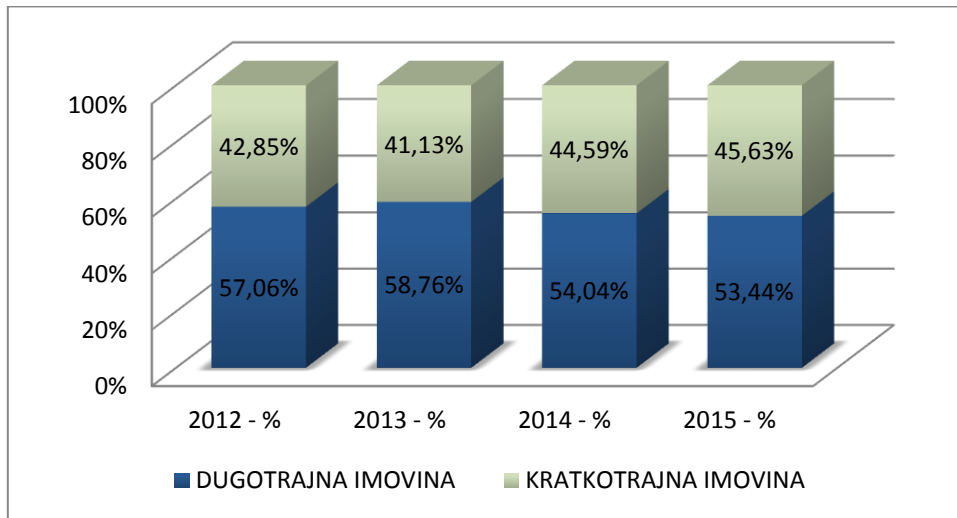
⁶⁰ Bolfek B. i dr., Struktura bilance kao pokazatelj lošeg poslovanja, Oeconomica Jadertina 1/2011, str. 81

Tablica 15. Vertikalna analiza bilance - Kraš d.d.

KRAŠ d.d. - VERTIKALNA ANALIZA BILANCE 2012-2015								
Naziv pozicije	2012	2012 %	2013	2013 %	2014	2014 %	2015	2015 %
AKTIVA								
DUGOTRAJNA IMOVINA	640.949.939	57,06%	606.888.241	58,76%	569.471.744	54,04%	564.011.976	53,44%
Nematerijalna imovina	1.113.552	0,10%	475.948	0,05%	275.047	0,03%	277.540	0,03%
Materijalna imovina	414.464.697	36,89%	404.550.722	39,17%	394.242.835	37,41%	404.430.507	38,32%
Dugotrajna financijska imovina	225.371.690	20,06%	198.991.417	19,27%	172.052.011	16,33%	156.405.909	14,82%
Potraživanja	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Odgođena porezna imovina	0	0,00%	2.870.154	0,28%	2.901.851	0,28%	2.898.020	0,27%
KRATKOTRAJNA IMOVINA	481.409.841	42,85%	424.841.487	41,13%	469.865.863	44,59%	481.641.893	45,63%
Zalihe	89.313.966	7,95%	76.354.527	7,39%	78.101.896	7,41%	90.425.643	8,57%
Potraživanja	340.136.042	30,28%	298.949.009	28,94%	335.697.378	31,86%	346.559.919	32,83%
Kratkotrajna financijska imovina	16.901.109	1,50%	20.651.419	2,00%	21.351.014	2,03%	17.406.028	1,65%
Novac u banci i blagajni	35.058.724	3,12%	28.886.532	2,80%	34.715.575	3,29%	27.250.303	2,58%
UKUPNO AKTIVA	1.123.377.703	100,00%	1.032.843.699	100,00%	1.053.756.078	100,00%	1.055.494.782	100,00%
PASIVA								
KAPITAL I REZERVE	602.988.691	53,68%	572.650.849	55,44%	568.904.178	53,99%	562.755.153	53,32%
Temeljni (upisani) kapital	549.448.400	48,91%	549.448.400	53,20%	549.448.400	52,14%	549.448.400	52,06%
Kapitalne rezerve	-10.769.310	-0,96%	-14.448.707	-1,40%	-19.946.123	-1,89%	-19.881.893	-1,88%
Rezerve iz dobiti	25.025.014	2,23%	25.429.576	2,46%	25.736.124	2,44%	26.440.048	2,50%
Revalorizacijske rezerve	-16.051.617	-1,43%	-11.480.616	-1,11%	-10.995.891	-1,04%	891.420	0,08%
Zadržana dobit ili preneseni gubitak	47.244.966	4,21%	17.571.226	1,70%	10.583.187	1,00%	-5.879.433	-0,56%
Dobit ili gubitak poslovne godine	8.091.238	0,72%	6.130.970	0,59%	14.078.481	1,34%	11.736.611	1,11%
DUGOROČNE OBVEZE	157.413.149	14,01%	99.454.130	9,63%	128.802.855	12,22%	132.220.701	12,53%
KRATKOROČNE OBVEZE	354.731.476	31,58%	355.610.781	34,43%	352.342.068	33,44%	357.735.052	33,89%
UKUPNO – PASIVA	1.123.377.703	100,00%	1.032.843.699	100,00%	1.053.756.078	100,00%	1.055.494.782	100,00%
IZVANBILANČNI ZAPISI	22.338.100		20.646.463		20.631.897		20.626.222	

IZVOR: Izrada autora na temelju Financijskih izvještaja Kraš d.d. [online] <http://zse.hr>

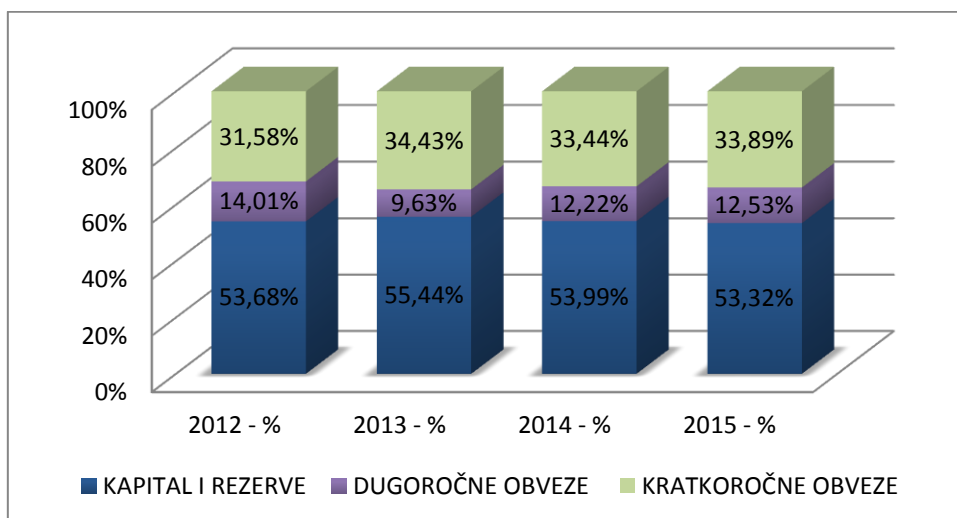
Graf 6. Struktura aktive bilance - Kraš d.d.

IZVOR: Izrada autora na temelju Financijskih izvještaja Kraš d.d. [online] <http://zse.hr>

U strukturi pasive najveći udio čini temeljni kapital čiji udio je u 2012. godini iznosio 48,91% da bi njegov udio porastao na 52,06% u 2015. godini, uz zadržavanje iste apsolutne vrijednosti. Značajan udio u pasivi predstavljaju i kratkoročne obveze čiji je udio u promatranom razdoblju porastao sa 31,58% na 33,89% u 2015. godini. Među kratkoročnim obvezama mogu se istaknuti obveze prema dobavljačima (10,26% u 2015. godini) i obveze prema poduzetnicima u kojima postoje sudjelujući interesi (12,96% u 2015. godini). Kod dugoročnih obveza zabilježen je pad sa 14,01% u 2012. godini na 12,53% u 2015. godini. Najznačajniji udio u dugoročnim obvezama predstavljaju obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama (8,19% u 2015. godini).

Graf 7. Struktura pasive bilance - Kraš d.d.

IZVOR: Izrada autora na temelju Financijskih izvještaja Kraš d.d. [online] <http://zse.hr>

Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka

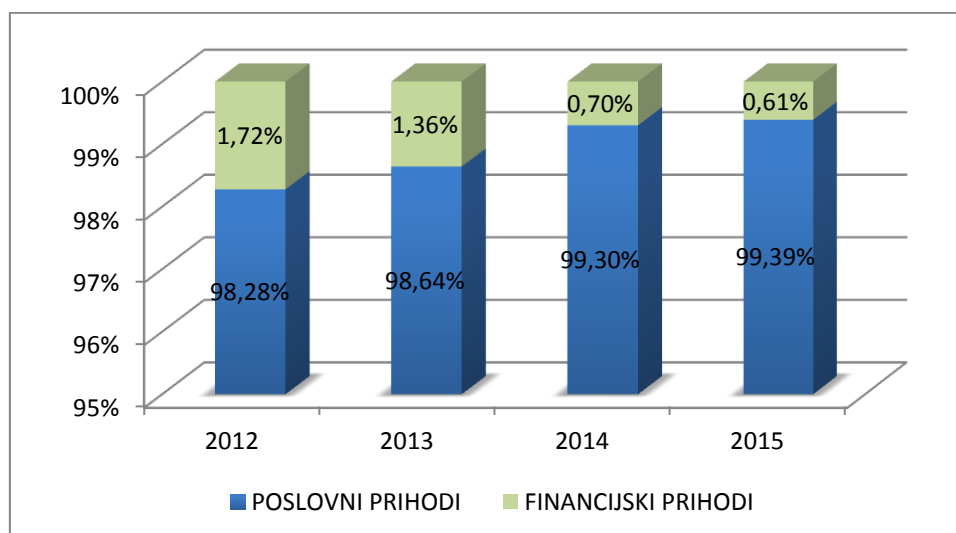
KRAŠ d.d. - VERTIKALNA ANALIZA RAČUNA DOBITI I GUBITKA 2012-2015								
Naziv pozicije	2012	2012 %	2013	2013 %	2014	2014 %	2015	2015 %
POSLOVNI PRIHODI	892.430.792	98,28%	868.683.222	98,64%	884.831.011	99,30%	887.360.998	99,39%
Prihodi od prodaje	850.490.141	93,66%	856.578.118	97,27%	863.228.377	96,88%	867.150.046	97,12%
Ostali poslovni prihodi	41.940.651	4,62%	12.105.104	1,37%	21.602.634	2,42%	20.210.952	2,26%
POSLOVNI RASHODI	871.065.354	95,92%	848.329.415	96,33%	858.468.019	96,34%	864.990.125	96,88%
Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	5.947.574	0,65%	10.704.221	1,22%	-2.874.614	-0,32%	-2.967.574	-0,33%
Materijalni troškovi	591.046.528	65,09%	584.292.121	66,35%	599.820.027	67,31%	613.047.837	68,66%
Troškovi osoblja	195.168.049	21,49%	179.737.209	20,41%	180.472.865	20,25%	187.751.120	21,03%
Amortizacija	41.780.285	4,60%	36.880.076	4,19%	36.169.783	4,06%	34.557.475	3,87%
Ostali troškovi	35.145.188	3,87%	33.305.607	3,78%	35.645.495	4,00%	30.872.099	3,46%
Vrijednosno usklađivanje	293.978	0,03%	1.502.140	0,17%	7.299	0,00%	0	0,00%
Rezerviranja	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Ostali poslovni rashodi	1.683.752	0,19%	1.908.041	0,22%	9.227.164	1,04%	1.729.168	0,19%
FINANCIJSKI PRIHODI	15.655.288	1,72%	11.974.263	1,36%	6.241.460	0,70%	5.470.914	0,61%
FINANCIJSKI RASHODI	25.334.808	2,79%	22.850.039	2,59%	11.947.155	1,34%	11.946.302	1,34%
UKUPNI PRIHODI	908.086.080	100,00%	880.657.485	100,00%	891.072.471	100,00%	892.831.912	100,00%
UKUPNI RASHODI	896.400.162	98,71%	871.179.454	98,92%	870.415.174	97,68%	876.936.427	98,22%
DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	11.685.918	1,29%	9.478.031	1,08%	20.657.297	2,32%	15.895.485	1,78%
POREZ NA DOBIT	3.594.680	0,40%	3.347.061	0,38%	6.578.816	0,74%	4.158.874	0,47%
DOBIT RAZDOBLJA	8.091.238	0,89%	6.130.970	0,70%	14.078.481	1,58%	11.736.611	1,31%

IZVOR: Izrada autora na temelju Financijskih izvještaja Kraš d.d. [online] <http://zse.hr>

Vertikalnom analizom računa dobiti i gubitka za promatrano razdoblje može se zaključiti kako su prihodi u svim godinama bili veći od rashoda te je poduzeće u svim godinama ostvarilo dobit. Udio dobiti u ukupnim prihodima je u baznoj 2012. godini činila 0,89% ukupnih prihoda, da bi na kraju razdoblja u 2015. godini njezin udio porastao na 1,31%. Rast udjela dobiti nije bio linearan, te je u prvoj godini zabilježen pad na 0,70% udjela u prihodima da bi nakon toga porastao u 2014. i 2015. godini. Trend kretanja udjela dobiti se poklapa s apsolutnim vrijednostima promatranim u horizontalnoj analizi.

U strukturi ukupnih prihoda najveći dio čine poslovni prihodi koji su u prosjeku činili 98,9% udjela s tendencijom blagog rasta u promatranom razdoblju. Najvažnija sastavnica poslovnih prihoda su prihodi od prodaje koji su sa 93,66% u baznoj godini porasli na 97,12% u 2015. godini. Financijski prihodi su zabilježili pad udjela u ukupnim prihodima sa 1,72% na 0,61% u 2015. godini što se može objasniti smanjenjem dugotrajne financijske imovine za 31% u promatranom razdoblju.

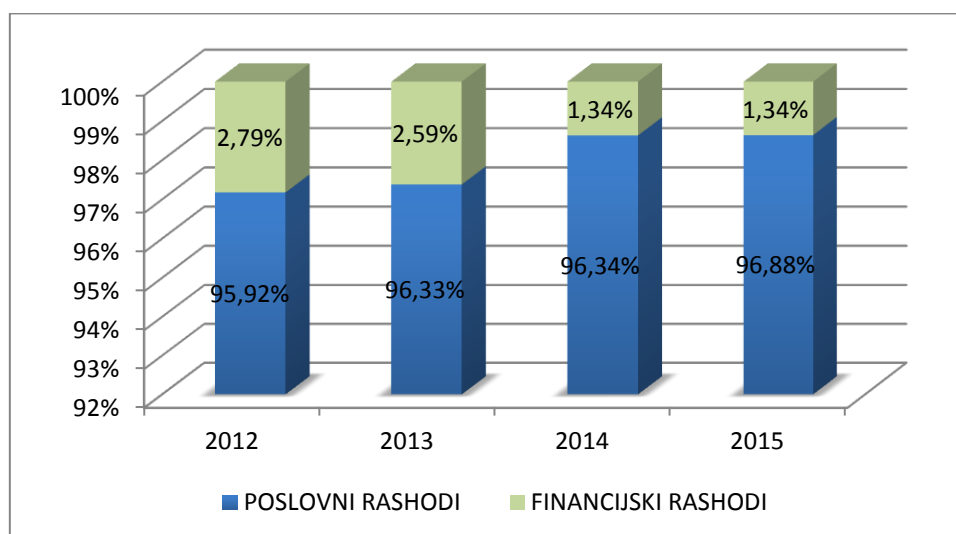
Graf 8. Struktura prihoda - Kraš d.d.

IZVOR: Izrada autora na temelju Financijskih izvještaja Kraš d.d. [online] <http://zse.hr>

Od rashoda prevladavali su poslovni rashodi sa prosječnih 96,38% udjela u ukupnim prihodima. Oni su kao i poslovni prihodi ostvarili kontinuirani blagi rast udjela u ukupnim prihodima sa početnih 95,92% na 96,88%. Među poslovnim rashodima najznačajnije mjesto zauzimaju materijalni troškovi koji su u prosjeku iznosili 66,85%. Udio financijskih rashoda je smanjen sa početnih 2,79% u 2012. godini na 1,34% u 2015. godini.

Graf 9. Struktura rashoda - Kraš d.d.

IZVOR: Izrada autora na temelju Financijskih izvještaja Kraš d.d. [online] <http://zse.hr>

3.2.4. Analiza financijskih izvještaja pomoću financijskih pokazatelja

Financijski pokazatelji predstavljaju instrument koji pomaže u ocjeni sigurnosti i uspješnosti poslovanja. U nastavku će se promatrati financijski pokazatelji razvrstani prema temeljnim skupinama.

3.2.4.1. Analiza pokazatelja likvidnosti

Pokazatelji likvidnosti ("liquidity ratios") mjere sposobnost poduzeća u kontekstu sposobnosti podmirenja dospjelih kratkoročnih obveza.⁶¹ Uobičajeni pokazatelji likvidnosti su koeficijent ubrzane likvidnosti, koeficijent tekuće likvidnosti i koeficijent financijske stabilnosti. Pokazatelji likvidnosti utvrđuju se na temelju podataka obuhvaćenih u bilanci.

U Tablici 16. prikazan je izračun pokazatelja likvidnosti za poduzeće Kraš d.d. u promatranom razdoblju. U razmatranju i mjerenju likvidnosti najznačajniji su pokazatelji koeficijent tekuće likvidnosti i koeficijent financijske stabilnosti.⁶²

⁶¹ Žager K. i dr., Analiza financijskih izvještaja, 2. prošireno izdanje, Masmedia, Zagreb, 2008. str. 248

⁶² Ibidem, str. 249

Tablica 16. Izračun pokazatelja likvidnosti - Kraš d.d.

POKAZATELJI LIKVIDNOSTI	2012	2013	2014	2015
Novac	35.058.724	28.886.532	34.715.575	27.250.303
Kratkoročne obveze	354.731.476	355.610.781	352.342.068	357.735.052
Koeficijent trenutne likvidnosti (KTrL)	0,10	0,08	0,10	0,08
Novac + potraživanja	375.194.766	327.835.541	370.412.953	373.810.222
Kratkoročne obveze	354.731.476	355.610.781	352.342.068	357.735.052
Koeficijent ubrzane likvidnosti (KUL)	1,06	0,92	1,05	1,04
Kratkoročna imovina	481.409.841	424.841.487	469.865.863	481.641.893
Kratkoročne obveze	354.731.476	355.610.781	352.342.068	357.735.052
Koeficijent tekuće likvidnosti (KTeL)	1,36	1,19	1,33	1,35
Dugotrajna imovina	640.949.939	606.888.241	569.471.744	564.011.976
Kapital i dugoročne obveze	760.401.840	672.104.979	697.707.033	694.975.854
Koeficijent financijske stabilnosti (KFS)	0,84	0,90	0,82	0,81

IZVOR: Izrada autora na temelju Financijskih izvještaja Kraš d.d. [online] <http://zse.hr>

Koeficijent trenutne likvidnosti

Koeficijent trenutne likvidnosti ukazuje na sposobnost poduzeća za trenutačno podmirenje obveza, poželjno je da poprimi što veću vrijednost. Minimalna prihvatljiva vrijednost iznosi 0,1.

Koeficijent trenutne likvidnosti poduzeća Kraš d.d. u promatranom razdoblju varirao je između 0,08 i 0,1 što podrazumijeva da je poduzeće sposobno podmiriti otprilike 8-10% svojih kratkoročnih obveza novcem. Ne može se uočiti pozitivan niti negativan trend kretanja obzirom da je koeficijent naizmjenice rastao i padao. U 2012. i 2014. godini njegova vrijednost je bila prihvatljiva, dok je u 2013. i 2015. godini njegova vrijednost bila manja od prihvatljivog. Ovaj pokazatelj korisnika informacija o likvidnosti lako može dovesti u zabludu. Ako poduzeće očekuje neku veliku uplatu dan nakon zaključenja bilance, ovaj pokazatelj bi nam mogao sugerirati nedostatak novca, no to u ovom primjeru ne možemo znati pa se promatraju i drugi pokazatelji.

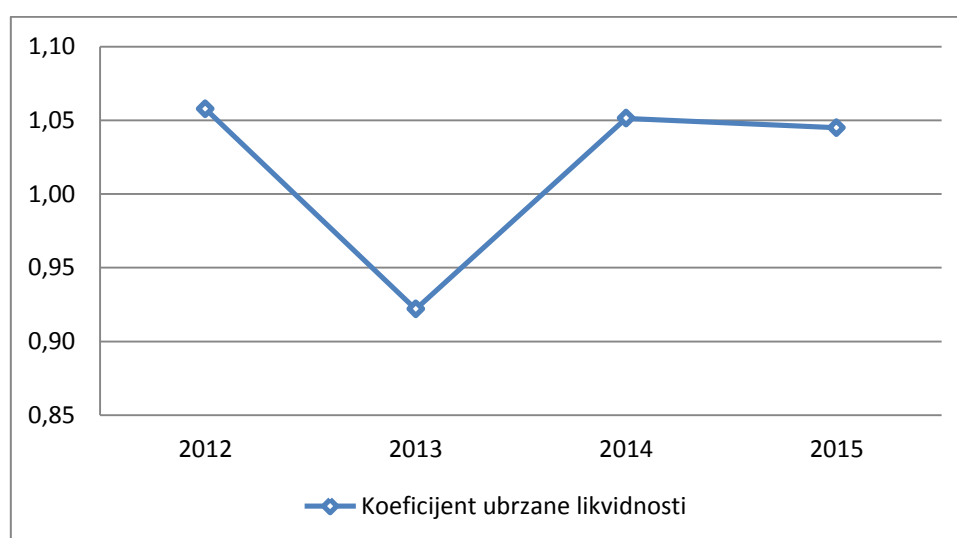
Koeficijent ubrzane likvidnosti

Koeficijent ubrzane likvidnosti daje informaciju o tome s koliko kuna kratkoročne financijske imovine (novac i potraživanja) poduzetnik raspolaže na jednu kunu kratkoročnih obveza. Koeficijent ubrzane likvidnosti bi standardno trebao iznositi 1 (prosječne vrijednosti se kreću od 0,70 do 0,80).⁶³

⁶³ Bešvir B., Kako čitati i analizirati financijske izvještaje, RRIF-plus, Zagreb, 2008. str. 92

Koeficijent ubrzane likvidnosti poduzeća Kraš d.d. u promatranom razdoblju zabilježio je blagi pad 1.06 na 1,04. Najveći pad je zabilježen u 2013. godini (smanjenje vrijednosti potraživanja od kupaca i povećanje obveza za kratkoročne zajmove) koji se može promatrati kao posljedica ograničenja u potrošnji izazvana višegodišnjom krizom i visokom razinom nezaposlenosti ograničena je i prodaja konditorskih proizvoda kako na tržištu Hrvatske tako i na tržištima zemalja u Regiji. Pri tom je nastavljen rast uvoza konditorskih proizvoda naročito iz zemalja EU nakon ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju.⁶⁴

Graf 10. Koeficijent ubrzane likvidnosti - Kraš d.d.

IZVOR: Izrada autora na temelju Financijskih izvještaja Kraš d.d. [online] <http://zse.hr>

Unatoč negativnom trendu kretanja, izuzev 2013. godine ovaj pokazatelj bilježi zadovoljavajuće vrijednosti, na temelju kojih se može zaključiti da je poduzeće u promatranom razdoblju raspolagalo dovoljnom količinom novca za podmirenje obaveza, pa čak i dovoljno za podmirenje izvanrednih situacija i potreba za gotovinom koje se mogu pojaviti. No bez obzira na zadovoljavajuće vrijednosti treba uzeti u obzir blagi negativan trend koji unatoč dojmu stabilne likvidnosti prati kretanja u cijeloj promatranj industriji.

Koeficijent tekuće likvidnosti

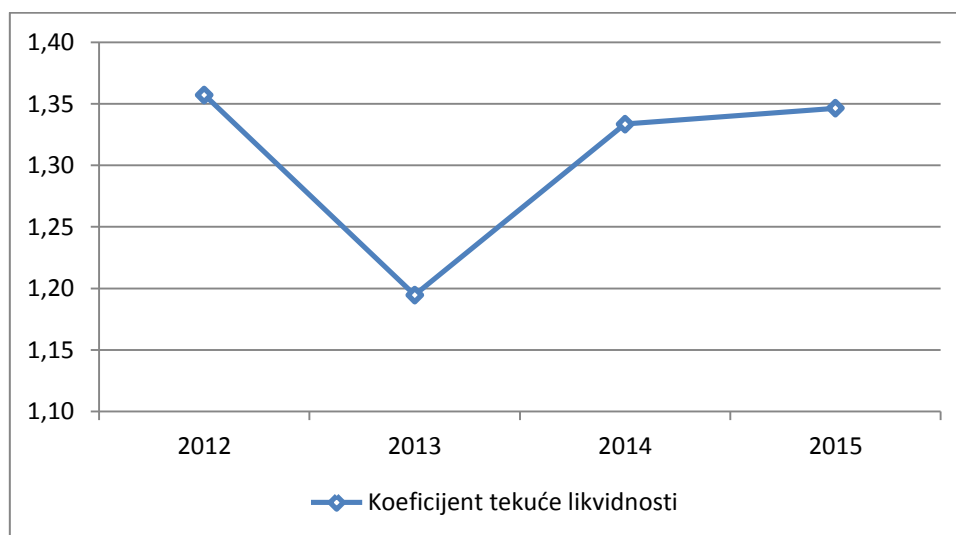
Koeficijent tekuće likvidnosti daje informaciju o tome s koliko kuna kratkoročne imovine poduzetnik raspolaže na jednu kunu kratkoročnih obveza. Koeficijent tekuće

⁶⁴ Godišnje izvješće Kraš d.d. 2013. [online] <http://zse.hr> , 1.8.2016.

likvidnosti bi standardno trebao iznositi 2 (prosječne vrijednosti se kreću od 1,30 do 1,40).⁶⁵ Drugim riječima, ako se uzme u obzir da postoje rizici unovčavanja kratkotrajne imovine koji su posebno izraženi u hrvatskom gospodarstvu, poduzeće koje želi održavati tekuću likvidnost na normalnoj razini i pravovremeno podmirivati svoje obaveze na raspolaganju mora imati, dvostruko više kratkotrajne imovine nego što ima kratkoročnih obveza.

Koeficijent tekuće likvidnosti za Kraš d.d. u promatranom razdoblju bilježi relativno stabilne vrijednosti koje iznose 1.36 na početku razdoblja i 1,35 na kraju promatranog razdoblja. Iznimka je kao i kod drugih pokazatelja 2013. godina.

Graf 11. Koeficijent tekuće likvidnosti Kraš d.d.

IZVOR: Izrada autora na temelju Financijskih izvještaja Kraš d.d. [online] <http://zse.hr>

Bez obzira na pravilo 2:1, poduzeće može svoje poslovanje održati stabilnim i sa manjim odnosom, a to prvenstveno ovisi o djelatnosti, strukturi imovine i obveza te o aktivnostima poduzeća.

Koeficijent financijske stabilnosti

Koeficijent financijske stabilnosti daje informaciju o tome je li dugotrajna imovina pokrivena dugoročnim izvorima (kapitalom i rezervama i dugoročnim obvezama).⁶⁶ Koeficijent financijske stabilnosti bi trebao iznositi najviše 1. Što je vrijednost ovog pokazatelja manja, to je likvidnost i financijska stabilnost veća.

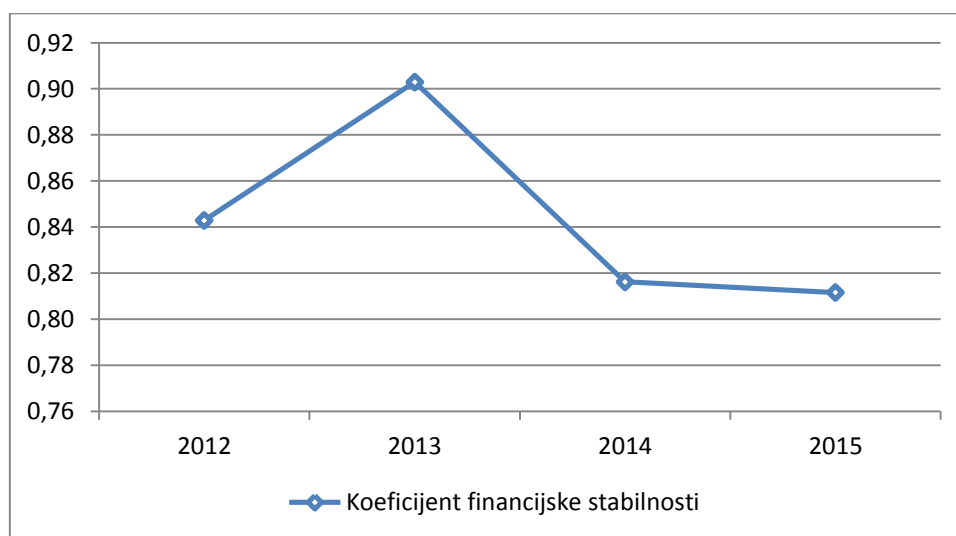
⁶⁵ Bešvir B., Kako čitati i analizirati financijske izvještaje, RRIIF-plus, Zagreb, 2008., str. 93

⁶⁶ Ibidem, str. 93

Koeficijent financijske stabilnosti poduzeća Kraš d.d. je u svim godinama promatranog razdoblja zadovoljavajući, odnosno manji od 1. Ako se iz ranije navedenih razloga izuzme 2013. godina, koeficijent u promatranom razdoblju bilježi kontinuirani pad što predstavlja povećanje financijske stabilnosti poduzeća.

Konkretno to podrazumijeva da je Kraš d.d. u 2015. godini 81% dugoročnih izvora i glavnice koristio za financiranje dugotrajne imovine, a 19% za financiranje kratkotrajne imovine, što je pretpostavka financijske stabilnosti poduzeća.

Graf 12. Koeficijent financijske stabilnosti - Kraš d.d.

IZVOR: Izrada autora na temelju Financijskih izvještaja Kraš d.d. [online] <http://zse.hr>

Na temelju analize svih pokazatelja likvidnosti može se zaključiti kako je likvidnost poduzeća Kraš d.d. zadovoljavajuća. Većina pokazatelja se kreće u zadovoljavajućim intervalima. Pozitivni trendovi kretanja pokazatelja, a posebno koeficijenta financijske stabilnosti, te koeficijenta tekuće likvidnosti ukazuju na rast likvidnosti i financijske stabilnosti poduzeća.

3.2.4.2. Analiza pokazatelja zaduženosti

Pokazatelji zaduženosti mjere koliko se poduzeće financira iz vlastitih, a koliko iz tuđih izvora financiranja.⁶⁷ U Tablici 17. prikazan je izračun pokazatelja zaduženosti poduzeća Kraš d.d. u razdoblju 2012. – 2015. godine.

⁶⁷ Žager K. i dr., Analiza financijskih izvještaja, 2. prošireno izdanje, Masmedia, Zagreb, 2008., str. 411

Tablica 17. Analiza pokazatelja zaduženosti - Kraš d.d.

POKAZATELJI ZADUŽENOSTI	2012	2013	2014	2015
Ukupne obveze	512.144.625	455.064.911	481.144.923	489.955.753
Ukupna imovina	1.123.377.703	1.032.843.699	1.053.756.078	1.055.494.782
Koeficijent zaduženosti (KZ)	45,59%	44,06%	45,66%	46,42%
Glavnica	602.988.691	572.650.849	568.904.178	562.755.153
Ukupna imovina	1.123.377.703	1.032.843.699	1.053.756.078	1.055.494.782
Koeficijent vlastitog financiranja (KVF)	53,68%	55,44%	53,99%	53,32%
Ukupne obveze	512.144.625	455.064.911	481.144.923	489.955.753
Glavnica	602.988.691	572.650.849	568.904.178	562.755.153
Koeficijent financiranja (KF)	84,93%	79,47%	84,57%	87,06%
Dobit prije poreza i kamata	36.612.798	32.204.951	32.519.566	27.840.880
Kamate	24.926.880	22.726.920	11.862.269	11.945.395
Pokriće troškova kamata (PTK)	1,47	1,42	2,74	2,33
Ukupne obveze	512.144.625	455.064.911	481.144.923	489.955.753
Zadržana dobit+amortizacija	89.025.251	54.451.302	46.752.970	34.557.475
Faktor zaduženosti (FZ)	5,75	8,36	10,29	14,18
Glavnica	602.988.691	572.650.849	568.904.178	562.755.153
Dugotrajna imovina	640.949.939	606.888.241	569.471.744	564.011.976
Stupanj pokrića I	0,94	0,94	1,00	1,00
Glavnica+dugoročne obveze	760.401.840	672.104.979	697.707.033	694.975.854
Dugotrajna imovina	640.949.939	606.888.241	569.471.744	564.011.976
Stupanj pokrića II	1,19	1,11	1,23	1,23

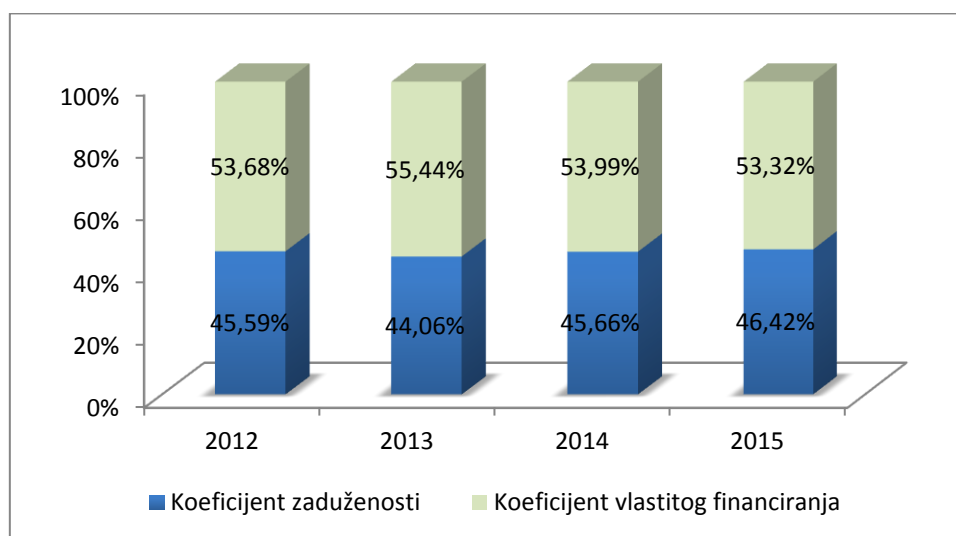
IZVOR: Izrada autora na temelju Financijskih izvještaja Kraš d.d. [online] <http://zse.hr>

Koeficijent zaduženosti

Koeficijent zaduženosti daje informaciju o udjelu ukupnih obveza u ukupnoj imovini poduzetnika, odnosno o tome u kojoj se mjeri poduzetnik financira iz tuđih izvora. Koeficijent zaduženosti bi standardno trebao iznositi 0,5, a maksimalno 0,70 ("zlatno bankarsko pravilo").

Koeficijent zaduženosti poduzeća Kraš d.d. u svim godinama promatranog razdoblja iznosi manje od 0,5 odnosno manje od 50% sredstava je financirano iz tuđeg kapitala. Ovaj podatak može se tumačiti kao pokazatelj da poduzeće nije prekomjerno statično zaduženo te da je rizik vraćanja sredstava, kao i rizik ulaganja u poduzeće malen.

Graf 13. Koeficijent zaduženosti/ vlastitog financiranja - Kraš d.d.

IZVOR: Izrada autora na temelju Financijskih izvještaja Kraš d.d. [online] <http://zse.hr>

Koeficijent vlastitog financiranja

Koeficijent vlastitog financiranja prikazuje odnos vlastitog i tuđeg kapitala te prikazuje suprotne vrijednosti od koeficijenta zaduženosti.

Koeficijent vlastitog financiranja poduzeća Kraš d.d. kroz sve godine promatranog razdoblja iznosio je preko 0,5, odnosno preko 50% sredstava financirano je iz vlastitog kapitala. Na temelju prikazanih podataka ne može se zaključiti postojanje trenda kretanja pokazatelja obzirom da je vrijednost u 2012. godini iznosila 53,68%, a na kraju promatranog razdoblja u 2015. godini 53,32%.

Koeficijent financiranja

Koeficijent financiranja daje informaciju o svoti ukupnih obveza u odnosu na jednu kunu kapitala i rezervi poduzetnika odnosno daje informaciju o odnosu tuđih i vlastitih izvora financiranja. Standardno bi trebao iznositi do 1, a nikako ne bi smio biti veći od 2,33.⁶⁸

Koeficijent financiranja poduzeća Kraš d.d. u cijelom promatranom razdoblju iznosi manje od 1, što znači da se društvo više financira iz vlastitih izvora. Točnije može se zaključiti da se na kraju promatranog razdoblja 87,06% kapitala financiralo iz vlastitih izvora, što znači da je dug manji od glavnice društva. Iako je zamječen ukupni porast

⁶⁸ Bešvir B., Kako čitati i analizirati financijske izvještaje, RRIF-plus, Zagreb, 2008., str. 95

ovog koeficijenta za 2,09 postotna pena, ne može se govoriti o zabilježenom trendu kretanja ovog pokazatelja.

Pokriće troškova kamata

Pokriće troškova kamata pokazuje koliko su puta troškovi kamata pokriveni ostvarenim iznosom bruto dobiti, a izračunava se na temelju podataka iz računa dobiti i gubitka.

Pokriće troškova kamata poduzeća Kraš d.d. za promatrano razdoblje pokazuje kako su kamate pokrivene ostvarenom dobiti. U promatranom razdoblju uočen je znatan porast ovog pokazatelja sa 1,47 u 2012. godini na 2,33 u 2015. godini. Ovaj rast može se objasniti smanjenjem kamata koje poduzeće plaća.

Faktor zaduženosti

Faktor zaduženosti daje informaciju o tome koliko je godina poduzetniku potrebno da podmiri ukupne obveze iz dobitka financijske godine uvećanog za amortizaciju. Faktor zaduženosti bi trebao iznositi maksimalno 5 godina, a faktor zaduženosti veći od 5 ukazuje na prekomjernu zaduženost poduzetnika.⁶⁹

Faktor zaduženosti poduzeća Kraš d.d. u svim godinama promatranog razdoblja prelazi preporučenu vrijednost te se može uočiti njegov trend rasta. Vrijednost ovog pokazatelja narasla je sa 5,75 u 2012. godini na 14,18 u 2015. godini što znači da je poduzeću potrebno približno 14 godina i 2 mjeseca kako bi iz ostvarene dobiti i amortizacije podmirilo ukupne obveze. Ovaj podatak se može smatrati lošim pokazateljem sigurnosti poslovanja.

Stupanj pokrića I

Stupanj pokrića I prikazuje stupanj financiranja dugoročne imovine iz dugoročnih izvora. Poželjnim se smatra da je dugoročna imovina u potpunosti financirana iz dugoročnih izvora. Preporučena vrijednost ovog pokazatelja je oko 1. Poželjno je da bude približno jedan ili malo više od 1 minimalna prihvatljiva vrijednost smatra se 0,5.

⁶⁹ Bešvir B., Kako čitati i analizirati financijske izvještaje, RRIF-plus, Zagreb, 2008., str. 95

Financiranje dugoročne imovine iz dugoročnih izvora zove se još i Zlatnim bankarskim pravilom.⁷⁰

Stupanj pokrića I poduzeća Kraš d.d. za promatrano razdoblje u potpunosti zadovoljava preporučene vrijednosti te se može smatrati pozitivnim pokazateljem financijske stabilnosti.

Stupanj pokrića II

Stupanj pokrića II prikazuje stupanj financiranja dugoročne imovine iz vlastitih izvora. S aspekta stabilnosti poslovanja poželjnim se smatra da je što veći udio dugoročne imovine financiran iz vlastitih sredstava. Može se istaknuti da njegova vrijednost uvijek mora biti veća od 1.

Financiranje dugotrajne imovine iz vlastitih izvora još se zove Zlatno bilančno pravilo.⁷¹

Stupanj pokrića poduzeća Kraš d.d. u svim godinama promatranog razdoblja zadovoljava preporučene vrijednosti te se može uočiti trend rasta pokazatelja koji je sa početnih 1,19 u 2012. godini narastao na 1,23 u 2015. godini.

Na temelju analize svih pokazatelja zaduženosti može se zaključiti kako Kraš d.d. većinu svog poslovanja financira iz vlastitih izvora. pokazatelji se većinom kreću u zadovoljavajućim intervalima te ne postoji opasnost od prezaduženosti ili nemogućnosti vraćanja dugova.

3.2.4.3. Analiza pokazatelja aktivnosti

Pokazatelji aktivnosti smatraju se pokazateljima sigurnosti i pokazateljima uspješnosti poslovanja. Oni mjere koliko efikasno poduzeće upotrebljava svoje resurse.⁷²

⁷⁰ Drljača M., Poslovna uspješnost kao odraz kvalitete Sustava upravljanja, Zagreb, 2010., str. 4

⁷¹ Ibidem, str. 5

⁷² Žager K. i dr., Analiza financijskih izvještaja, 2. prošireno izdanje, Masmedia, Zagreb, 2008., str. 244

Tablica 18. Pokazatelji aktivnosti Kraš d.d.

POKAZATELJI AKTIVNOSTI		2012	2013	2014	2015
Ukupni prihod		908.086.080	880.657.485	891.072.471	892.831.912
Ukupna imovina		1.123.377.703	1.032.843.699	1.053.756.078	1.055.494.782
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	Koui	0,81	0,85	0,85	0,85
Ukupni prihod		908.086.080	880.657.485	891.072.471	892.831.912
Kratkotrajna imovina		481.409.841	424.841.487	469.865.863	481.641.893
Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine	Koki	1,89	2,07	1,90	1,85
Prihod od prodaje		850.490.141	856.578.118	863.228.377	867.150.046
Potraživanja		340.136.042	298.949.009	335.697.378	346.559.919
Koeficijent obrtaja potraživanja	Kop	2,50	2,87	2,57	2,50
Broj dana u godini (365)		365	365	365	365
Koeficijent obrtaja potraživanja		2,50	2,87	2,57	2,50
Trajanje naplate potraživanja u danima	TN	145,97	127,39	141,94	145,87

IZVOR: Izrada autora na temelju Financijskih izvještaja Kraš d.d. [online] <http://zse.hr>

Koeficijent obrtaja ukupne imovine

Koeficijent obrtaja ukupne imovine daje informaciju o tome koliko kuna prihoda poduzetnik stvara iz jedne kune ukupne imovine, a standardno bi trebao iznositi 1.⁷³

Koeficijent obrtaja ukupne imovine poduzeća Kraš d.d. u promatranom razdoblju je manji od preporučene vrijednosti što upućuje na nedovoljnu efikasnost upravljanja cjelokupnom imovinom poduzeća. Na primjeru Kraša to znači da se u godini ne obrne ukupna imovina, odnosno da na jednu kunu imovine ostvareno 85 lipa prihoda (za 2015. godinu). Unatoč tome, treba uzeti u obzir da poduzeće Kraš d.d. ima veliku imovinu te da je trend kretanja ovog pokazatelja u promatranom razdoblju pozitivan (0,81 u 2012. godini na 0,85 u 2015. godini).

Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine

Koeficijent obrta kratkotrajne imovine daje informaciju o tome koliko kuna prihoda poduzetnik stvara iz jedne kune kratkoročne imovine.⁷⁴

Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine poduzeća Kraš d.d. u promatranom razdoblju iznosi više od 1 što predstavlja pozitivan pokazatelj aktivnosti poduzeća. Konkretno to znači da je u 2015. godini na jednu kunu kratkotrajne imovine ostvareno 1,85 kuna prihoda. Vrijednost ovog pokazatelja u promatranom razdoblju je varirala pa je teško

⁷³ Bešvir B., Kako čitati i analizirati financijske izvještaje, RRiF-plus, Zagreb, 2008., str. 96

⁷⁴ Ibidem, str. 96

utvrditi trend kretanja. Ukupno je zamječen pad s početnih 1,89 na 1,85 koliko je koeficijent iznosio na kraju. Ova promjena koeficijenta može se obrazložiti padom prihoda.

Koeficijent obrtaja potraživanja

Koeficijent obrtaja potraživanja daje informaciju o tome koliko kuna poslovnih prihoda poduzetnik stvara iz jedne kune kratkoročnih potraživanja.⁷⁵ Poželjno je da ovaj koeficijent bude što veći jer to znači da je i vrijeme naplate potraživanja kraće.

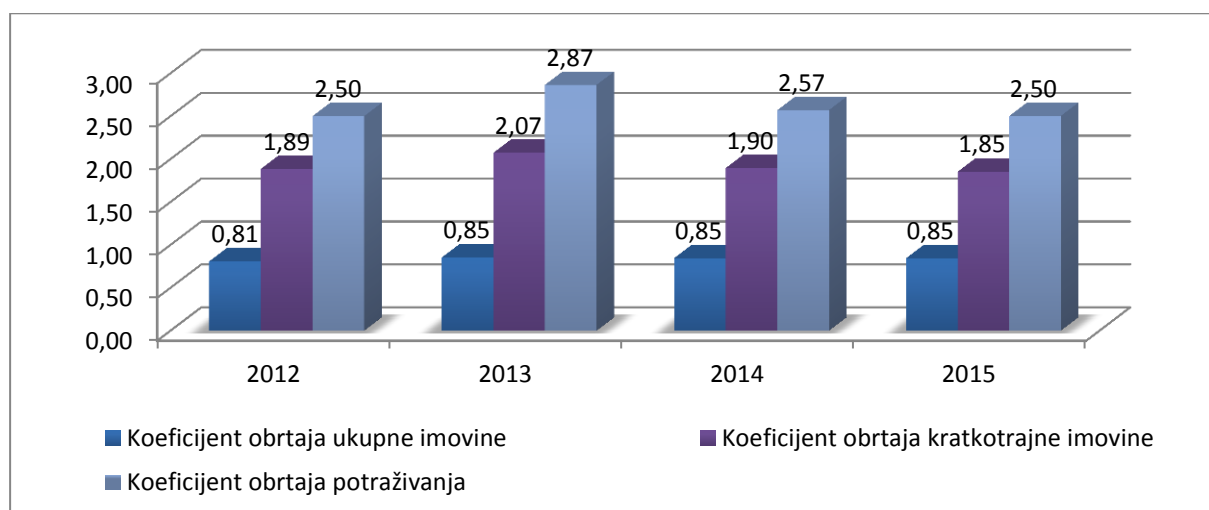
Koeficijent obrtaja potraživanja poduzeća Kraš d.d. je na početku i kraju razdoblja zabilježio jednaku vrijednost od 2,5 što znači da poduzeće nema problema s naplatom potraživanja. Može se reći da je poduzeće u 2015. godini na jednu jedinicu potraživanja ostvarilo 2,5 kuna prihoda od prodaje.

Trajanje naplate potraživanja u danima

Dani naplate potraživanja daju informaciju o tome za koliko dana u prosjeku poduzetnik može naplatiti svoja potraživanja.⁷⁶

Trajanje naplate potraživanja poduzeća Kraš d.d. na početku promatranog razdoblja iznosi 145 dana. U 2013. godini zabilježeno je skraćivanje dana naplate na 127 dana, da bi u 2014. godini poraslo na 141, te na kraju razdoblja u 2015. godini se vratilo na početnih 145 dana.

Graf 14. Pokazatelji aktivnosti - Kraš d.d.

IZVOR: Izrada autora na temelju Financijskih izvještaja Kraš d.d. [online] <http://zse.hr>

⁷⁵ Bešvir B., Kako čitati i analizirati financijske izvještaje, RRI-F-plus, Zagreb, 2008., str. 96

⁷⁶ Ibidem, str. 97

Na temelju analize svih pokazatelja aktivnosti može se zaključiti kako Kraš d.d nema problema s efikasnošću upravljanja svojim resursima. Koeficijenti obrtaja kratkotrajne imovine i koeficijent obrtaja potraživanja su stabilni (ne mogu se uočiti trendovi kretanja) te imaju zadovoljavajuće vrijednosti. Koeficijent obrtaja ukupne imovine je niži od preporučene vrijednosti, no zbog velike ukupne imovine i pozitivnog trenda kretanja i njega se može gledati kao pozitivni pokazatelj. Od pokazatelja aktivnosti, jedino se trajanje naplate potraživanja može gledati kao loš pokazatelj obzirom da je potrebno čak 145 dana za naplatu, no dobro je što ne bilježi negativan trend kretanja.

3.2.4.4. Analiza pokazatelja ekonomičnosti

Svi se pokazatelji ekonomičnosti dobiju pomoću podataka iz računa dobiti i gubitka. Govore nam koliko se ostvari prihoda po jedinici rashoda.⁷⁷

Tablica 19. Pokazatelji ekonomičnosti - Kraš d.d.

POKAZATELJI EKONOMIČNOSTI	2012	2013	2014	2015
Ukupni prihod	908.086.080	880.657.485	891.072.471	892.831.912
Ukupni rashod	896.400.162	871.179.454	870.415.174	876.936.427
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	1,01	1,01	1,02	1,02
Prihodi od prodaje	850.490.141	856.578.118	863.228.377	867.150.046
Rashodi prodaje	-	-	-	-
Ekonomičnost poslovanja prodaje	-	-	-	-
Financijski prihod	15.655.288	11.974.263	6.241.460	5.470.914
Financijski rashodi	25.334.808	22.850.039	11.947.155	11.946.302
Ekonomičnost financiranja	0,62	0,52	0,52	0,46
Izvanredni prihod	0,00	0,00	0,00	0,00
Izvanredni rashod	0,00	0,00	0,00	0,00
Ekonomičnost izvanrednih aktivnosti	0,00	0,00	0,00	0,00

IZVOR: Izrada autora na temelju Financijskih izvještaja Kraš d.d. [online] <http://zse.hr>

Ekonomičnost ukupnog poslovanja

Ekonomičnost ukupnog poslovanja je najčešći pokazatelj ekonomičnosti i u pravilu treba iznositi 1 ili više. Kada bi on bio manji od 1, to bi značilo da poduzeće posluje s gubitkom.

⁷⁷ Bolfek B. i dr., Vertikalna i horizontalna financijska analiza poslovanja tvrtke, Ekonomski vjesnik, 2012., str. 165

Ekonomičnost ukupnog poslovanja poduzeća Kraš d.d. u cijelom promatranom razdoblju iznosi više od 1 što znači da je Kraš ostvario dobit kroz cijelo promatrano razdoblje te da na jednu kunu rashoda ostvaruje više od jedne kune prihoda. Iako poduzeće ostvaruje dobit, ekonomičnost je jako niska. U promatranom razdoblju uočen je pozitivan trend rasta ovog pokazatelja.

Ekonomičnost financiranja

Ovaj pokazatelj stavlja u omjer financijske prihode i rashode.

Ekonomičnost financiranja poduzeća Kraš d.d. kroz cijelo promatrano razdoblje iznosi manje od 1, što znači da poduzeće na jednu jedinicu financijskog rashoda ostvaruje manje od jedne jedinice financijskih prihoda. Iako je ovaj pokazatelj manji od preporučene vrijednosti to ne utječe bitno na ukupnu ekonomičnost jer je udio financijskih prihoda i rashoda u strukturi ukupnih prihoda malen. Ono što se može dodatno uočiti kod ovog pokazatelja, je negativan trend kretanja odnosno njegov kontinuirani pad kroz godine sa početnih 0,62 u 2012. godini na 0,48 u 2015. godini.

Ekonomičnost prodaje se ne može iskazati obzirom da se troškovi prodaje ne iskazuju u financijskim izvještajima poduzeća Kraš d.d.

Ekonomičnosti izvanrednih aktivnosti iznosi 0 obzirom da nije bilo izvanrednih prihoda i rashodi u promatranom razdoblju.

Zaključno, razmatranjem pokazatelja ekonomičnosti, vidljivo je kako poduzeće posluje s dobiti kroz cijelo promatrano razdoblje te je uočen pozitivan trend kretanja ekonomičnosti.

3.2.4.5. Analiza pokazatelja profitabilnosti

Pokazatelji profitabilnosti usmjereni su u prvom redu na mjerenje uspješnosti poslovanja.

Tablica 20. Pokazatelji profitabilnosti - Kraš d.d.

POKAZATELJI PROFITABILNOSTI	2012	2013	2014	2015
Neto dobit + kamate	33.018.118	28.857.890	25.940.750	23.682.006
Ukupni prihod	908.086.080	880.657.485	891.072.471	892.831.912
Neto marža profita	3,64%	3,28%	2,91%	2,65%
Dobit prije poreza + kamate	36.612.798	32.204.951	32.519.566	27.840.880
Ukupni prihod	908.086.080	880.657.485	891.072.471	892.831.912
Bruto marža profita	4,03%	3,66%	3,65%	3,12%
Neto dobit + kamate	33.018.118	28.857.890	25.940.750	23.682.006
Ukupna imovina	1.123.377.703	1.032.843.699	1.053.756.078	1.055.494.782
Neto rentabilnost imovine	2,94%	2,79%	2,46%	2,24%
Dobit prije poreza + kamate	36.612.798	32.204.951	32.519.566	27.840.880
Ukupna imovina	1.123.377.703	1.032.843.699	1.053.756.078	1.055.494.782
Bruto rentabilnost imovine	3,26%	3,12%	3,09%	2,64%
Neto dobit	8.091.238	6.130.970	14.078.481	11.736.611
Vlastiti kapital (glavnica)	602.988.691	572.650.849	568.904.178	562.755.153
Rentabilnost vlastitog kapitala glavnice	1,34%	1,07%	2,47%	2,09%

IZVOR: Izrada autora na temelju Financijskih izvještaja Kraš d.d. [online] <http://zse.hr>

Marža profita izračunava se na temelju podataka iz računa dobiti i gubitka. Razlikuje se neto od bruto marže profita. Razlika je u obuhvatu poreza u brojniku pokazatelja. Ako se usporede ova dva pokazatelja, tada usporedba govori o tome koliko relativno u odnosu na ostvareni ukupni prihod iznosi porezno opterećenje.⁷⁸

Neto marža profita

Neto profitna marža pokazuje odnos neto dobiti i kamata i ukupnog prihoda, te prikazuje koliko se kuna neto dobiti ostvaruje na jednu jedinicu prihoda.

Neto profitna marža poduzeća Kraš d.d. u promatranom razdoblju zabilježila je pad vrijednosti odnosno negativan trend kretanja pokazatelja sa početnih 3,64% u 2012. godini na 2,65% u 2015. godini. Ukupno gledano riječ je o niskim vrijednostima.

Niska vrijednost profitne marže može biti posljedica relativno niskih cijena ili visokih troškova.⁷⁹ Na primjeru poduzeća Kraš d.d. može se zaključiti kako je riječ o niskim cijenama.

⁷⁸ Žager K. i dr., Analiza financijskih izvještaja, 2. prošireno izdanje, Masmedia, Zagreb, 2008., str. 253

⁷⁹ Negro F.Z., Financijski management, Visoka škola za turizam, Šibenik, 2001., str. 65

Bruto marža profita

Bruto marža profita pokazuje koliko sredstava ostaje poduzeću za podmirenje troškova poreza i ostvarivanje dobiti nakon pokriva osnovne djelatnosti.

Bruto marža profita poduzeća Kraš d.d. u promatranom razdoblju zabilježila je pad vrijednosti odnosno negativan trend kretanja pokazatelja sa početnih 4,03% u 2012. godini na 3,12% u 2015. godini. Ukupno gledano riječ je o niskim vrijednostima

Neto rentabilnost imovine

Pokazatelji rentabilnosti računaju se na temelju podataka iz bilance i računa dobiti i gubitka. Pri utvrđivanju rentabilnosti imovine razlikuje se neto i bruto rentabilnost. Rentabilnost imovine mora biti veća od prosječnog troška (cijene) kapitala koji koristi u svojem poslovanju.⁸⁰

Neto rentabilnost imovine poduzeća Kraš d.d. u promatranom razdoblju zabilježila je pad vrijednosti odnosno negativan trend kretanja pokazatelja sa početnih 2,94% u 2012. godini na 2,24% u 2015. godini.

Bruto rentabilnost imovine

Bruto rentabilnost imovine poduzeća Kraš d.d. u promatranom razdoblju zabilježila je pad vrijednosti odnosno negativan trend kretanja pokazatelja sa početnih 3,26% u 2012. godini na 2,64% u 2015. godini.

Rentabilnost vlastitog kapitala - glavnice

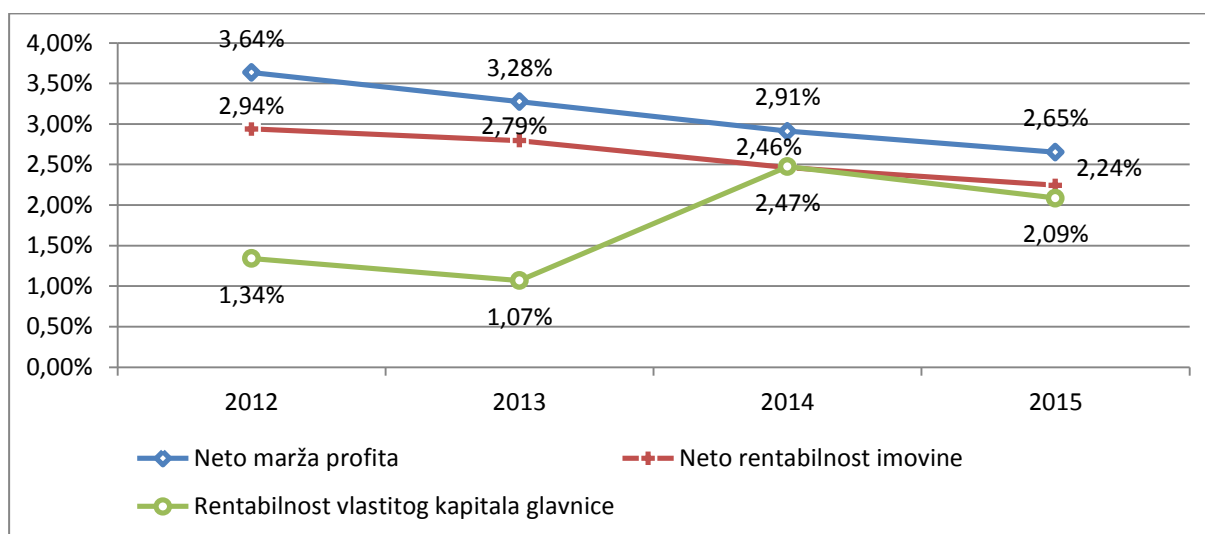
Rentabilnost kapitala daje informaciju o tome koliko kuna dobitka poduzetnik stvara po jednoj kuni kapitala i rezervi odnosno koliko kuna dobitka dioničari ostvaruju po kuni uloženog kapitala. Naime, dioničari bi trebali usporediti rentabilnost kapitala s dobitkom koji bi mogli ostvariti od alternativnih mogućnosti ulaganja (oročena štednja, ulaganja, nekretnine i dr.). Rentabilnost kapitala mora biti veća od prosječnog troška (cijene) kapitala koji poduzetnik koristi u poslovanju.⁸¹

Rentabilnost vlastitog kapitala poduzeća Kraš d.d. u promatranom razdoblju je porasla sa početnih 1,34% u 2012. godini na 2,09% u 2015. godini i može se zaključiti kako je riječ o pozitivnom trendu kretanja.

⁸⁰ Bešvir B., Kako čitati i analizirati financijske izvještaje, RRIIF-plus, Zagreb, 2008., str. 105

⁸¹ Ibidem, str. 105

Graf 15. Pokazatelji profitabilnosti - Kraš d.d.

IZVOR: Izrada autora na temelju Financijskih izvještaja Kraš d.d. [online] <http://zse.hr>

Usporedbom rentabilnosti vlastitoga kapitala i rentabilnosti ukupne imovine te kamatne stope koja odražava cijenu korištenja tuđega kapitala moguće je doći do zanimljivih zaključaka o stupnju korištenja financijske poluge.

3.2.4.6. Analiza pokazatelja investiranja

Pokazatelji investiranja mjere uspješnost ulaganja u dionice poduzeća. Najznačajniji pokazatelji investiranja su pokazatelji rentabilnosti dionice. Za prikaz izračuna pokazatelja investiranja nisu dovoljni samo financijski izvještaji. U konkretnom slučaju za prikazivanje tržišne cijene dionica korištene su Internet stranice Zagrebačke burze, odnosno prosječna vrijednost na dan 31.12. promatrane godine. Tako možemo zaključiti kako je prosječna vrijednost dionice iznosila 358,22 kn u 2012. godini, 408,52 kn u 2013. godini, 367,00 kn u 2014. godini, 492,00 kn u 2015. godini.

U Tablici 21 prikazan je izračun pokazatelja investiranja za poduzeće Kraš d.d.

Tablica 21. Pokazatelji investiranja - Kraš d.d.

POKAZATELJI INVESTIRANJA	2012	2013	2014	2015
Neto dobit	8.091.238	6.130.970	14.078.481	11.736.611
Broj dionica	1.373.621	1.373.621	1.373.621	1.373.621
Dobit po dionici (EPS)	5,89	4,46	10,25	8,54
Dio neto dobiti za dividende	17.736.108	0	0	13.120.060
Broj dionica	1.373.621	1.373.621	1.373.621	1.373.621
Dividenda po dionici (DPS)	12,91	0,00	0,00	9,55
Dividenda po dionici (DPS)	12,91	0,00	0,00	9,55

Dobit po dionici (EPS)	5,89	4,46	10,25	8,54
Odnos isplate dividendi (DPR)	2,19	0,00	0,00	1,12
Tržišna cijena dionice (PPS)	358,22	408,52	367,00	492,00
Dobit po dionici (EPS)	5,89	4,46	10,25	8,54
Odnos cijene i dobiti po dionici (P/E)	60,81	91,53	35,81	57,58
Dobit po dionici (EPS)	5,89	4,46	10,25	8,54
Tržišna cijena dionice (PPS)	358,22	408,52	367,00	492,00
Ukupna rentabilnost dionice	1,64%	1,09%	2,79%	1,74%
Dividenda po dionici (DPS)	12,91	0,00	0,00	9,55
Tržišna cijena dionice (PPS)	358,22	408,52	367,00	492,00
Dividendna rentabilnost dionice	3,60%	0,00%	0,00%	1,94%

IZVOR: Izrada autora na temelju Financijskih izvještaja Kraš d.d. [online] <http://zse.hr>

Dobit po dionici (EPS)

Dobit po dionici pokazuje koliko se kuna dobiti ostvari po jednoj dionici.

Dobit po dionici poduzeća Kraš d.d. u promatranom razdoblju zabilježila je rast sa početnih 5,89 u 2012. godini na 8,54 kuna u 2015. godini te se može smatrati da je zabilježen pozitivan trend rasta ovog pokazatelja. Obzirom da je vrijednost ovog koeficijenta veća od 0, to se može smatrati pozitivnim pokazateljem investiranja.

Dividenda po dionici (DPS)

Dividenda po dionici pokazuje koliko se kuna dividende ostvari po jednoj dionici.

Dividenda po dionici u 2012. godini iznosila je 12,91 kn dok je u 2015. godini iznosila 9,55 kuna te je za obje godine specifično da je dividenda po dionici bila veća od ostvarene dobiti po dionici što znači da je dividenda isplaćena iz zadržane dobiti koja je kumulirana u proteklim godinama. U 2013. i 2014. godini nije isplaćena dividenda.

Odnos isplate dividendi (DPR)

Odnos isplate dividendi prikazuje odnos dividende po dionici i dobiti po dionici.

Odnos isplate dividendi potvrđuje ono što smo kod dividende po dionici već utvrdili, odnosno da je dividenda isplaćena iz zadržane dobiti koja je kumulirana u proteklim godinama. U 2013. i 2014. godini ovaj pokazatelj iznosi 0 pošto dividenda nije isplaćena.

Odnos cijene i dobiti po dionici (P/E)

Odnos tržišne cijene i zarade po dionici smatra se najvažnijim pokazateljem za investitore. Odnos tržišne cijene i zarade po dionici daje informaciju o tome koliko je godina potrebno da se povrati investicija u dionice iz postojećeg dobitka.⁸²

Promatrani odnos za poduzeće Kraš d.d. je u promatranom razdoblju varirao u vrijednostima. Tako je sa početnih 60,81 u 2012. godini porastao na 91,53 u 2013. godini, da bi u 2014. godini pao na najnižu vrijednost od 35,81 te se u 2015. godini vratio na 57,58 te ukupno za cijelo razdoblje nije zabilježio veće odstupanje od početnog. Obzirom da je odnos zadržao približnu vrijednost, a vrijednost dionice je u promatranom razdoblju porasla sa 358 na 492 kn, to podrazumijeva da tržišni participanti očekuju znatno povećanje buduće poslovne aktivnosti poduzeća, kao i povećanje zarada po dionici te su spremni platiti više za svaku kunu godišnje zarade.

Ukupna rentabilnost dionice

Ukupna rentabilnosti dionice pokazuje odnos dobiti po dionici i njene tržišne vrijednosti.

Ukupna rentabilnost dionice u promatranom razdoblju zabilježila je porast sa 1,64% na 1,74% što je pozitivan trend kretanja ove vrijednosti. Unatoč pozitivnom trendu riječ je niskoj rentabilnosti, na razini oročene štednje u bankama.

Dividendna rentabilnost dionice

Dividendna rentabilnost dionice predstavlja odnos dividende i tržišne cijene dionice. Za dioničara ona predstavlja stopu profitabilnosti po tržišnoj cijeni dionice. Pretpostavlja se da je ukupna rentabilnost veća od dividendne rentabilnosti.

U konkretnom primjeru poduzeća Kraš d.d. dividende se isplaćuju iz zadržane dobiti kumulirane u prethodnim godinama, stoga je dividendna rentabilnost u 2012. i 2015. godini veća nego ukupna dok u 2013. i 2014. godini nije bilo isplate dividende.

3.2.5. Zaključak analize Kraš d.d.

Sa aspekta sigurnosti poslovanja, a na temelju provedene analize može se zaključiti kako je sigurnost poslovanja poduzeća Kraš d.d. zadovoljavajuća.

⁸² Bešvir B., Kako čitati i analizirati financijske izvještaje, RRIF-plus, Zagreb, 2008., str. 106

Naime, utvrđeno je kako poduzeće Kraš d.d. ima povoljnu i stabilnu strukturu aktive u kojoj prevladava dugotrajna imovina te povoljnu i stabilnu strukturu pasive u kojoj prevladava kapital. Analizom pokazatelja likvidnosti utvrđena je zadovoljavajuća likvidnost poduzeća Kraš d.d., a od važnijih pokazatelja ističe se koeficijent tekuće likvidnosti čija vrijednost na kraju razdoblja iznosi 1,35 i nije se značajno mijenjao kroz sve godine razdoblja. Drugi pokazatelj likvidnosti, koeficijent financijske stabilnosti poduzeća je u svim godinama promatranog razdoblja zadovoljavajući, odnosno manji od 1. te u promatranom razdoblju bilježi kontinuirani pad što predstavlja povećanje financijske stabilnosti poduzeća. Pokazateljima zaduženosti potvrđeno je kako Kraš d.d. većinu svog poslovanja financira iz vlastitih izvora. Pokazatelji se većinom kreću u zadovoljavajućim intervalima te ne postoji opasnost od prezaduženosti ili nemogućnosti vraćanja dugova. Može se izdvojiti koeficijent zaduženosti poduzeća koji iznosi manje od 0,5, odnosno manje od 50% sredstava je financirano iz tuđeg kapitala. Ovaj podatak može se tumačiti kao pokazatelj da poduzeće nije prekomjerno statično zaduženo te da je rizik vraćanja sredstava, kao i rizik ulaganja u poduzeće malen.

Na temelju navedenog može se potvrditi hipoteza H1 – poslovanje poduzeća Kraš d.d. je sigurno.

S aspekta uspješnosti poslovanja može se zaključiti kao je poslovanje poduzeća Kraš d.d. zadovoljavajuće.

Naime, analizom aktivnosti zaključeno je kako su koeficijenti obrtaja kratkotrajne imovine i koeficijent obrtaja potraživanja stabilni te imaju zadovoljavajuće vrijednosti. Koeficijent obrtaja ukupne imovine je niži od preporučene vrijednosti, no zbog velike ukupne imovine i pozitivnog trenda kretanja i njega se može gledati kao pozitivan pokazatelj. Razmatranjem pokazatelja ekonomičnosti, vidljivo je kako poduzeće posluje s dobiti kroz cijelo promatrano razdoblje te je uočen pozitivan trend kretanja ovih pokazatelja. Pokazatelji profitabilnosti bilježe zadovoljavajuće vrijednosti, iako se može zaključiti kako su one generalno niske, no uzevši u obzir da u konditorskom asortimanu više gotovo i nema redovne cijene, trgovci se u privlačenju kupaca natječu kroz akcijske prodaje čiji je udio sve veći. Takvo postupanje za posljedicu ima deflatorski učinak i smanjenje prosječnih prodajnih cijena, a time i profitabilnosti

poslovanja.⁸³ Tako je neto marža profita na kraju razdoblja iznosila 2,65%, dok je neto rentabilnost imovine iznosila 2,24%.

Na temelju navedenog može se potvrditi hipoteza H2 – poslovanje poduzeća Kraš d.d. je uspješno.

3.3. Komparativna analiza poduzeća Kraš d.d. sa odabranim konkurentom

3.3.1. Osnovni podaci Zvečevo d.d.⁸⁴

Tvrtka Zvečevo d.d. Požega započela je s radom kao tvornica “Stock cognac Medicinal”, 1921.godine, proizvedeći jaka alkoholna pića (voćne rakije, vinjak i domaći brandy). Temeljem ugovora o suradnji Nestlé je 1936. godine u Požegi započeo proizvodnju čokolade i čokoladnih proizvoda. Nakon 10 godina, 1946. godine, tvornica je nacionalizirana, a pod imenom “Zvečevo” tvornica počinje poslovati od 1951. godine.

Nekolicina entuzijasta, direktori, majstori i radnice osmislili su 1963/64. godine prvu čokoladu s rižom u svijetu i to je bila prekretnica u poslovanju. Radilo se o ekspanziranoj riži i 90 postotnoj mliječnoj čokoladi, od mlijeka iz vlastite mljekare. Sinonim za čokoladu s rižom – Mikado. Isto tako, u razdoblju od kasnih 60-ih i ranih 70-ih slijedi moderniziranje i rekonstruiranje procesa te dolazi do povećanja proizvodnje, a samim time i zaposlenosti. 1987.godine Zvečevo pokreće i proizvodnju vafel proizvoda, a od 1994.godine posluje kao dioničko društvo.

Najpoznatiji brendovi Zvečeva su Mikado, Mond, Super, Samo ti, Seka i Braco, bombonijere Clementina, Čokolada za kuhanje, te mnoga alkoholna pića od kojih je najpoznatiji vinjak Trenk.

3.3.2. Zaključci analize financijskih izvještaja poduzeća Zvečevo d.d.

Kako bi se kvalitetno usporedili pokazatelji poduzeća Kraš d.d. sa odabranim konkurentom, odnosno Zvečevom d.d. proveden je postupak analize financijskih izvještaja. Samim time provedena je horizontalna i vertikalna analiza, te analiza financijskih pokazatelja. Za razliku od detaljne analize poduzeća Kraš d.d. za potrebe ovog rada, analiza poduzeća Zvečevo d.d. objašnjena je u kraćem obliku.

⁸³ Internet stranica, poslovni.hr, Zadovoljniji ostvarenim izvozom nego prodajom na domaćem tržištu, [online] www.poslovni.hr, 15.11.2015.

⁸⁴ Internet stranica Zvečevo d.d. – povijest [online] www.zvecevo.hr, 9.11.2016.

3.3.2.1. Komparativni i strukturni izvještaji

Horizontalna analiza bilance i računa dobiti i gubitka

Tablica 22. Horizontalna analiza bilance - Zvečevo d.d. skraćeni prikaz

Naziv pozicije	2012	2013	% promjene	2014	% promjene	2015	% promjene
AKTIVA							
Dugotrajna imovina	142.519.035	197.220.359	38,38%	198.802.146	39,49%	186.901.281	31,14%
Kratkotrajna imovina	218.464.742	254.028.882	16,28%	203.344.805	-6,92%	133.233.073	-39,01%
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi	1.492.108	1.035.030	-30,63%	3.516.008	135,64%	2.433.589	63,10%
UKUPNO AKTIVA	362.475.885	452.284.271	24,78%	405.662.959	11,91%	322.567.943	-11,01%
PASIVA							
Kapital i rezerve	63.886.842	82.953.111	29,84%	101.567.362	58,98%	92.339.222	44,54%
Rezerviranja	819.479	673.877	-17,77%	744.424	-9,16%	742.976	-9,34%
Dugoročne obveze	69.107.681	63.168.921	-8,59%	28.228.455	-59,15%	51.019.948	-26,17%
Kratkoročne obveze	228.079.647	304.674.180	33,58%	274.179.550	20,21%	177.921.717	-21,99%
Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućega razdoblja	582.236	814.182	39,84%	943.168	61,99%	544.080	-6,55%
UKUPNO – PASIVA	362.475.885	452.284.271	24,78%	405.662.959	11,91%	322.567.943	-11,01%

IZVOR: Izračun autora na temelju Financijskih izvještaja Zvečevo d.d. [online] <http://zse.hr>

Tablica 23. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka - Zvečevo d.d. skraćeni prikaz

Naziv pozicije	2012	2013	% promjene	2014	% promjene	2015	% promjene
Poslovni prihodi	188.873.958	166.347.684	-11,93%	146.701.588	-22,33%	157.089.431	-16,83%
Poslovni rashodi	197.684.417	169.544.874	-14,23%	157.419.628	-20,37%	158.944.161	-19,60%
Financijski prihodi	5.674.093	1.201.228	-78,83%	4.830.656	-14,86%	4.689.183	-17,36%
Financijski rashodi	13.628.849	11.448.407	-16,00%	12.326.441	-9,56%	12.062.592	-11,49%
UKUPNI PRIHODI	194.548.051	167.548.912	-13,88%	151.532.244	-22,11%	161.778.614	-16,84%
UKUPNI RASHODI	211.313.266	180.993.281	-14,35%	169.746.069	-19,67%	171.006.753	-19,07%
Gubitak prije oporezivanja	-16.765.215	-13.444.369	19,81%	-18.213.825	-8,64%	-9.228.139	44,96%
GUBITAK RAZDOBLJA	-16.765.215	-13.444.369	19,81%	-18.213.825	-8,64%	-9.228.139	44,96%

IZVOR: Izračun autora na temelju Financijskih izvještaja Zvečevo d.d. [online] <http://zse.hr>

Vertikalna analiza bilance i računa dobiti i gubitka

Tablica 24. Vertikalna analiza bilance - Zvečevo d.d. skraćeni prikaz

Naziv pozicije	2012	2012%	2013	2013%	2014	2014%	2015	2015%
AKTIVA								
Dugotrajna imovina	142.519.035	39,32%	197.220.359	43,61%	198.802.146	49,01%	186.901.281	57,94%
Kratkotrajna imovina	218.464.742	60,27%	254.028.882	56,17%	203.344.805	50,13%	133.233.073	41,30%
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi	1.492.108	0,41%	1.035.030	0,23%	3.516.008	0,87%	2.433.589	0,75%
Ukupno aktiva	362.475.885	100,00%	452.284.271	100,00%	405.662.959	100,00%	322.567.943	100,00%
PASIVA								
Kapital i rezerve	63.886.842	17,63%	82.953.111	18,34%	101.567.362	25,04%	92.339.222	28,63%
Rezerviranja	819.479	0,23%	673.877	0,15%	744.424	0,18%	742.976	0,23%
Dugoročne obveze	69.107.681	19,07%	63.168.921	13,97%	28.228.455	6,96%	51.019.948	15,82%
Kratkoročne obveze	228.079.647	62,92%	304.674.180	67,36%	274.179.550	67,59%	177.921.717	55,16%
Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućega razdoblja	582.236	0,16%	814.182	0,18%	943.168	0,23%	544.080	0,17%
UKUPNO – PASIVA	362.475.885	100,00%	452.284.271	100,00%	405.662.959	100,00%	322.567.943	100,00%

IZVOR: Izračun autora na temelju Financijskih izvještaja Zvečevo d.d. [online] <http://zse.hr>

Tablica 25. Vertikalna analiza Računa dobiti i gubitka - Zvečevo d.d. skraćeni prikaz

Naziv pozicije	2012	2012 %	2013	2013 %	2014	2014%	2015	2015%
Poslovni prihodi	188.873.958	97,08%	166.347.684	99,28%	146.701.588	96,81%	157.089.431	97,10%
Poslovni rashodi	197.684.417	101,61%	169.544.874	101,19%	157.419.628	103,89%	158.944.161	98,25%
Financijski prihodi	5.674.093	2,92%	1.201.228	0,72%	4.830.656	3,19%	4.689.183	2,90%
Financijski rashodi	13.628.849	7,01%	11.448.407	6,83%	12.326.441	8,13%	12.062.592	7,46%
UKUPNI PRIHODI	194.548.051	100,00%	167.548.912	100,00%	151.532.244	100,00%	161.778.614	100,00%
UKUPNI RASHODI	211.313.266	108,62%	180.993.281	108,02%	169.746.069	112,02%	171.006.753	105,70%
Dobit ili gubitak prije oporezivanja	-16.765.215	-8,62%	-13.444.369	-8,02%	-18.213.825	-12,02%	-9.228.139	-5,70%
DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	-16.765.215	-8,62%	-13.444.369	-8,02%	-18.213.825	-12,02%	-9.228.139	-5,70%

IZVOR: Izračun autora na temelju Financijskih izvještaja Zvečevo d.d. [online] <http://zse.hr>

Horizontalnom analizom bilance utvrđen je pad aktive i pasive za 11% u promatranom razdoblju. Kod aktive, značajniji rast evidentiran je na pozicijama dugotrajnije imovine, vrijednost zemljišta porasla je za 2.256,00%, odnosno za 32.510.638 kn. Ovo povećanje objašnjeno je revalorizacijom vrijednosti zemljišta koja je provedena u 2013. godini. Osim zemljišta povećana je vrijednost postrojenja i opreme za 36,19%, odnosno 22.161.138 kn zbog montaže nove proizvodne linije za proizvodnju konditorskih proizvoda, također u 2013. godini. Ukupni pad aktive je uzrokovan smanjenjem kratkotrajne imovine za 39,01%, a najveći udio u tom padu se odnosi na potpuno rješavanje vrijednosnih papira u iznosu 18.700.000 kn i smanjenje depozita u bankama za 91,53% odnosno za 70.447.217 kn. Na strani pasive zabilježen je rast kapitala za 44% uzrokovan emitiranjem dionica i ulaskom novog velikog suvlasnika u poduzeće.

Horizontalnom analizom računa dobiti i gubitka, može se uočiti pad prihoda i rashoda u promatranom razdoblju. Obzirom da je poduzeće ostvarivalo gubitak tijekom cijelog razdoblja, pozitivnim se može smatrati smanjenje gubitka u 2015. godini u odnosu na 2012. godinu za 44%.

Vertikalnom analizom zabilježena je loša struktura imovine odnosno mali udio kapitala u strukturi ukupne imovine. No, pozitivnim se može smatrati rast udjela kapitala sa početnih 17,63% u 2012. godini na 28,63% u 2015. godini.

3.3.2.2. *Analiza financijskih pokazatelja*

Tablica 26. Analiza financijskih pokazatelja - Zvečevo d.d.

POKAZATELJI LIKVIDNOSTI	2012	2013	2014	2015
Koeficijent trenutne likvidnosti	0,01	0,00	0,00	0,00
Koeficijent ubrzane likvidnosti	0,01	0,01	0,01	0,01
Koeficijent tekuće likvidnosti	0,96	0,83	0,74	0,75
Koeficijent financijske stabilnosti	1,07	1,35	1,53	1,30
POKAZATELJI ZADUŽENOSTI	2012	2013	2014	2015
Koeficijent zaduženosti	81,99%	81,33%	74,55%	70,97%
Koeficijent vlastitog financiranja	17,63%	18,34%	25,04%	28,63%
Koeficijent financiranja	465,18%	443,43%	297,74%	247,94%
Pokriće troškova kamata	0,00	0,00	0,00	0,00
Faktor zaduženosti	72,49	95,16	74,66	55,32
Stupanj pokrića I	0,45	0,42	0,51	0,49
Stupanj pokrića II	0,93	0,74	0,65	0,77

POKAZATELJI AKTIVNOSTI	2012	2013	2014	2015
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	0,54	0,37	0,37	0,50
Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine	0,89	0,66	0,75	1,21
Koeficijent obrtaja potraživanja	2,45	1,96	1,78	1,87
Trajanje naplate potraživanja u danima	149,21	186,64	205,10	195,07
POKAZATELJI EKONOMIČNOSTI	2012	2013	2014	2015
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	0,92	0,93	0,89	0,95
Ekonomičnost poslovanja prodaje	-	-	-	-
Ekonomičnost financiranja	0,42	0,10	0,39	0,39
Ekonomičnost izvanrednih aktivnosti	0,00	0,00	0,00	0,00
POKAZATELJI PROFITABILNOSTI	2012	2013	2014	2015
Neto marža profita	-6,69%	-7,32%	-11,47%	-4,90%
Bruto marža profita	-6,69%	-7,32%	-11,47%	-4,90%
Neto rentabilnost imovine	-3,59%	-2,71%	-4,28%	-2,46%
Bruto rentabilnost imovine	-3,59%	-2,71%	-4,28%	-2,46%
Rentabilnost vlastitog kapitala glavnice	-26,24%	-16,21%	-17,93%	-9,99%

IZVOR: Izračun autora na temelju Financijskih izvještaja Zvečevo d.d. [online] <http://zse.hr>

Analizom pokazatelja likvidnosti može se utvrditi loša slika likvidnosti poduzeća. Svi pokazatelji likvidnosti u promatranom razdoblju bilježe nezadovoljavajuće vrijednosti uz negativne trendove kretanja što dodatno kvari ionako lošu sliku likvidnosti.

Analizom pokazatelja zaduženosti može se utvrditi prekomjerna zaduženost poduzeća u promatranom razdoblju. Svi pokazatelji bilježe nezadovoljavajuće vrijednosti u razdoblju od 2012. do 2014. godine uz pozitivan trend kretanja istih. U 2015. godini zabilježena je prihvatljiva vrijednost većine pokazatelja što je nastavak pozitivnog trenda i označava postepeno razduživanje poduzeća.

Analizom pokazatelja aktivnosti može se utvrditi nedovoljan obrtaj imovine, dok se kretanje obrtaja potraživanja kreće u zadovoljavajućem rasponu uz negativan trend kretanja. Trajanje naplate od 149 pa čak do 205 dana ne ohrabruje.

Analiza pokazatelja ekonomičnosti potvrđuje lošu ekonomičnost poslovanja što je ranije već uočeno obzirom da poduzeće posluje s gubitkom.

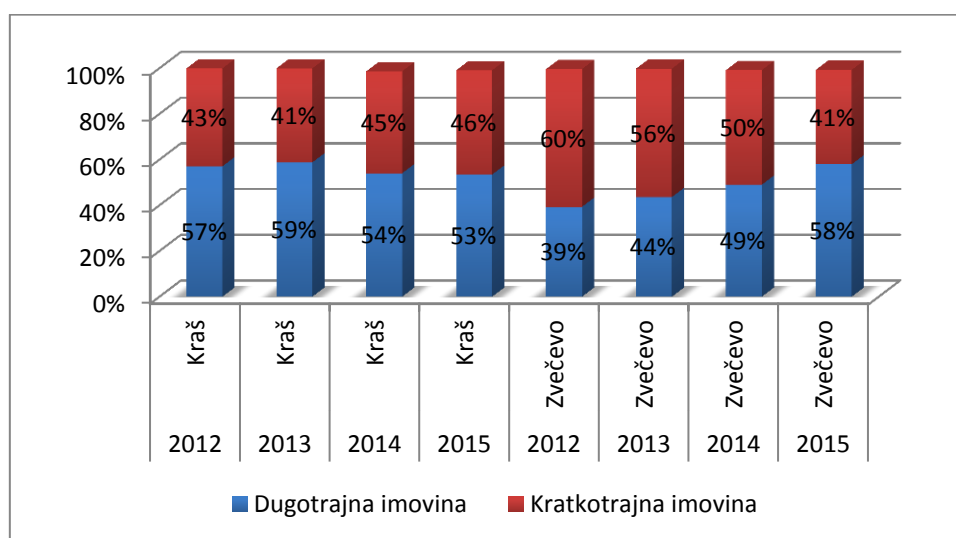
Analiza pokazatelja profitabilnosti prikazuje negativne vrijednosti svih pokazatelja, što je za očekivati obzirom da poduzeće posluje s gubitkom. Ipak treba uzeti u obzir pozitivan trend kretanja ove grupe pokazatelja.

Analizom pokazatelja investiranja može se zaključiti kako poduzeće nije interesantno investitorima obzirom da zbog ostvarenog gubitka u svim godinama razdoblja nema dobiti po dionici niti dividende. Bez obzira na loše pokazatelje, valja istaknuti porast tržišne vrijednosti dionice u promatranom razdoblju sa 83 na 104 kn.

3.3.3. Komparativna analiza sigurnosti poslovanja

S aspekta sigurnosti poslovanja usporediti će se struktura aktive i pasive bilance te usporedba koeficijenta tekuće likvidnosti, financijske stabilnosti, zaduženosti i financiranja.

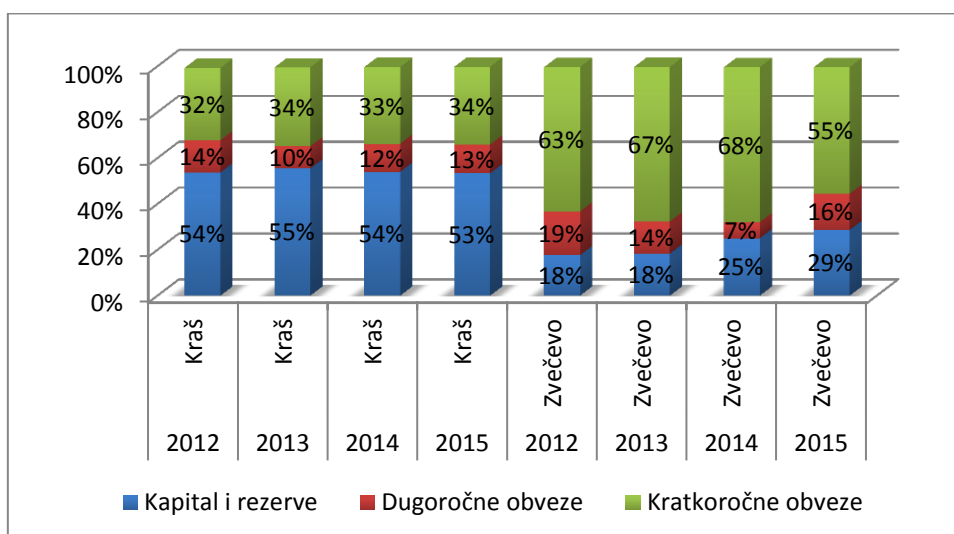
Graf 16. Komparativna struktura aktive bilance poduzeća Kraš d.d. i Zvečevo d.d.

IZVOR: Izrada autora na temelju Financijskih izvještaja [online] <http://zse.hr>

Na temelju Grafikona 16. može se utvrditi kako poduzeće Kraš d.d. ima stabilnu strukturu aktive u kojoj prevladava dugotrajna imovina, a smanjenje dugotrajne imovine je postepeno i u promatranom razdoblju je iznosilo samo 4%. S druge strane kod Zvečeva d.d. dolazi do velikog rasta udjela dugotrajne imovine sa početnih 39% na 58% u 2015.godini. No treba uzeti u obzir kako je do tog rasta udjela dugotrajne imovine prvenstveno došlo zbog pada apsolutnog iznosa kratkotrajne imovine. Uspoređujući navedene podatke s financijskim teorijama, može se zaključiti kako je struktura imovine poduzeća Kraš d.d. zadovoljavajuća dok je kod Zvečeva d.d. dugotrajna imovina nedovoljno zastupljena u strukturi.

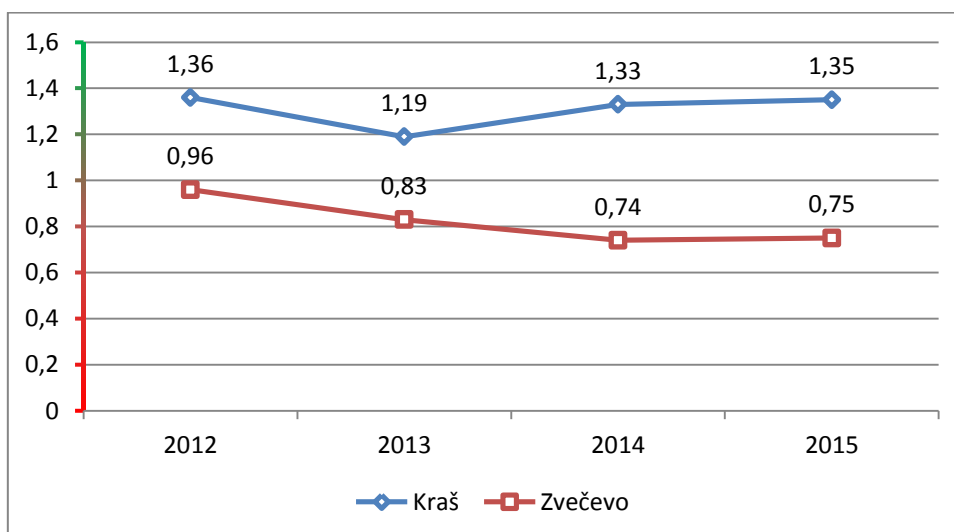
Graf 17. Komparativna struktura pasive bilance poduzeća Kraš d.d. i Zvečevo d.d.

IZVOR: Izrada autora na temelju Financijskih izvještaja [online] <http://zse.hr>

Na temelju Grafikona 17. Može se utvrditi kako poduzeće Kraš d.d. ima stabilnu strukturu pasive u kojoj prevladava kapital sa preko 50% udjela. Kod Zvečeva u strukturi pasive prevladava kratkoročna imovina. Kapital je u promatranom razdoblju porastao sa početnih 18% na 29%, prvenstveno zbog dokapitalizacije u 2014. godini. Na temelju navedenog može se utvrditi kako je struktura pasive poduzeća Kraš d.d. povoljnija od strukture konkurenta, odnosno Zvečeva d.d..

Graf 18. Usporedba koeficijenta tekuće likvidnosti poduzeća Kraš d.d. i Zvečevo d.d.

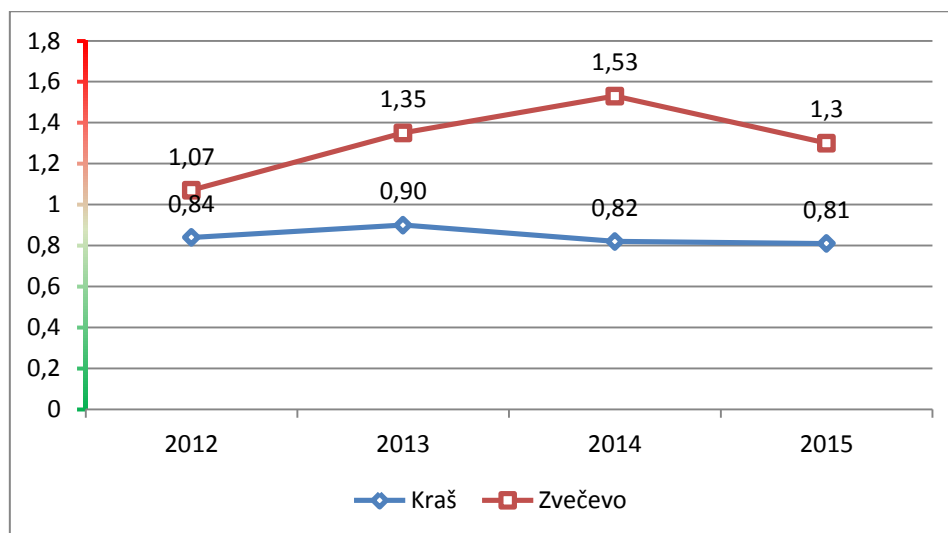

IZVOR: Izrada autora na temelju Financijskih izvještaja [online] <http://zse.hr>

Usporedbom koeficijenta tekuće likvidnosti dolazi se do zaključka kako su oba poduzeća ispod preporučene vrijednosti ovog koeficijenta koji bi trebao iznositi oko 2.

Uobičajeno je da poduzeća ovisno o djelatnosti mogu i sa manjim, a stabilnim vrijednostima održavati svoju likvidnost. Na temelju navedenog može se zaključiti kako je likvidnost poduzeća Kraš d.d. zadovoljavajuća dok poduzeće Zvečevo d.d. ima problema s likvidnošću.

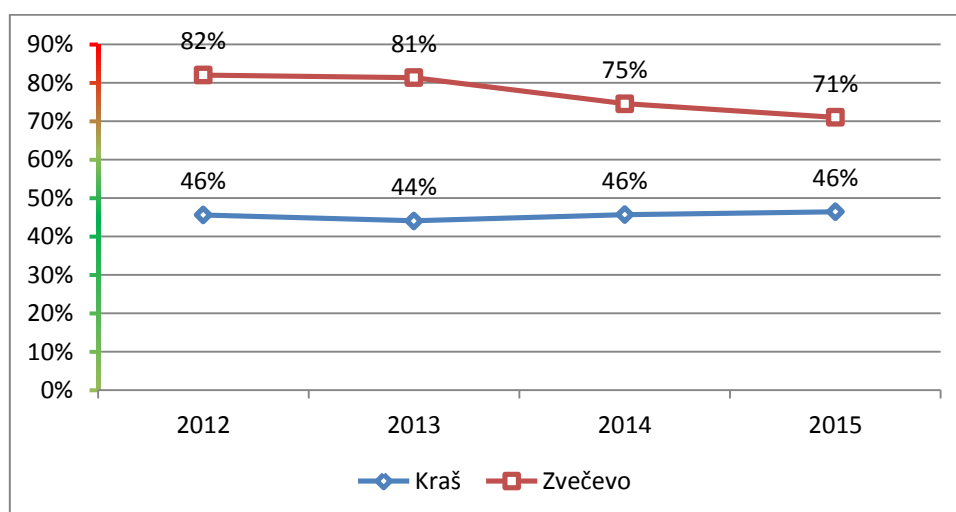
Graf 19. Usporedba koeficijenta financijske stabilnosti poduzeća Kraš d.d. i Zvečevo d.d.

IZVOR: Izrada autora na temelju Financijskih izvještaja [online] <http://zse.hr>

Koeficijent financijske stabilnosti trebao bi iznositi manje od 1. Iz navedenog očito je kako Kraš d.d. u svim godinama zadovoljava navedeni uvjet uz trend smanjivanja koeficijenta što ujedno znači i povećanje financijske stabilnosti poduzeća. Koeficijent financijske stabilnosti poduzeća Zvečevo d.d. je u svim godinama veći od preporučene vrijednosti te bilježi trend povećanja što predstavlja dodatno smanjenje ionako nepovoljne financijske stabilnosti.

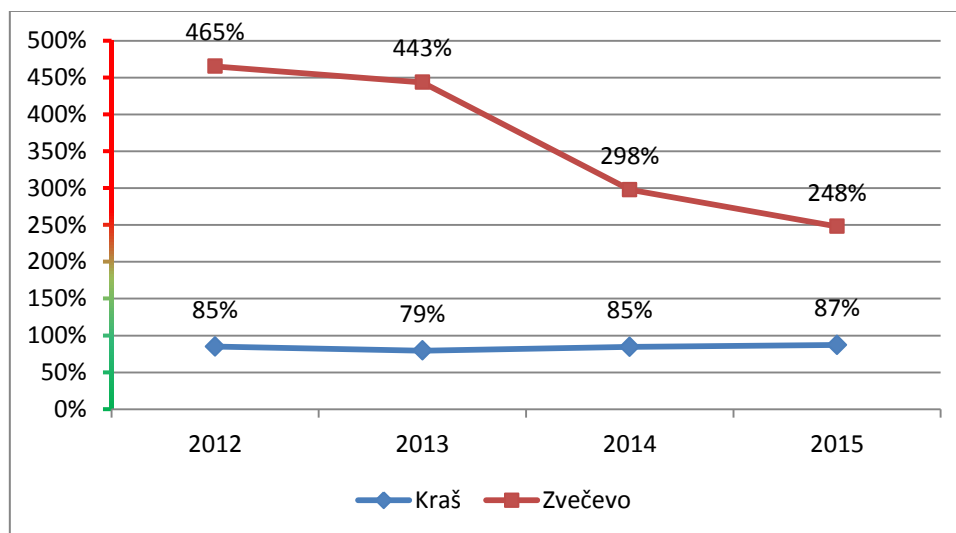
Graf 20. Usporedba koeficijenta zaduženosti poduzeća Kraš d.d. i Zvečevo d.d.

IZVOR: Izrada autora na temelju Financijskih izvještaja [online] <http://zse.hr>

Usporedbom koeficijenata zaduženosti može se zaključiti kako je koeficijent zaduženosti poduzeća Kraš d.d. u idealnim okvirima oko 0,5 (50%) dok je zaduženost poduzeća Zvečevo d.d. iznad predviđenih granica do 0,7 (70%), no primjetan je pad ovog koeficijenta do praga prihvatljivosti u 2015. godini.

Graf 21. Usporedba koeficijenta financiranja poduzeća Kraš d.d. i Zvečevo d.d.

IZVOR: Izrada autora na temelju Financijskih izvještaja [online] <http://zse.hr>

Usporedbom koeficijenata financiranja može se doći do zaključka kako se vrijednost ovog koeficijenta poduzeća Kraš d.d. kreće unutar idealnih vrijednosti odnosno ispod 1 (100%) dok se za vrijednost pokazatelja poduzeća Zvečevo d.d. može utvrditi kako sve vrijednosti premašuju dozvoljene vrijednosti koeficijenta, ali je kod njega ipak zabilježen ohrabrujući trend kretanja prema prihvatljivim vrijednostima (manje od 233%).

Zaključak komparativne analize sigurnosti poslovanja

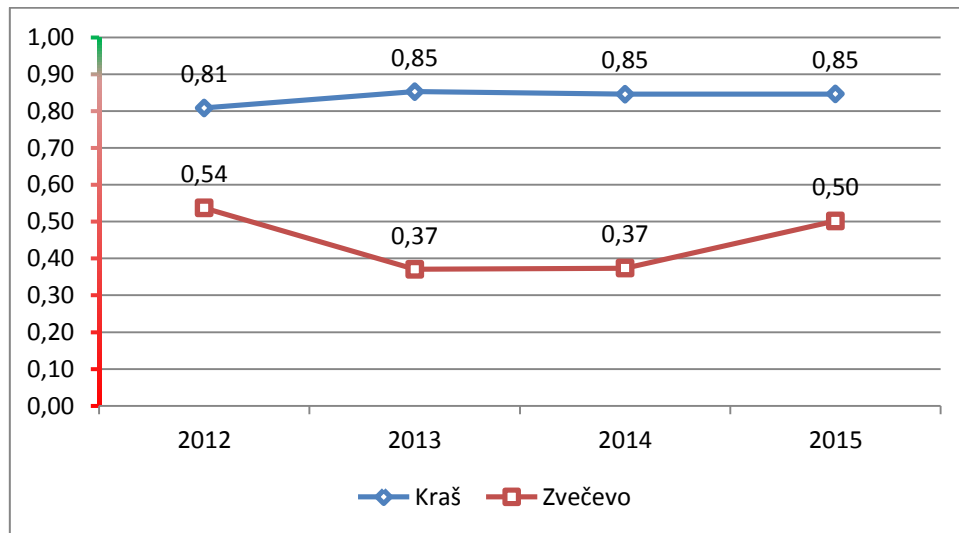
Komparativnom analizom sigurnosti poslovanja Kraš d.d. potvrđuje svoju poziciju tržišnog lidera, te se može zaključiti kako je njegovo poslovanje sigurnije od poslovanja jednog od najvećih tržišnih konkurenata (tržišnog sljedbenika) Zvečevo d.d.. Također, može se zaključiti kako je sigurnost poslovanja poduzeća Kraš d.d. zadovoljavajuća dok kod Zvečeva d.d. analize ukazuju na nesigurnosti u poslovanju.

3.3.4. Komparativna analiza uspješnosti poslovanja

S aspekta uspješnosti poslovanja analizirati će se koeficijent obrtaja ukupne imovine, ekonomičnost ukupnog poslovanja, neto marža profita i neto rentabilnost imovine.

Osnovni pokazatelj uspješnosti poslovanja, dobit ili gubitak se u ovome trenutku neće uspoređivati obzirom da će se isti analizirati zajedno sa pokazateljima cijele industrije u nastavku rada, a postoji dovoljno pokazatelja za donošenje zaključka o uspješnosti.

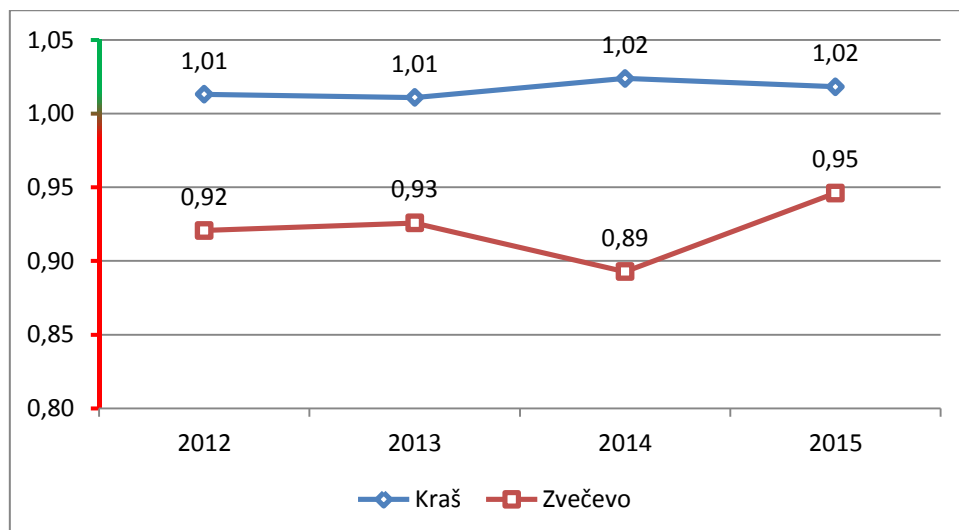
Graf 22. Usporedba koeficijenta obrtaja ukupne imovine poduzeća Kraš d.d. i Zvečevo d.d.

IZVOR: Izrada autora na temelju Financijskih izvještaja [online] <http://zse.hr>

Koeficijent obrtaja ukupne imovine bi trebao iznositi 1 ili više što ne zadovoljava ni jedno od promatranih poduzeća. Međusobnom usporedbom može se zaključiti kako je obrtaj ukupne imovine Kraša d.d. bolji nego Zvečeva d.d..

Graf 23. Usporedba ekonomičnosti ukupnog poslovanja poduzeća Kraš d.d. i Zvečevo d.d.

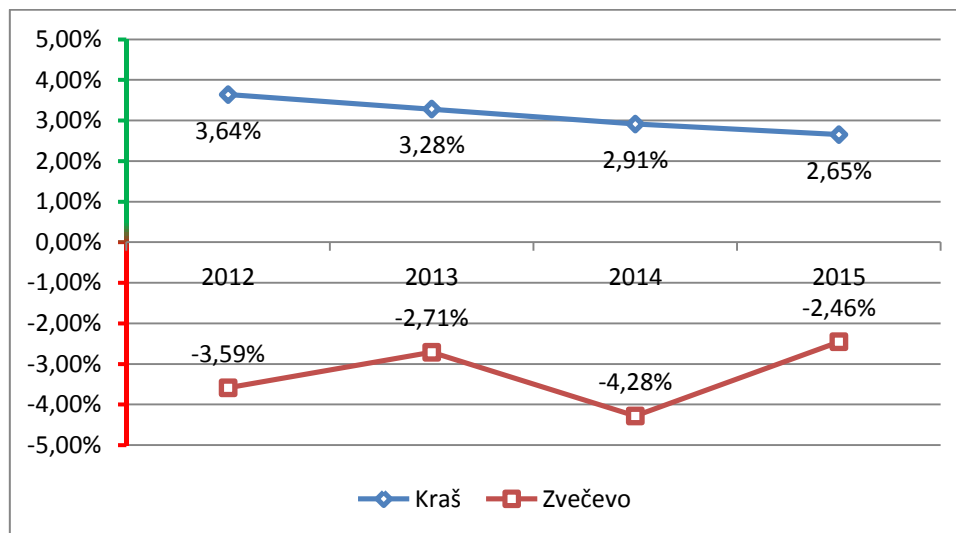

IZVOR: Izrada autora na temelju Financijskih izvještaja [online] <http://zse.hr>

Usporedba koeficijenata ekonomičnosti ukupnog poslovanja još jednom potvrđuje bolju razinu uspješnosti poslovanja poduzeća Kraš d.d. u odnosu na Zvečevo d.d..

Vrijednosti iznad 1 predstavljaju ostvarenu dobit u slučaju poduzeća Kraš d.d., dok je kod Zvečeva vrijednost manja od 1 obzirom da je Zvečevo ostvarilo gubitak u svim godinama promatranog razdoblja.

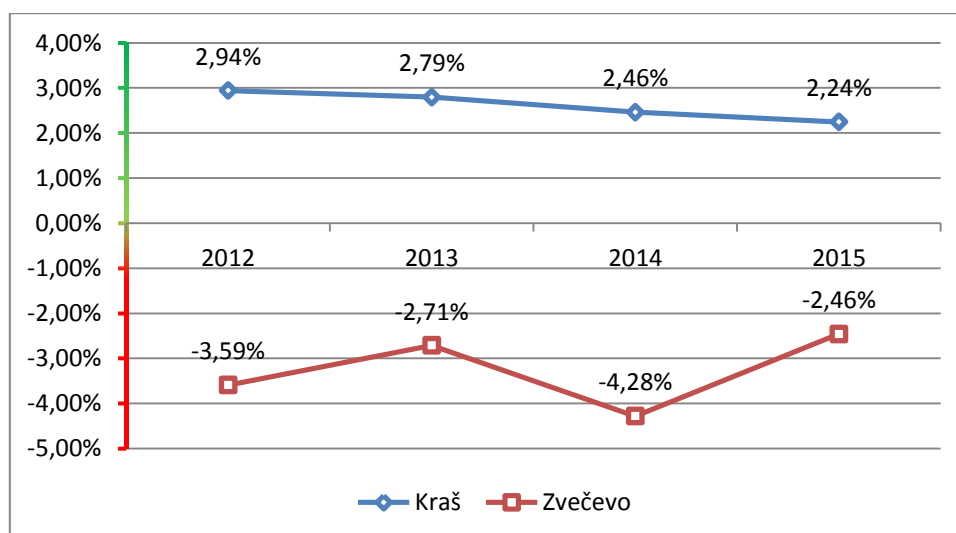
Graf 24. Usporedba neto marži profita poduzeća Kraš d.d. i Zvečevo d.d.

IZVOR: Izrada autora na temelju Financijskih izvještaja [online] <http://zse.hr>

Poduzeće Kraš d.d. ostvarilo je pozitivnu neto maržu profita dok je poduzeće Zvečevo d.d. zabilježilo negativne vrijednosti. Poduzeće Kraš d.d. bilježi negativan trend marže profita, dok je kod Zvečeva d.d. taj trend pozitivan.

Graf 25. Usporedba neto rentabilnosti imovine poduzeća Kraš d.d. i Zvečevo d.d.

IZVOR: Izrada autora na temelju Financijskih izvještaja [online] <http://zse.hr>

Poduzeće Kraš d.d. ostvarilo je pozitivnu neto rentabilnost imovine dok je poduzeće Zvečevo d.d. ostvarilo negativne vrijednosti. Ukupni trend kod poduzeća Kraš d.d. je negativan dok je kod poduzeća Zvečevo d.d. pozitivan.

Zaključak uspješnosti poslovanja

Komparativnom analizom uspješnosti poslovanja Kraš d.d. potvrđuje svoju poziciju tržišnog lidera te se može zaključiti kako je njegovo poslovanje uspješnije od poslovanja jednog od najvećih tržišnih konkurenata (tržišnog sljedbenika) Zvečeva d.d.. Također, može se zaključiti kako oba poduzeća imaju niske marže profita i rentabilnosti imovine, ali za razliku od Zvečeva d.d. koje je ostvarivalo gubitak, Kraš je ostvarivao dobit.

Temeljem navedenog može potvrditi hipoteza H3 - poslovanje poduzeća Kraš d.d. je sigurnije i uspješnije od poduzeća Zvečevo d.d.

3.4. Analiza promatranih poduzeća u odnosu na konditorsku industriju

Testiranje hipoteze H4 provedeno je korištenjem podataka o poslovanju cijele konditorske industrije u promatranom razdoblju te su uspoređene vrijednosti promatranih poduzeća sa vrijednostima cijele industrije. Svrha ove usporedbe je dovesti u vezu rezultate poslovanja promatranih poduzeća sa stvarnim stanjem na tržištu kako bi se podaci mogli preciznije interpretirati.

U Tablici 27. prikazana je horizontalna analiza prihoda konditorske industrije te poduzeća Kraš d.d. i Zvečevo d.d.. Navedenom analizom može se zaključiti kako su prihodi konditorske industrije u promatranom razdoblju porasli za 6,64%, dok je kod poduzeća Kraš d.d. zabilježen pad od 1,68%, a kod Zvečeva d.d. pad od 16,84%. Rast prihoda u industriji može se objasniti povećanjem uvoza konditorskih proizvoda nakon ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju i ukidanja carina, te postepenim jenjavanjem opće krize i rastom potrošnje.

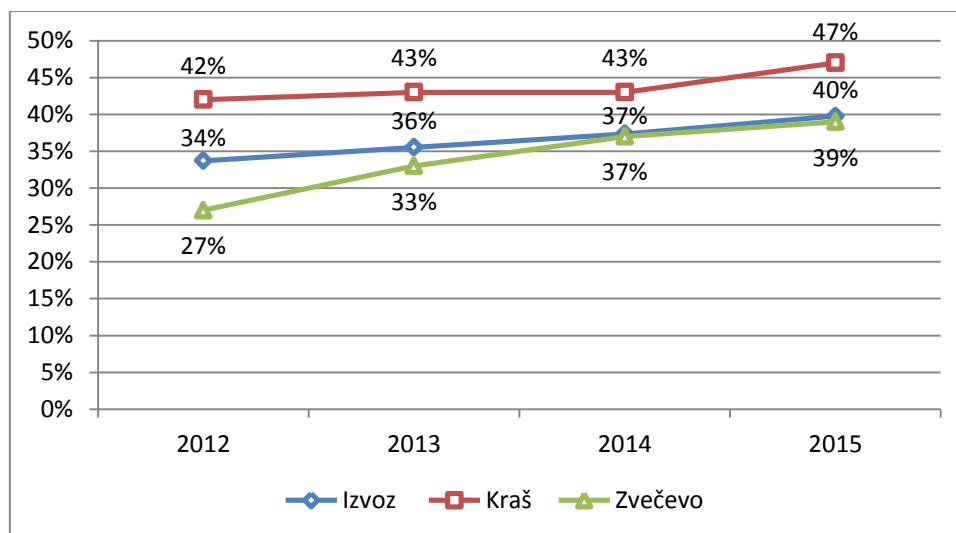
Tablica 27. Horizontalna analiza prihoda konditorske industrije 2012 - 2015

PRIHODI	2012	2013	Δ%	2014	Δ%	2015	Δ%
Konditorska industrija	1.256.582.000	1.255.137.000	-0,11%	1.270.370.000	1,10%	1.340.026.000	6,64%
Kraš	908.086.080	880.657.485	-3,02%	891.072.471	-1,87%	892.831.912	-1,68%
Zvečevo	194.548.051	167.548.912	-13,88%	151.532.244	-22,11%	161.778.614	-16,84%

IZVOR: Izrada autora na temelju Financijskih izvještaja [online] <http://zse.hr>

Kako bi se kompenzirao rast uvoza konditorskih proizvoda i gubitak tržišnog udjela u Hrvatskoj, domaći proizvođači jačaju svoje aktivnosti usmjerene prema izvozu. U Grafikonu 26. može se vidjeti taj trend, usporedbom udjela izvoza u ukupnim prihodima.

Graf 26. Udio izvoza u ukupnim prihodima konditorske industrije 2012 -2015. god.

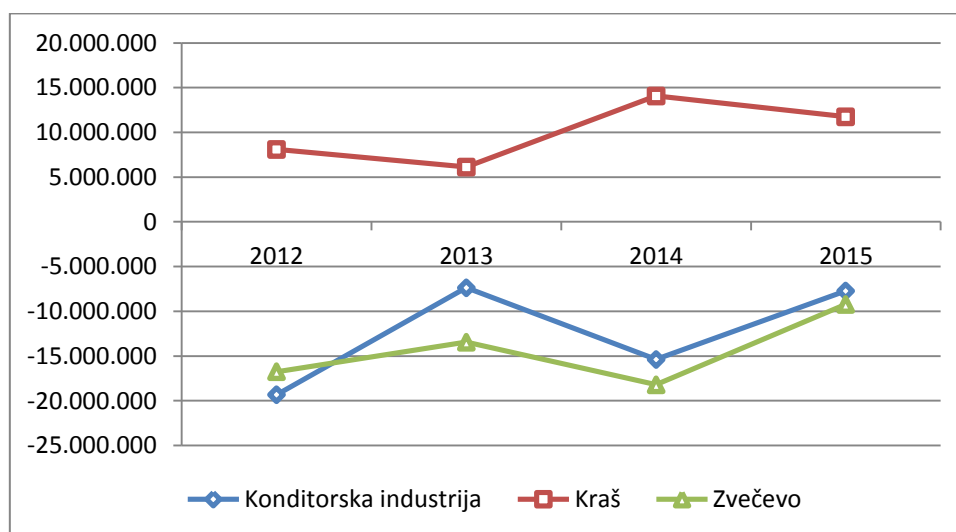

IZVOR: Izrada autora na temelju Financijskih izvještaja [online] <http://zse.hr>

Iz grafikona se može potvrditi teza kako su se domaći proizvođači okrenuli izvozu te se kod poduzeća Kraš d.d. vidi da je udio izvoza veći od prosjeka industrije. Poduzeće Zvečevo d.d. je u 2012. godini imalo udio izvoza u ukupnim prihodima manji od prosjeka da bi u sljedećim godinama povećalo izvozne aktivnosti i dostiglo prosjek industrije.

Kao najvažniji pokazatelj uspješnosti u odnosu na prosjek industrije uspoređuje se neto dobit u promatranom razdoblju. Graf 27. prikazuje kretanje ostvarenih neto dobiti i iz njega se može zaključiti kako je poduzeće Kraš d.d. poslovalo uspješnije od prosjeka industrije. Usporedbom podataka za poduzeće Zvečevo d.d. može se uočiti kako poslovanje Zvečeva d.d. prati trendove kretanja uspješnosti u industriji.

Graf 27. Usporedba neto dobiti konditorske industrije 2012 - 2015 god

IZVOR: Izrada autora na temelju Financijskih izvještaja [online] <http://zse.hr>

Zaključak provedene analize usporedbe konditorske industrije u odnosu na promatrana poduzeća je sljedeći: potvrđena je hipoteza **H4 – poslovanje poduzeća Kraš d.d. je uspješnije od prosjeka poslovanja u konditorskoj industriji.**

4. ZAKLJUČAK

Proces poslovnog odlučivanja izravno utječe na uspješnost poduzeća, a kao vrlo važan izvor informacija za donošenje poslovnih odluka koristi financijske izvještaje. Financijski izvještaji sastavljaju se u računovodstvu. Temeljni financijski izvještaji su bilanca, račun dobiti i gubitka, izvještaj o novčanom toku, izvještaj o promjenama vlasničke strukture i bilješke uz financijske izvještaje. Bilanca je statički izvještaj koji prikazuje informacije sa stanjem na određeni dan, a sadrži informacije o imovini i obvezama poduzeća, kapitalu i rezervama. Račun dobiti i gubitka je dinamički izvještaj koji sadrži podatke o strukturi prihoda i rashoda. Izvještaj o novčanom toku prikazuje novčane primitke i novčane izdatke.

Analiza financijskih izvještaja predstavlja proces primjene različitih analitičkih postupaka kojima se podaci iz financijskih izvještaja pretvaraju u upotrebljive informacije relevantne za upravljanje. Korisnici podataka analize financijskih izvještaja su različite interesne skupine počevši od vlasnika, investitora, kreditora, zaposlenika, dobavljača i kupaca.

Uobičajeni postupci i instrumenti analize financijskih izvještaja su analize komparativnih (horizontalna analiza) i strukturnih (vertikalna analiza) financijskih izvještaja te analiza financijskih pokazatelja. Horizontalna analiza koristi se za provjeru tendencije i dinamike promjena na pozicijama temeljnih financijskih izvještaja. Vertikalna analiza daje uvid u strukturu financijskih izvještaja. Analizom financijskih pokazatelja mjeri se kvaliteta poslovanja poduzeća, odnosno sigurnost i uspješnost.

U drugom dijelu rada su na praktičnom primjeru analize financijskih izvještaja poduzeća Kraš d.d., njegova konkurenta Zvečevo d.d. i konditorske industrije u cjelini testirane postavljene hipoteze kako bi se utvrdila što detaljnija slika poslovanja poduzeća Kraš d.d.. Na temelju provedene analize može se utvrditi sljedeće:

Hipoteza H1 – poslovanje poduzeća Kraš d.d. je sigurno - potvrđena. Analizom financijskih izvještaja poduzeća Kraš d.d. uočena je povoljna i stabilna struktura aktive u kojoj prevladava dugotrajna imovina te povoljna i stabilna struktura pasive u kojoj prevladava kapital. Analizom pokazatelja likvidnosti utvrđena je zadovoljavajuća likvidnost poduzeća Kraš d.d., a od važnijih pokazatelja ističe se koeficijent tekuće likvidnosti čija vrijednost na kraju razdoblja iznosi 1,35 i nije se značajno mijenjala

kroz sve godine razdoblja. Drugi pokazatelj likvidnosti, koeficijent financijske stabilnosti poduzeća je u svim godinama promatranog razdoblja zadovoljavajući, odnosno manji od 1. i u promatranom razdoblju bilježi kontinuirani pad što predstavlja povećanje financijske stabilnosti poduzeća. Pokazateljima zaduženosti potvrđeno je kako Kraš d.d. većinu svog poslovanja financira iz vlastitih izvora. Pokazatelji se većinom kreću u zadovoljavajućim intervalima te ne postoji opasnost od prezaduženosti ili nemogućnosti vraćanja dugova. Može se izdvojiti koeficijent zaduženosti poduzeća koji iznosi manje od 0,5, odnosno manje od 50% sredstava je financirano iz tuđeg kapitala. Ovaj podatak može se tumačiti kao pokazatelj da poduzeće nije prekomjerno statično zaduženo te da je rizik vraćanja sredstava, kao i rizik ulaganja u poduzeće malen.

Hipoteza H2 – poslovanje poduzeća Kraš d.d. je uspješno – potvrđena. Analizom pokazatelja aktivnosti zaključeno je kako su koeficijenti obrtaja kratkotrajne imovine i koeficijent obrtaja potraživanja stabilni te imaju zadovoljavajuće vrijednosti. Koeficijent obrtaja ukupne imovine je niži od preporučene vrijednosti, no zbog velike ukupne imovine i pozitivnog trenda kretanja i njega se može gledati kao pozitivan pokazatelj. Razmatranjem pokazatelja ekonomičnosti, vidljivo je kako poduzeće posluje sa dobiti kroz cijelo promatrano razdoblje te je uočen pozitivan trend kretanja ovih pokazatelja. Pokazatelji profitabilnosti bilježe zadovoljavajuće vrijednosti, iako se može zaključiti kako su one generalno dosta niske. Treba uzeti u obzir da u konditorskom asortimanu više gotovo i nema redovne cijene, trgovci se u privlačenju kupaca natječu kroz akcijske prodaje čiji je udio sve veći. Takvo postupanje za posljedicu ima deflatorski učinak i smanjenje prosječnih prodajnih cijena, a time i profitabilnosti poslovanja. Tako je neto marža profita na kraju razdoblja iznosila 2,65%, dok je neto rentabilnost imovine iznosila 2,24%.

Hipoteza H3 – poslovanje poduzeća Kraš d.d. je sigurnije i uspješnije od poduzeća Zvečevo d.d. – potvrđena. Prilikom testiranja ove hipoteze napravljena je analiza financijskih izvještaja poduzeća Zvečevo d.d. te su komparativnom metodom podaci uspoređeni sa podacima poduzeća Kraš d.d.. Sigurnost poslovanja testirana je komparacijom strukture aktive i pasive bilance te usporedbom koeficijenata tekuće likvidnosti, financijske stabilnosti, zaduženosti i financiranja. Uspješnost poslovanja testirana je usporedbom koeficijenta obrtaja ukupne imovine, ekonomičnosti ukupnog poslovanja, neto marže profita i neto rentabilnosti imovine te je Kraš d.d. ostvario

bolje rezultate u svim usporedbama uz zaključak kako je njegovo poslovanje sigurnije i uspješnije od poslovanja Zvečeva d.d..

Hipoteza H4 – poslovanje poduzeća Kraš d.d. je uspješnije od prosjeka industrije – potvrđena. Za testiranje ove hipoteze provedena je horizontalna analiza prihoda konditorske industrije te poduzeća Kraš d.d. i Zvečevo d.d.. Navedenom analizom može se zaključiti kako su prihodi konditorske industrije u promatranom razdoblju porasli za 6,64%, dok je kod poduzeća Kraš d.d. zabilježen njihov pad od 1,68%, a kod Zvečeva d.d. pad od 16,84%. Rast prihoda u industriji može se objasniti povećanjem uvoza konditorskih proizvoda nakon ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju i ukidanja carina, te postepenim jenjavanjem opće krize i rastom potrošnje. Kako bi se kompenzirao rast uvoza konditorskih proizvoda i gubitak tržišnog udjela u Hrvatskoj, domaći proizvođači jačaju svoje aktivnosti usmjerene prema izvozu što je testirano prikazom udjela izvoza u ukupnim prihodima. Kao najvažniji pokazatelj uspješnosti uspoređeni su podaci o neto dobiti iz kojih je očito kako poduzeće Kraš d.d. ostvaruje dobit kroz cijelo promatrano razdoblje, dok je industrija istovremeno bilježila gubitak.

Zaključno, može se reći kako je poduzeće Kraš d.d. unatoč negativnom stanju tržišta uzrokovanom padom prodaje konditorskih proizvoda zbog gospodarske krize i pada opće potrošnje stanovništva te liberalizacijom tržišta konditorskih proizvoda nakon ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju kojom je povećan uvoz proizvoda čime je napravljen dodatni pritisak na domaće proizvođače, zatim rastom cijene osnovnih sredstava za rad među kojima se ističe rast cijene kakaovca za 50% i cijene šećera za 15%⁸⁵ uspio zadržati stabilnost i sigurnost poslovanja te ostvariti poslovnu dobit kroz cijelo promatrano razdoblje. Kao dodatna otegotna okolnost u budućnosti pojavljuje se ekspanzija akcijskih prodaja trgovačkih lanaca i navika potrošača da u sve većem postotku kupuju konditorske proizvode po akcijskim cijenama te je cijena postala ključni element odabira robe široke potrošnje obzirom da se 70% proizvoda prodaje po akcijskim cijenama.⁸⁶ Ohrabrujuća je činjenica kako je potrošnja u 2015. godini promijenila trend kretanja i započela s rastom što implicira kako bi buduće poslovne godine mogle biti još uspješnije za poduzeće.

⁸⁵ Internet stranica Poslovni dnevnik, Zadovoljniji ostvarenim izvozom nego prodajom na domaćem tržištu, [online] www.poslovni.hr, 17.11.2016.

⁸⁶ Godišnji izvještaj poduzeća Zvečevo d.d. za 2015. godinu., [online] <http://zse.hr>

LITERATURA

Knjige:

1. Bešvir B., Kako čitati i analizirati financijske izvještaje, RRiF-plus, Zagreb, 2008.
2. Brekalo F., Revizija financijskih izvještaja, Faber&Zgombić Plus, Zagreb,2004.
3. Buble M., Menagement, Ekonomski fakultet u Splitu, Split, 2000.
4. Gulin D. i drugi, Računovodstvo, Ekonomski fakultet, Zagreb, 2003.
5. Habek M., i dr, Temelji računovodstva i analitika knjigovodstva, RRIF-Plus, Zagreb, 2004.
6. Ivanović Z., Financijski menadžment, 2. prošireno izdanje, Sveučilište u Rijeci, Rijeka, 1997.
7. Negro F.Z., Financijski management, Visoka škola za turizam, Šibenik, 2001.
8. Vidučić Lj, Financijski menadžment, VIII. izdanje, RRiF Plus, Zagreb, 2012.
9. Vujević I, Analiza financijskih izvještaja, ST-tisak, Split, 2009.
- 10.Zelenika R., Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela, Sveučilište u Rijeci, Rijeka, 2000.
- 11.Žager K. i dr., Analiza financijskih izvještaja, 2. prošireno izdanje, Masmedia, Zagreb, 2008.

Stručni članci:

1. Bajo A., Upravljanje gotovinom i likvidnošću u Hrvatskoj, Ekonomski fakultet u Zagrebu, [online] <http://web.efzg.hr/dok/FIN/abajo> , 11.8.2016
2. Bolfek B. i dr., Struktura bilance kao pokazatelj lošeg poslovanja, Oeconomica Jadertina 1/2011
3. Bolfek B. i dr., Vertikalna i horizontalna financijska analiza poslovanja tvrtke, Ekonomski vjesnik, 2012.
4. Drljača M., Poslovna uspješnost kao odraz kvalitete Sustava upravljanja, Zagreb, 2010.
5. Dujanić M., Osnove menadžmenta, Veleučilište u Rijeci, Rijeka, 2006,
6. Osmanagić Bedenik N., (3/2005), Analiza poslovanja temeljem godišnjih financijskih izvješća, Računovodstvo, revizija i financije. Zagreb, 2005.

Propisi:

1. Zakon o računovodstvu, Narodne novine broj: 134/15, [online] http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_07_78_1493.html ,15.8.2016.
2. Pravilnik o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja, Narodne novine broj 95/2015, [online] http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_09_96_1849.html , 20.8.2016.

Internet stranice

1. Internet stranica Limun – Leksikon, [online] <http://limun.hr> , 19.8.2016.
2. Internet stranica Euromonitor, Global confectionery market, [online] <http://www.euromonitor.com/>, 29.9.2016.
3. Internet stranica FINA, Poslovanje poduzetnika u djelatnosti NKD 10.82 <http://www.fina.hr>, 29.9.2016.
4. Internet stranica Poslovni dnevnik, Zadovoljniji ostvarenim izvozom nego prodajom na domaćem tržištu, [online] www.poslovni.hr, 17.11.2016.
5. Internet stranica Kraš, O Krašu, [online] <http://www.kras.hr> , 29.9.2016.
6. Internet stranica Zvečevo d.d. – povijest [online] www.zvecevo.hr , 9.11.2016.
7. Internet stranica Zagrebačke burze, [online] <http://zse.hr> , 27.10.2016.
8. Internet stranica Hrvatske narodne banke, Hrvatska – gospodarska kretanja i prognoze, [online] <http://old.hnb.hr> , 24.10.2016.

POPIS SLIKA

Slika 1. Struktura bilance	5
Slika 2. Podjela imovine prema funkciji i njezini pojavnici	6
Slika 3. Temeljni instrumenti i postupci financijske analize	12
Slika 4. Pokazatelji analize financijskih izvještaja	15

POPIS TABLICA

Tablica 1. Shema bilance u Republici Hrvatskoj	6
Tablica 2. Shema računa dobiti i gubitka u Republici Hrvatskoj	8
Tablica 3. Izvještaj o novčanom toku - direktna metoda	10
Tablica 4. Izračun pokazatelja likvidnosti	16
Tablica 5. Izračun pokazatelja zaduženosti	18
Tablica 6. Izračun pokazatelja aktivnosti	19
Tablica 7. Izračun pokazatelja ekonomičnosti	19
Tablica 8. Izračun pokazatelja profitabilnosti	20
Tablica 9. Izračun pokazatelja investiranja	20
Tablica 10. Pregled poslovanja konditorske industrije 2012 - 2015. god.	23
Tablica 11. Najveći poduzetnici po prihodu za 2014. god u NKD 10.82	25
Tablica 12. Kraš d.d. osnovni podaci	26
Tablica 13. Horizontalna analiza bilance - Kraš d.d.	27
Tablica 14. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka - KRAŠ d.d.	30
Tablica 15. Vertikalna analiza bilance - Kraš d.d.	33
Tablica 16. Izračun pokazatelja likvidnosti - Kraš d.d.	38
Tablica 17. Analiza pokazatelja zaduženosti - Kraš d.d.	42
Tablica 18. Pokazatelji aktivnosti Kraš d.d.	46
Tablica 19. Pokazatelji ekonomičnosti - Kraš d.d.	48
Tablica 20. Pokazatelji profitabilnosti - Kraš d.d.	50
Tablica 21. Pokazatelji investiranja - Kraš d.d.	52
Tablica 22. Horizontalna analiza bilance - Zvečevo d.d. skraćeni prikaz	57
Tablica 23. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka - Zvečevo d.d. skraćeni prikaz	57
Tablica 24. Vertikalna analiza bilance - Zvečevo d.d. skraćeni prikaz	58
Tablica 25. Vertikalna analiza Računa dobiti i gubitka - Zvečevo d.d. skraćeni prikaz	58
Tablica 26. Analiza financijskih pokazatelja - Zvečevo d.d.	59
Tablica 27. Horizontalna analiza prihoda konditorske industrije 2012 - 2015	67

POPIS GRAFIKONA

Graf 1. Prihodi i rashodi konditorske industrije 2012 - 2015	23
Graf 2. Izvoz i uvoz konditorske industrije 2012 - 2015	24
Graf 3. Trendovi kretanja strukture Aktive - Kraš d.d.....	28
Graf 4. Trend kretanja strukture pasive bilance - Kraš d.d.	29
Graf 5. Odnos ukupnih prihoda i ukupnih rashoda 2012 - 2015. Kraš d.d.	31
Graf 6. Struktura aktive bilance - Kraš d.d.....	34
Graf 7. Struktura pasive bilance - Kraš d.d.....	34
Graf 8. Struktura prihoda - Kraš d.d.....	36
Graf 9. Struktura rashoda - Kraš d.d.....	37
Graf 10. Koeficijent ubrzane likvidnosti - Kraš d.d.	39
Graf 11. Koeficijent tekuće likvidnosti Kraš d.d.....	40
Graf 12. Koeficijent financijske stabilnosti - Kraš d.d.	41
Graf 13. Koeficijent zaduženosti/vlastitog financiranja - Kraš d.d.	43
Graf 14. Pokazatelji aktivnosti - Kraš d.d.....	47
Graf 15. Pokazatelji profitabilnosti - Kraš d.d.....	52
Graf 16. Komparativna struktura aktive bilance poduzeća Kraš d.d. i Zvečevo d.d. .	61
Graf 17. Komparativna struktura pasive bilance poduzeća Kraš d.d. i Zvečevo d.d.	62
Graf 18. Usporedba koeficijenta tekuće likvidnosti poduzeća Kraš d.d. i Zvečevo d.d.	62
Graf 19. Usporedba koeficijenta financijske stabilnosti poduzeća Kraš d.d. i Zvečevo d.d.	63
Graf 20. Usporedba koeficijenta zaduženosti poduzeća Kraš d.d. i Zvečevo d.d.	63
Graf 21. Usporedba koeficijenta financiranja poduzeća Kraš d.d. i Zvečevo d.d.	64
Graf 22. Usporedba koeficijenta obrtaja ukupne imovine poduzeća Kraš d.d. i Zvečevo d.d.	65
Graf 23. Usporedba ekonomičnosti ukupnog poslovanja poduzeća Kraš d.d. i Zvečevo d.d.	65
Graf 24. Usporedba neto marži profita poduzeća Kraš d.d. i Zvečevo d.d.	66
Graf 25. Usporedba neto rentabilnosti imovine poduzeća Kraš d.d. i Zvečevo d.d. ...	66
Graf 26. Udio izvoza u ukupnim приходима konditorske industrije 2012 -2015. god.	68
Graf 27. Usporedba neto dobiti konditorske industrije 2012 - 2015 god	69

POPIS PRILOGA:

Prilog 1. Bilanca poduzeća Kraš d.d. 2012 – 2015	77
Prilog 2. Račun dobiti i gubitka Kraš d.d. 2012 – 2015	80
Prilog 3. Izvještaj o novčanom tijeku Kraš d.d. 2012 – 2015	82
Prilog 4. Izvještaj o promjenama kapitala Kraš d.d. 2012 - 2015	84
Prilog 5. Bilanca poduzeća Zvečevo d.d. 2012 - 2015.....	85
Prilog 6. Račun dobiti i gubitka Zvečevo d.d. 2012 - 2015.....	88
Prilog 7. Izvještaj o novčanom tijeku Zvečevo d.d. 2012 - 2015	90
Prilog 8. Izvještaj o promjenama kapitala Zvečevo d.d. 2012 - 2015.....	92

Prilog 1. Bilanca poduzeća Kraš d.d. 2012 – 2015

BILANCA 2012 - 2015.					
KRAŠ d.d. Zagreb					
Naziv pozicije	AOP oznaka	2012	2013	2014	2015
1	2	3	4	5	6
AKTIVA					
A) POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	001	0			0
B) DUGOTRAJNA IMOVINA (003+010+020+029+033)	002	640.949.939	606.888.241	569.471.744	564.011.976
I. NEMATERIJALNA IMOVINA (004 do 009)	003	1.113.552	475.948	275.047	277.540
1. Izdaci za razvoj	004	0	0	0	0
2. Koncesije, patenti, licencije, robne i uslužne marke, softver i ostala prava	005	1.107.840	467.660	266.759	277.540
3. Goodwill	006	0	0	0	0
4. Predujmovi za nabavu nematerijalne imovine	007	0	0	0	0
5. Nematerijalna imovina u pripremi	008	5.712	8.288	8.288	0
6. Ostala nematerijalna imovina	009	0	0	0	0
II. MATERIJALNA IMOVINA (011 do 019)	010	414.464.697	404.550.722	394.242.835	404.430.507
1. Zemljište	011	67.736.215	67.900.565	67.900.565	67.900.565
2. Građevinski objekti	012	211.007.081	205.741.208	196.675.758	186.331.424
3. Postrojenja i oprema	013	79.093.747	77.142.262	77.173.279	91.604.271
4. Alati, pogonski inventar i transportna imovina	014	20.910.689	18.575.937	16.408.666	12.891.494
5. Biološka imovina	015	2.711.455	2.502.865	1.614.637	1.696.189
6. Predujmovi za materijalnu imovinu	016	220.545	275.125	3.443.871	610.182
7. Materijalna imovina u pripremi	017	20.564.768	20.991.304	7.023.499	20.234.911
8. Ostala materijalna imovina	018	3.135.769	2.688.227	2.190.576	1.697.310
9. Ulaganje u nekretnine	019	9.084.428	8.733.229	21.811.984	21.464.161
III. DUGOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA (021 do 028)	020	225.371.690	198.991.417	172.052.011	156.405.909
1. Udjeli (dionice) kod povezanih poduzetnika	021	101.805.815	81.675.822	85.675.822	85.675.822
2. Dani zajmovi povezanim poduzetnicima	022	10.018.944	6.760.750	3.390.921	0
3. Sudjelujući interesi (udjeli)	023	8.868.923	9.987.664	10.416.285	10.447.938
4. Zajmovi dani poduzetnicima u kojima postoje sudjelujući interesi	024	0	0	0	0
5. Ulaganja u vrijednosne papire	025	289.112	289.112	289.112	289.112
6. Dani zajmovi, depoziti i slično	026	104.046.880	96.410.971	67.671.123	54.830.468
7. Ostala dugotrajna financijska imovina	027	342.016	3.867.098	4.608.748	5.162.569
8. Ulaganja koja se obračunavaju metodom udjela	028		0	0	0
IV. POTRAŽIVANJA (030 do 032)	029	0	0	0	0
1. Potraživanja od povezanih poduzetnika	030	0	0	0	0
2. Potraživanja po osnovi prodaje na kredit	031	0	0	0	0
3. Ostala potraživanja	032	0	0	0	0
V. ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	033	0	2.870.154	2.901.851	2.898.020
C) KRATKOTRAJNA IMOVINA	034	481.409.841	424.841.487	469.865.863	481.641.893

(035+043+050+058)					
I. ZALIHE (036 do 042)	035	89.313.966	76.354.527	78.101.896	90.425.643
1. Sirovine i materijal	036	52.821.928	49.825.855	50.120.084	57.226.111
2. Proizvodnja u tijeku	037	0	0	0	0
3. Gotovi proizvodi	038	28.064.973	17.708.772	20.388.003	23.584.985
4. Trgovačka roba	039	6.724.724	7.259.678	6.162.796	7.990.614
5. Predujmovi za zalihe	040	699.380	840.360	232.110	633.446
6. Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	041	0	0	0	0
7. Biološka imovina	042	1.002.961	719.862	1.198.903	990.487
II. POTRAŽIVANJA (044 do 049)	043	340.136.042	298.949.009	335.697.378	346.559.919
1. Potraživanja od povezanih poduzetnika	044	150.739.499	122.778.634	127.206.091	142.026.344
3. Potraživanja od sudjelujućih poduzetnika	046	79.700	16.284	0	3.081
4. Potraživanja od zaposlenika i članova poduzetnika	047	2.482.429	762.812	343.109	315.288
5. Potraživanja od države i drugih institucija	048	5.225.572	2.444.581	559.444	1.775.570
6. Ostala potraživanja	049	12.703.727	12.380.517	9.366.204	11.432.788
III. KRATKOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA (051 do 057)	050	16.901.109	20.651.419	21.351.014	17.406.028
1. Udjeli (dionice) kod povezanih poduzetnika	051	0	0	0	0
2. Dani zajmovi povezanim poduzetnicima	052	3.339.648	3.380.375	3.390.921	3.379.226
3. Sudjelujući interesi (udjeli)	053	0	0	0	0
4. Zajmovi dani poduzetnicima u kojima postoje sudjelujući interesi	054	0	0	0	0
5. Ulaganja u vrijednosne papire	055	1.600.000	7.591.014	1.800.000	1.800.000
6. Dani zajmovi, depoziti i slično	056	11.879.050	9.596.611	16.076.038	12.142.284
7. Ostala financijska imovina	057	82.411	83.419	84.055	84.518
IV. NOVAC U BANC I BLAGAJNI	058	35.058.724	28.886.532	34.715.575	27.250.303
D) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	059	1.017.923	1.113.971	14.418.471	9.840.913
E) UKUPNO AKTIVA (001+002+034+059)	060	1.123.377.703	1.032.843.699	1.053.756.078	1.055.494.782
F) IZVANBILANČNI ZAPISI	061	22.338.100	20.646.463	20.631.897	20.626.222
PASIVA					
A) KAPITAL I REZERVE (063+064+065+071+072+075+078)	062	602.988.691	572.650.849	568.904.178	562.755.153
I. TEMELJNI (UPISANI) KAPITAL	063	549.448.400	549.448.400	549.448.400	549.448.400
II. KAPITALNE REZERVE	064	-10.769.310	-14.448.707	-19.946.123	-19.881.893
III. REZERVE IZ DOBITI (066+067-068+069+070)	065	25.025.014	25.429.576	25.736.124	26.440.048
1. Zakonske rezerve	066	25.025.014	25.429.576	25.736.124	26.440.048
2. Rezerve za vlastite dionice	067	2.379.963	6.287.079	23.059.276	28.024.368
3. Vlastite dionice i udjeli (odbitna stavka)	068	2.379.963	6.287.079	23.059.276	28.024.368
4. Statutarne rezerve	069	0	0	0	0
5. Ostale rezerve	070	0	0	0	0
IV. REVALORIZACIJSKE REZERVE	071	-16.051.617	-11.480.616	-10.995.891	891.420
V. ZADRŽANA DOBIT ILI PRENESENI GUBITAK (073-074)	072	47.244.966	17.571.226	10.583.187	-5.879.433
1. Zadržana dobit	073	47.244.966	17.571.226	10.583.187	0
2. Preneseni gubitak	074	0	0	0	5.879.433
VI. DOBIT ILI GUBITAK POSLOVNE GODINE (076-077)	075	8.091.238	6.130.970	14.078.481	11.736.611
1. Dobit poslovne godine	076	8.091.238	6.130.970	14.078.481	11.736.611

2. Gubitak poslovne godine	077	0	0	0	0
VII. MANJINSKI INTERES	078	0	0	0	0
B) REZERVIRANJA (080 do 082)	079	0	0	0	0
1. Rezerviranja za mirovine, otpremnine i slične obveze	080	0	0	0	0
2. Rezerviranja za porezne obveze	081	0	0	0	0
3. Druga rezerviranja	082	0	0	0	0
C) DUGOROČNE OBVEZE (084 do 092)	083	157.413.149	99.454.130	128.802.855	132.220.701
1. Obveze prema povezanim poduzetnicima	084	0	0	0	0
2. Obveze za zajmove, depozite i slično	085	0	29.096	0	0
3. Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	086	88.059.420	47.077.043	88.043.154	86.411.325
4. Obveze za predujmove	087	0	0	0	644.042
5. Obveze prema dobavljačima	088	0	0	0	0
6. Obveze po vrijednosnim papirima	089	0	0	0	0
7. Obveze prema poduzetnicima u kojima postoje sudjelujući interesi	090	67.033.706	50.279.097	38.938.227	43.567.280
8. Ostale dugoročne obveze	091	2.320.023	2.068.894	1.821.474	1.598.054
9. Odgođena porezna obveza	092	0	0	0	0
D) KRATKOROČNE OBVEZE (094 do 105)	093	354.731.476	355.610.781	352.342.068	357.735.052
1. Obveze prema povezanim poduzetnicima	094	55.483.542	46.689.574	39.445.751	26.432.745
2. Obveze za zajmove, depozite i slično	095	1.600.000	2.940.000	2.811.778	3.300.000
3. Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	096	131.132.251	115.785.428	43.094.660	53.640.169
4. Obveze za predujmove	097	15.096	871	38.369	150.808
5. Obveze prema dobavljačima	098	102.520.556	110.067.155	110.447.532	108.324.620
6. Obveze po vrijednosnim papirima	099	0	0	0	0
7. Obveze prema poduzetnicima u kojima postoje sudjelujući interesi	100	34.845.717	53.000.283	120.263.162	136.818.538
8. Obveze prema zaposlenicima	101	8.602.683	7.373.778	9.112.402	8.104.583
9. Obveze za poreze, doprinose i slična davanja	102	8.120.492	13.171.858	16.902.259	13.147.122
10. Obveze s osnove udjela u rezultatu	103	1.341.550	1.016.745	922.521	1.053.669
11. Obveze po osnovi dugotrajne imovine namijenjene prodaji	104	0	0	0	0
12. Ostale kratkoročne obveze	105	11.069.589	5.565.089	9.303.634	6.762.798
E) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEGA RAZDOBLJA	106	8.244.387	5.127.939	3.706.977	2.783.876
F) UKUPNO – PASIVA (062+079+083+093+106)	107	1.123.377.703	1.032.843.699	1.053.756.078	1.055.494.782
G) IZVANBILANČNI ZAPISI	108	22.338.100	20.646.463	20.631.897	20.626.222
DODATAK BILANCI (popunjavanje poduzetnik koji sastavlja konsolidirani godišnji financijski izvještaj)					
A) KAPITAL I REZERVE					
1. Pripisano imateljima kapitala matice	109	0			
2. Pripisano manjinskom interesu	110	0			

IZVOR: Izrada autora na temelju Financijskih izvještaja [online] <http://zse.hr>

Prilog 2. Račun dobiti i gubitka Kraš d.d. 2012 – 2015

RAČUN DOBITI I GUBITKA 2012 - 2015					
KRAŠ d.d. Zagreb					
Naziv pozicije	AOP oznaka	2012	2013	2014	2015
1	2	3	4	5	6
I. POSLOVNI PRIHODI (112+113)	111	892.430.792	868.683.222	884.831.011	887.360.998
1. Prihodi od prodaje	112	850.490.141	856.578.118	863.228.377	867.150.046
2. Ostali poslovni prihodi	113	41.940.651	12.105.104	21.602.634	20.210.952
II. POSLOVNI RASHODI (115+116+120+124+125+126+129+130)	114	871.065.354	848.329.415	858.468.019	864.990.125
1. Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	115	5.947.574	10.704.221	-2.874.614	-2.967.574
2. Materijalni troškovi (117 do 119)	116	591.046.528	584.292.121	599.820.027	613.047.837
a) Troškovi sirovina i materijala	117	326.849.655	327.045.417	351.744.296	369.110.200
b) Troškovi prodane robe	118	178.039.919	172.261.956	158.339.555	152.694.635
c) Ostali vanjski troškovi	119	86.156.954	84.984.748	89.736.176	91.243.002
3. Troškovi osoblja (121 do 123)	120	195.168.049	179.737.209	180.472.865	187.751.120
a) Neto plaće i nadnice	121	115.080.404	107.034.731	106.330.316	112.294.357
b) Troškovi poreza i doprinosa iz plaća	122	53.380.711	49.059.156	48.383.031	48.127.398
c) Doprinosi na plaće	123	26.706.934	23.643.322	25.759.518	27.329.365
4. Amortizacija	124	41.780.285	36.880.076	36.169.783	34.557.475
5. Ostali troškovi	125	35.145.188	33.305.607	35.645.495	30.872.099
6. Vrijednosno usklađivanje (127+128)	126	293.978	1.502.140	7.299	0
a) dugotrajne imovine (osim financijske imovine)	127	0	0	0	0
b) kratkotrajne imovine (osim financijske imovine)	128	293.978	1.502.140	7.299	0
7. Rezerviranja	129	0	0	0	0
8. Ostali poslovni rashodi	130	1.683.752	1.908.041	9.227.164	1.729.168
III. FINANCIJSKI PRIHODI (132 do 136)	131	15.655.288	11.974.263	6.241.460	5.470.914
1. Kamate, tečajne razlike, dividende i slični prihodi iz odnosa s povezanim poduzetnicima	132	6.247.624	4.977.632	2.695.205	1.582.092
2. Kamate, tečajne razlike, dividende, slični prihodi iz odnosa s nepovezanim poduzetnicima i drugim osobama	133	8.991.381	6.804.938	3.303.156	3.374.624
3. Dio prihoda od pridruženih poduzetnika i sudjelujućih interesa	134	0	0	0	0
4. Nerealizirani dobiti (prihodi) od financijske imovine	135	0	0	0	0
5. Ostali financijski prihodi	136	416.283	191.693	243.099	514.198
IV. FINANCIJSKI RASHODI (138 do 141)	137	25.334.808	22.850.039	11.947.155	11.946.302
1. Kamate, tečajne razlike i drugi rashodi s povezanim poduzetnicima	138	3.624.474	2.764.487	9.679	408.419
2. Kamate, tečajne razlike i drugi rashodi iz odnosa s nepovezanim poduzetnicima i drugim osobama	139	21.302.406	19.962.433	11.852.590	11.536.976
3. Nerealizirani gubici (rashodi) od financijske imovine	140	0	0	0	0
4. Ostali financijski rashodi	141	407.928	123.119	84.886	907
V. UDIO U DOBITI OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA	142	0	0	0	0
VI. UDIO U GUBITKU OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA	143	0	0	0	0
VII. IZVANREDNI - OSTALI PRIHODI	144	0	0	0	0
VIII. IZVANREDNI - OSTALI RASHODI	145	0	0	0	0

IX. UKUPNI PRIHODI (111+131+142 + 144)	146	908.086.080	880.657.485	891.072.471	892.831.912
X. UKUPNI RASHODI (114+137+143 + 145)	147	896.400.162	871.179.454	870.415.174	876.936.427
XI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (146-147)	148	11.685.918	9.478.031	20.657.297	15.895.485
1. Dobit prije oporezivanja (146-147)	149	11.685.918	9.478.031	20.657.297	15.895.485
2. Gubitak prije oporezivanja (147-146)	150	0	0	0	0
XII. POREZ NA DOBIT	151	3.594.680	3.347.061	6.578.816	4.158.874
XIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (148-151)	152	8.091.238	6.130.970	14.078.481	11.736.611
1. Dobit razdoblja (149-151)	153	8.091.238	6.130.970	14.078.481	11.736.611
2. Gubitak razdoblja (151-148)	154	0	0	0	0
DODATAK RDG-u (popunjavanje poduzetnik koji sastavlja konsolidirani godišnji financijski izvještaj)					
XIV. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA					
1. Pripisana imateljima kapitala matice	155	0		0	0
2. Pripisana manjinskom interesu	156	0		0	0
IZVJEŠTAJ O OSTALOJ SVEOBUHVAATNOJ DOBITI (popunjavanje poduzetnik obveznik primjene MSFI-a)					
I. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (= 152)	157	8.091.238	6.130.970	14.078.481	11.736.611
II. OSTALA SVEOBUHVAATNA DOBIT/GUBITAK PRIJE POREZA (159 do 165)	158	3.223.246	1.700.847	484.725	18.022
1. Tečajne razlike iz preračuna inozemnog poslovanja	159	0	587.106	56.103	
2. Promjene revalorizacijskih rezervi dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	160	0	0	0	0
3. Dobit ili gubitak s osnove ponovnog vrednovanja financijske imovine raspoložive za prodaju	161	3.223.246	1.113.741	428.622	18.022
4. Dobit ili gubitak s osnove učinkovite zaštite novčanog toka	162	0	0	0	0
5. Dobit ili gubitak s osnove učinkovite zaštite neto ulaganja u inozemstvu	163	0	0	0	0
6. Udio u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti/gubitku pridruženih poduzetnika	164	0	0	0	0
7. Aktuarski dobiti/gubici po planovima definiranih primanja	165	0	0	0	0
III. POREZ NA OSTALU SVEOBUHVAATNU DOBIT RAZDOBLJA	166	644.649	340.169	96.945	3.604
IV. NETO OSTALA SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (158-166)	167	2.578.597	1.360.678	387.780	14.418
V. SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (157+167)	168	10.669.835	7.491.648	14.466.261	11.751.029
DODATAK izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti (popunjavanje poduzetnik koji sastavlja konsolidirani godišnji financijski izvještaj)					
VI. SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA					
1. Pripisana imateljima kapitala matice	169	0			
2. Pripisana manjinskom interesu	170	0			

IZVOR: Izrada autora na temelju Financijskih izvještaja [online] <http://zse.hr>

IZVJEŠTAJ O NOVČANOM TIJEKU - Indirektna metoda

KRAŠ, d.d. Zagreb					
Naziv pozicije	AOP oznaka	2012	2013	2014	2015
1	2	3	4	5	6
NOVČANI TIJEK OD POSLOVNIH AKTIVNOSTI					
1. Dobit prije poreza	001	11.685.919	9.478.031	20.657.297	15.895.485
2. Amortizacija	002	41.780.285	36.880.076	36.169.783	34.557.475
3. Povećanje kratkoročnih obveza	003	0	0	2.777.638	0
4. Smanjenje kratkotrajnih potraživanja	004	22.300.054	41.187.034	0	0
5. Smanjenje zaliha	005	10.235.085	12.959.438	0	0
6. Ostalo povećanje novčanog tijeka	006	472.115	0	0	3.654.458
I. Ukupno povećanje novčanog tijeka od poslovnih aktivnosti (001 do 006)	007	86.473.458	100.504.579	59.604.718	54.107.418
1. Smanjenje kratkoročnih obveza	008	13.176.372	3.971.466	0	22.532.674
2. Povećanje kratkotrajnih potraživanja	009	0	0	40.748.369	10.862.540
3. Povećanje zaliha	010	0	0	1.747.368	12.323.748
4. Ostalo smanjenje novčanog tijeka	011	4.811.585	25.448.639	22.817.551	3.743.250
II. Ukupno smanjenje novčanog tijeka od poslovnih aktivnosti (008 do 011)	012	17.987.957	29.420.105	65.313.288	49.462.212
A1) NETO POVEĆANJE NOVČANOG TIJEKA OD POSLOVNIH AKTIVNOSTI (007-012)	013	68.485.501	71.084.474	0	4.645.206
A2) NETO SMANJENJE NOVČANOG TIJEKA OD POSLOVNIH AKTIVNOSTI (012-007)	014	0	0	5.708.570	0
NOVČANI TIJEK OD INVESTICIJSKIH AKTIVNOSTI					
1. Novčani primici od prodaje dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	015	1.648.452	2.151.173	4.116.637	3.419.384
2. Novčani primici od prodaje vlasničkih i dužničkih instrumenata	016	0	0	0	0
3. Novčani primici od kamata	017	0	0	0	0
4. Novčani primici od dividendi	018	0	0	0	0
5. Ostali novčani primici od investicijskih aktivnosti	019	19.094.239	30.085.433	37.139.575	20.176.563
III. Ukupno novčani primici od investicijskih aktivnosti (015 do 019)	020	20.742.691	32.236.606	41.256.212	23.595.947
1. Novčani izdaci za kupnju dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	021	17.397.534	28.485.218	29.863.143	48.167.025
2. Novčani izdaci za stjecanje vlasničkih i dužničkih financijskih instrumenata	022	70.800	5.000	0	0
3. Ostali novčani izdaci od investicijskih aktivnosti	023	0	0	6.385.632	566.321
IV. Ukupno novčani izdaci od investicijskih aktivnosti (021 do 023)	024	17.468.334	28.490.218	36.248.775	48.733.346
B1) NETO POVEĆANJE NOVČANOG TIJEKA OD INVESTICIJSKIH AKTIVNOSTI (020-024)	025	3.274.357	3.746.388	5.007.437	0
B2) NETO SMANJENJE NOVČANOG TIJEKA OD INVESTICIJSKIH AKTIVNOSTI (024-020)	026	0	0	0	25.137.399
NOVČANI TIJEK OD FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI					
1. Novčani primici od izdavanja vlasničkih i dužničkih financijskih instrumenata	027	0	0	0	0
2. Novčani primici od glavnice kredita, zadužnica, pozajmica i drugih posudbi	028	64.089.345	27.768.502	172.326.442	136.116.627
3. Ostali primici od financijskih aktivnosti	029	0	22.281	0	660.555

V. Ukupno novčani primici od financijskih aktivnosti (027 do 029)	030	64.089.345	27.790.783	172.326.442	136.777.182
1. Novčani izdaci za otplatu glavnice kredita i obveznica	031	110.961.020	81.260.521	148.733.195	105.179.526
2. Novčani izdaci za isplatu dividendi	032	17.736.108	0	0	13.120.060
3. Novčani izdaci za financijski najam	033	0	0	14.356	0
4. Novčani izdaci za otkup vlastitih dionica	034	5.708.308	21.257.537	16.772.198	5.196.522
5. Ostali novčani izdaci od financijskih aktivnosti	035	2.447	6.275.779	276.517	254.153
VI. Ukupno novčani izdaci od financijskih aktivnosti (031 do 035)	036	134.407.883	108.793.837	165.796.266	123.750.261
C1) NETO POVEĆANJE NOVČANOG TIJEKA OD FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI (030-036)	037	0	0	6.530.176	13.026.921
C2) NETO SMANJENJE NOVČANOG TIJEKA OD FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI (036-030)	038	70.318.538	81.003.054	0	0
Ukupno povećanje novčanog tijeka (013 – 014 + 025 – 026 + 037 – 038)	039	1.441.320	0	5.829.043	0
Ukupno smanjenje novčanog tijeka (014 – 013 + 026 – 025 + 038 – 037)	040	0	6.172.192	0	7.465.272
Novac i novčani ekvivalenti na početku razdoblja	041	35.217.404	35.058.724	28.886.532	34.715.575
Povećanje novca i novčanih ekvivalenata	042	1.441.320	0	5.829.043	0
Smanjenje novca i novčanih ekvivalenata	043	0	6.172.192	0	7.465.272
Novac i novčani ekvivalenti na kraju razdoblja	044	36.658.724	28.886.532	34.715.575	27.250.303

IZVOR: Izrada autora na temelju Financijskih izvještaja [online] <http://zse.hr>

Prilog 4. Izvještaj o promjenama kapitala Kraš d.d. 2012 - 2015

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA KAPITALA					
Kraš d.d. Zagreb					
Naziv pozicije	AOP oznaka	2012	2013	2014	2015
1	2	3	4	5	6
1. Upisani kapital	001	549.448.400	549.448.400	549.448.400	549.448.400
2. Kapitalne rezerve	002	-10.769.310	-14.448.707	-19.946.123	-19.881.893
3. Rezerve iz dobiti	003	25.025.014	25.429.576	25.736.124	26.440.048
4. Zadržana dobit ili preneseni gubitak	004	47.244.966	17.571.226	10.583.187	-5.879.433
5. Dobit ili gubitak tekuće godine	005	8.091.238	6.130.970	14.078.481	11.736.611
6. Revalorizacija dugotrajne materijalne imovine	006	0	0	0	0
7. Revalorizacija nematerijalne imovine	007	0	0	0	0
8. Revalorizacija financijske imovine raspoložive za prodaju	008	-16.051.617	-12.067.722	-11.051.994	279.908
9. Ostala revalorizacija	009	0	0	0	0
10. Ukupno kapital i rezerve (AOP 001 do 009)	010	602.988.691	572.063.743	568.848.075	562.143.641
11. Tečajne razlike s naslova neto ulaganja u inozemno poslovanje	011	0	587.106	56.103	611.512
12. Tekući i odgođeni porezi (dio)	012	0	0	0	0
13. Zaštita novčanog tijeka	013	0	0	0	0
14. Promjene računovodstvenih politika	014	0	0	0	0
15. Ispravak značajnih pogrešaka prethodnog razdoblja	015	0	0	0	0
16. Ostale promjene kapitala	016	0	0	0	0
17. Ukupno povećanje ili smanjenje kapitala (AOP 011 do 016)	017	0	587.106	56.103	611.512
17 a. Pripisano imateljima kapitala matice	018				
17 b. Pripisano manjinskom interesu	019				

IZVOR: Izrada autora na temelju Financijskih izvještaja [online] <http://zse.hr>

Prilog 5. Bilanca poduzeća Zvečevo d.d. 2012 - 2015

BILANCA 2012 - 2015					
Obveznik: Zvečevo d.d.					
Naziv pozicije	AOP oznaka	2012	2013	2014	2015
1	2	3	4	5	6
AKTIVA					
A) POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	001				
B) DUGOTRAJNA IMOVINA (003+010+020+029+033)	002	142.519.035	197.220.359	198.802.146	186.901.281
I. NEMATERIJALNA IMOVINA (004 do 009)	003	268.456	185.368	138.103	51.736
1. Izdaci za razvoj	004				
2. Koncesije, patenti, licencije, robne i uslužne marke, softver i ostala prava	005	268.456	185.368	138.103	51.736
3. Goodwill	006				
4. Predujmovi za nabavu nematerijalne imovine	007				
5. Nematerijalna imovina u pripremi	008				
6. Ostala nematerijalna imovina	009				
II. MATERIJALNA IMOVINA (011 do 019)	010	115.432.371	150.587.920	151.353.920	149.048.327
1. Zemljište	011	1.433.005	33.943.643	33.943.643	33.943.643
2. Građevinski objekti	012	27.394.977	29.309.532	30.432.866	30.261.946
3. Postrojenja i oprema	013	61.227.496	83.434.813	83.214.459	83.388.634
4. Alati, pogonski inventar i transportna imovina	014	470.418	693.033	924.994	1.185.793
5. Biološka imovina	015				
6. Predujmovi za materijalnu imovinu	016		173.082		
7. Materijalna imovina u pripremi	017	24.906.475	3.033.817	2.837.958	268.311
8. Ostala materijalna imovina	018				
9. Ulaganje u nekretnine	019				
III. DUGOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA (021 do 028)	020	25.837.138	45.554.050	45.959.560	36.623.109
1. Udjeli (dionice) kod povezanih poduzetnika	021	24.834.425	24.834.425	24.854.425	24.854.425
2. Dani zajmovi povezanim poduzetnicima	022				
3. Sudjelujući interesi (udjeli)	023	131.700	20.164.039	20.547.055	11.368.684
4. Zajmovi dani poduzetnicima u kojima postoje sudjelujući interesi	024				
5. Ulaganja u vrijednosne papire	025				
6. Dani zajmovi, depoziti i slično	026	871.013	555.586	558.080	400.000
7. Ostala dugotrajna financijska imovina	027				
8. Ulaganja koja se obračunavaju metodom udjela	028				
IV. POTRAŽIVANJA (030 do 032)	029	981.070	893.021	1.350.563	1.178.109
1. Potraživanja od povezanih poduzetnika	030				
2. Potraživanja po osnovi prodaje na kredit	031	981.070	893.021	786.165	722.116
3. Ostala potraživanja	032			564.398	455.993
V. ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	033				
C) KRATKOTRAJNA IMOVINA (035+043+050+058)	034	218.464.742	254.028.882	203.344.805	133.233.073
I. ZALIHE (036 do 042)	035	28.623.135	39.500.031	38.957.579	45.999.944
2. Proizvodnja u tijeku	037	3.288.405	6.476.640	8.617.305	13.011.355
3. Gotovi proizvodi	038	8.432.584	10.347.100	9.681.666	9.450.410
4. Trgovačka roba	039	1.375.419	1.438.588	1.029.781	1.174.671
5. Predujmovi za zalihe	040				

6. Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	041				
7. Biološka imovina	042				
II. POTRAŽIVANJA (044 do 049)	043	73.201.057	83.183.849	76.630.722	80.074.069
1. Potraživanja od povezanih poduzetnika	044	35.528.640	39.971.910	48.046.720	54.115.480
2. Potraživanja od kupaca	045	30.092.702	36.962.155	22.673.765	20.134.799
3. Potraživanja od sudjelujućih poduzetnika	046				
4. Potraživanja od zaposlenika i članova poduzetnika	047	130.025	139.677	137.968	132.325
5. Potraživanja od države i drugih institucija	048	5.392.064	2.634.890	786.258	633.992
6. Ostala potraživanja	049	2.057.626	3.475.217	4.986.011	5.057.473
III. KRATKOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA (051 do 057)	050	115.440.682	130.637.152	86.672.823	6.519.449
1. Udjeli (dionice) kod povezanih poduzetnika	051				
2. Dani zajmovi povezanim poduzetnicima	052				
3. Sudjelujući interesi (udjeli)	053				
4. Zajmovi dani poduzetnicima u kojima postoje sudjelujući interesi	054				
5. Ulaganja u vrijednosne papire	055	18.700.000	12.006.500	4.340.000	
6. Dani zajmovi, depoziti i slično	056	76.966.666	118.630.652	82.332.823	6.519.449
7. Ostala financijska imovina	057	19.774.016			
IV. NOVAC U BANC I BLAGAJNI	058	1.199.868	707.850	1.083.681	639.611
D) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	059	1.492.108	1.035.030	3.516.008	2.433.589
E) UKUPNO AKTIVA (001+002+034+059)	060	362.475.885	452.284.271	405.662.959	322.567.943
F) IZVANBILANČNI ZAPISI	061				
PASIVA					
A) KAPITAL I REZERVE (063+064+065+071+072+075+078)	062	63.886.842	82.953.111	101.567.362	92.339.222
I. TEMELJNI (UPISANI) KAPITAL	063	61.561.600	61.561.600	76.474.000	76.474.000
II. KAPITALNE REZERVE	064			25.087.130	25.087.130
III. REZERVE IZ DOBITI (066+067-068+069+070)	065	18.603.051	2.325.242	2.325.242	2.325.242
1. Zakonske rezerve	066	3.078.080	2.325.242	2.325.242	2.325.242
2. Rezerve za vlastite dionice	067	6.156.160	86.146	86.146	86.146
3. Vlastite dionice i udjeli (odbitna stavka)	068	86.146	86.146	86.146	86.146
4. Statutarne rezerve	069				
5. Ostale rezerve	070	9.454.957			
IV. REVALORIZACIJSKE REZERVE	071		32.510.638	32.510.638	32.510.638
V. ZADRŽANA DOBIT ILI PRENESENI GUBITAK (073-074)	072	487.406	0	-16.615.823	-34.829.649
1. Zadržana dobit	073	487.406			
2. Preneseni gubitak	074			16.615.823	34.829.649
VI. DOBIT ILI GUBITAK POSLOVNE GODINE (076-077)	075	-16.765.215	-13.444.369	-18.213.825	-9.228.139
1. Dobit poslovne godine	076				
2. Gubitak poslovne godine	077	16.765.215	13.444.369	18.213.825	9.228.139
VII. MANJINSKI INTERES	078				
B) REZERVIRANJA (080 do 082)	079	819.479	673.877	744.424	742.976
1. Rezerviranja za mirovine, otpremnine i slične obveze	080	819.479	673.877	744.424	742.976
2. Rezerviranja za porezne obveze	081				
3. Druga rezerviranja	082				
C) DUGOROČNE OBVEZE (084 do 092)	083	69.107.681	63.168.921	28.228.455	51.019.948
1. Obveze prema povezanim poduzetnicima	084				
2. Obveze za zajmove, depozite i slično	085	11.491.276	8.308.152	5.000.443	1.661.066
3. Obveze prema bankama i drugim	086	56.839.547	54.132.127	22.557.930	45.781.997

financijskim institucijama					
4. Obveze za predujmove	087				
5. Obveze prema dobavljačima	088				
6. Obveze po vrijednosnim papirima	089				
7. Obveze prema poduzetnicima u kojima postoje sudjelujući interesi	090				
8. Ostale dugoročne obveze	091	776.858	728.642	670.082	3.576.885
9. Odgođena porezna obveza	092				
D) KRATKOROČNE OBVEZE (094 do 105)	093	228.079.647	304.674.180	274.179.550	177.921.717
1. Obveze prema povezanim poduzetnicima	094	3.411.988	195.370	345.266	67.467
2. Obveze za zajmove, depozite i slično	095	44.195.993	71.011.156	61.789.502	70.386.332
3. Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	096	40.972.196	30.005.576	62.165.349	28.324.550
4. Obveze za predujmove	097				20.985
5. Obveze prema dobavljačima	098	57.371.890	73.736.567	59.689.402	66.094.968
6. Obveze po vrijednosnim papirima	099	74.900.000	120.900.000	79.900.000	
7. Obveze prema poduzetnicima u kojima postoje sudjelujući interesi	100				
8. Obveze prema zaposlenicima	101	1.963.279	1.810.431	1.494.931	1.939.945
9. Obveze za poreze, doprinose i slična davanja	102	5.118.822	5.700.131	8.321.427	8.837.112
10. Obveze s osnove udjela u rezultatu	103	45.927	45.927	45.927	45.927
11. Obveze po osnovi dugotrajne imovine namijenjene prodaji	104				
12. Ostale kratkoročne obveze	105	99.552	1.269.022	427.746	2.204.431
E) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEGA RAZDOBLJA	106	582.236	814.182	943.168	544.080
F) UKUPNO – PASIVA (062+079+083+093+106)	107	362.475.885	452.284.271	405.662.959	322.567.943
G) IZVANBILANČNI ZAPISI	108				
DODATAK BILANCI (popunjava poduzetnik koji sastavlja konsolidirani godišnji financijski izvještaj)					
A) KAPITAL I REZERVE					
1. Pripisano imateljima kapitala matice	109				
2. Pripisano manjinskom interesu	110				

IZVOR: Izrada autora na temelju Financijskih izvještaja [online] <http://zse.hr>

Prilog 6. Račun dobiti i gubitka Zvečevo d.d. 2012 - 2015

RAČUN DOBITI I GUBITKA 2012 -2015					
Zvečevo d.d.					
Naziv pozicije	AOP oznaka	2012	2013	2014	2015
1	2	3	4	5	6
I. POSLOVNI PRIHODI (112+113)	111	188.873.958	166.347.684	146.701.588	157.089.431
1. Prihodi od prodaje	112	179.062.121	162.677.256	136.372.164	149.827.608
2. Ostali poslovni prihodi	113	9.811.837	3.670.428	10.329.424	7.261.823
II. POSLOVNI RASHODI (115+116+120+124+125+126+129+130)	114	197.684.417	169.544.874	157.419.628	158.944.161
1. Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	115	1.895.518	-6.140.949	-2.269.228	-4.779.715
2. Materijalni troškovi (117 do 119)	116	136.683.405	123.987.872	116.777.163	122.205.790
a) Troškovi sirovina i materijala	117	106.116.919	98.803.833	93.695.338	91.373.682
b) Troškovi prodane robe	118	12.360.288	9.314.118	7.173.967	13.074.567
c) Ostali vanjski troškovi	119	18.206.198	15.869.921	15.907.858	17.757.541
3. Troškovi osoblja (121 do 123)	120	29.067.228	25.197.642	20.468.006	20.965.166
a) Neto plaće i nadnice	121	18.513.081	16.440.537	13.250.982	13.671.060
b) Troškovi poreza i doprinosa iz plaća	122	6.581.914	5.444.034	4.302.890	4.291.931
c) Doprinosi na plaće	123	3.972.233	3.313.071	2.914.134	3.002.175
4. Amortizacija	124	3.612.353	3.865.595	4.050.618	4.138.236
5. Ostali troškovi	125	10.934.771	12.171.965	11.430.339	9.920.321
6. Vrijednosno usklađivanje (127+128)	126	0	0	0	0
a) dugotrajne imovine (osim financijske imovine)	127				
b) kratkotrajne imovine (osim financijske imovine)	128				
7. Rezerviranja	129	9.485	25.250	164.721	43.237
8. Ostali poslovni rashodi	130	15.481.657	10.437.499	6.798.009	6.451.126
III. FINACIJSKI PRIHODI (132 do 136)	131	5.674.093	1.201.228	4.830.656	4.689.183
1. Kamate, tečajne razlike, dividende i slični prihodi iz odnosa s povezanim poduzetnicima	132	264.850	552.397	220.113	158.409
2. Kamate, tečajne razlike, dividende, slični prihodi iz odnosa s nepovezanim poduzetnicima i drugim osobama	133	3.486.163	628.989	620.047	1.144.272
3. Dio prihoda od pridruženih poduzetnika i sudjelujućih interesa	134				
4. Nerealizirani dobiti (prihodi) od financijske imovine	135				
5. Ostali financijski prihodi	136	1.923.080	19.842	3.990.496	3.386.502
IV. FINACIJSKI RASHODI (138 do 141)	137	13.628.849	11.448.407	12.326.441	12.062.592
1. Kamate, tečajne razlike i drugi rashodi s povezanim poduzetnicima	138	206.149	99.411	64.165	345.222
2. Kamate, tečajne razlike i drugi rashodi iz odnosa s nepovezanim poduzetnicima i drugim osobama	139	13.294.679	11.294.629	12.262.276	11.717.370
3. Nerealizirani gubici (rashodi) od financijske imovine	140				
4. Ostali financijski rashodi	141	128.021	54.367		
V. UDIO U DOBITI OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA	142				
VI. UDIO U GUBITKU OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA	143				
VII. IZVANREDNI - OSTALI PRIHODI	144				

VIII. IZVANREDNI - OSTALI RASHODI	145				
IX. UKUPNI PRIHODI (111+131+142 + 144)	146	194.548.051	167.548.912	151.532.244	161.778.614
X. UKUPNI RASHODI (114+137+143 + 145)	147	211.313.266	180.993.281	169.746.069	171.006.753
XI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (146-147)	148	-16.765.215	-13.444.369	-18.213.825	-9.228.139
1. Dobit prije oporezivanja (146-147)	149	0	0	0	0
2. Gubitak prije oporezivanja (147-146)	150	16.765.215	13.444.369	18.213.825	9.228.139
XII. POREZ NA DOBIT	151				
XIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (148-151)	152	-16.765.215	-13.444.369	-18.213.825	-9.228.139
1. Dobit razdoblja (149-151)	153	0	0	0	0
2. Gubitak razdoblja (151-148)	154	16.765.215	13.444.369	18.213.825	9.228.139
DODATAK RDG-u (popunjavanje poduzetnik koji sastavlja konsolidirani godišnji financijski izvještaj)					
XIV. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA					
1. Pripisana imateljima kapitala matice	155				
2. Pripisana manjinskom interesu	156				
IZVJEŠTAJ O OSTALOJ SVEOBUHVAATNOJ DOBITI (popunjavanje poduzetnik obveznik primjene MSFI-a)					
I. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (= 152)	157	-16.765.215	-13.444.369	-18.213.825	-9.228.139
II. OSTALA SVEOBUHVAATNA DOBIT/GUBITAK PRIJE POREZA (159 do 165)	158	0	32.510.638	0	0
1. Tečajne razlike iz preračuna inozemnog poslovanja	159				
2. Promjene revalorizacijskih rezervi dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	160		32.510.638		
3. Dobit ili gubitak s osnove ponovnog vrednovanja financijske imovine raspoložive za prodaju	161				
4. Dobit ili gubitak s osnove učinkovite zaštite novčanog toka	162				
5. Dobit ili gubitak s osnove učinkovite zaštite neto ulaganja u inozemstvu	163				
6. Udio u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti/gubitku pridruženih poduzetnika	164				
7. Aktuarski dobici/gubici po planovima definiranih primanja	165				
III. POREZ NA OSTALU SVEOBUHVAATNU DOBIT RAZDOBLJA	166				
IV. NETO OSTALA SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (158-166)	167	0	32.510.638	0	0
V. SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (157+167)	168	-16.765.215	19.066.269	-18.213.825	-9.228.139
DODATAK Izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti (popunjavanje poduzetnik koji sastavlja konsolidirani godišnji financijski izvještaj)					
VI. SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA					
1. Pripisana imateljima kapitala matice	169				
2. Pripisana manjinskom interesu	170				

IZVOR: Izrada autora na temelju Financijskih izvještaja [online] <http://zse.hr>

Prilog 7. Izvještaj o novčanom tijeku Zvečevo d.d. 2012 - 2015

IZVJEŠTAJ O NOVČANOM TIJEKU - Indirektna metoda 2012 - 2015					
Zvečevo d.d.					
Naziv pozicije	AOP oznaka	2012	2013	2014	2015
1	2	3	4	5	6
NOVČANI TIJEK OD POSLOVNIH AKTIVNOSTI					
1. Dobit prije poreza	001	-16.765.215	-13.444.369	-18.213.825	-9.228.139
2. Amortizacija	002	3.612.353	3.865.595	4.050.618	4.138.236
3. Povećanje kratkoročnih obveza	003	12.215.607	16.472.959	466.253	15.853.435
4. Smanjenje kratkotrajnih potraživanja	004	10.324.905			
5. Smanjenje zaliha	005	308.914			
6. Ostalo povećanje novčanog tijeka	006	459.207	1.008.202		
I. Ukupno povećanje novčanog tijeka od poslovnih aktivnosti (001 do 006)	007	10.155.771	7.902.387	-13.696.954	10.763.532
1. Smanjenje kratkoročnih obveza	008				
2. Povećanje kratkotrajnih potraživanja	009		11.816.449	1.946.307	10.978.508
3. Povećanje zaliha	010		10.876.897	336.308	7.042.365
4. Ostalo smanjenje novčanog tijeka	011	1.051.763		3.769.315	1.666.989
II. Ukupno smanjenje novčanog tijeka od poslovnih aktivnosti (008 do 011)	012	1.051.763	22.693.346	6.051.930	19.687.862
A1) NETO POVEĆANJE NOVČANOG TIJEKA OD POSLOVNIH AKTIVNOSTI (007-012)	013	9.104.008	0	0	0
A2) NETO SMANJENJE NOVČANOG TIJEKA OD POSLOVNIH AKTIVNOSTI (012-007)	014	0	14.790.959	19.748.884	8.924.330
NOVČANI TIJEK OD INVESTICIJSKIH AKTIVNOSTI					
1. Novčani primici od prodaje dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	015				
2. Novčani primici od prodaje vlasničkih i dužničkih instrumenata	016				11.559.871
3. Novčani primici od kamata	017	1.894.925			
4. Novčani primici od dividendi	018				
5. Ostali novčani primici od investicijskih aktivnosti	019	102.662.823	314.955.339	409.178.768	240.277.372
III. Ukupno novčani primici od investicijskih aktivnosti (015 do 019)	020	104.557.748	314.955.339	409.178.768	251.837.243
1. Novčani izdaci za kupnju dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	021	7.973.153	6.220.558	5.263.916	1.635.769
2. Novčani izdaci za stjecanje vlasničkih i dužničkih financijskih instrumenata	022			20.000	
3. Ostali novčani izdaci od investicijskih aktivnosti	023	22.318.789	300.474.245	398.983.016	244.397.456
IV. Ukupno novčani izdaci od investicijskih aktivnosti (021 do 023)	024	30.291.942	306.694.803	404.266.932	246.033.225
B1) NETO POVEĆANJE NOVČANOG TIJEKA OD INVESTICIJSKIH AKTIVNOSTI (020-024)	025	74.265.806	8.260.536	4.911.836	5.804.018
B2) NETO SMANJENJE NOVČANOG TIJEKA OD INVESTICIJSKIH AKTIVNOSTI (024-020)	026	0	0	0	0
NOVČANI TIJEK OD FINACIJSKIH AKTIVNOSTI					
1. Novčani primici od izdavanja vlasničkih i dužničkih financijskih instrumenata	027			39.999.530	
2. Novčani primici od glavnice kredita, zadužnica, pozajmica i drugih posudbi	028	67.375.192	204.664.242	275.351.013	203.781.707
3. Ostali primici od financijskih aktivnosti	029	19.760.000	21.150.000	24.736.267	6.276.865
V. Ukupno novčani primici od financijskih aktivnosti (027 do 029)	030	87.135.192	225.814.242	340.086.810	210.058.572
1. Novčani izdaci za otplatu glavnice kredita i obveznica	031	89.732.655	217.714.296	323.524.287	207.237.499

2. Novčani izdaci za isplatu dividendi	032				
3. Novčani izdaci za financijski najam	033	2.243.056	2.061.541	1.349.644	144.831
4. Novčani izdaci za otkup vlastitih dionica	034				
5. Ostali novčani izdaci od financijskih aktivnosti	035	80.208.000			
VI. Ukupno novčani izdaci od financijskih aktivnosti (031 do 035)	036	172.183.711	219.775.837	324.873.931	207.382.330
C1) NETO POVEĆANJE NOVČANOG TIJEKA OD FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI (030-036)	037	0	6.038.405	15.212.879	2.676.242
C2) NETO SMANJENJE NOVČANOG TIJEKA OD FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI (036-030)	038	85.048.519	0	0	0
Ukupno povećanje novčanog tijeka (013 – 014 + 025 – 026 + 037 – 038)	039	0	0	375.831	0
Ukupno smanjenje novčanog tijeka (014 – 013 + 026 – 025 + 038 – 037)	040	1.678.705	492.018	0	444.070
Novac i novčani ekvivalenti na početku razdoblja	041	2.878.573	1.199.868	707.850	1.083.681
Povećanje novca i novčanih ekvivalenata	042			375.831	
Smanjenje novca i novčanih ekvivalenata	043	1.678.705	492.018		444.070
Novac i novčani ekvivalenti na kraju razdoblja	044	1.199.868	707.850	1.083.681	639.611

IZVOR: Izrada autora na temelju Financijskih izvještaja [online] <http://zse.hr>

Prilog 8. Izvještaj o promjenama kapitala Zvečevo d.d. 2012 - 2015

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA KAPITALA 2012 -2015					
Zvečevo d.d.					
Naziv pozicije	AOP oznaka	2012	2013	2014	2015
1	2	3	4	5	6
1. Upisani kapital	001	61.561.600	61.561.600	76.474.000	76.474.000
2. Kapitalne rezerve	002			25.087.130	25.087.130
3. Rezerve iz dobiti	003	18.603.051	2.325.242	2.325.242	2.325.242
4. Zadržana dobit ili preneseni gubitak	004	487.406		-16.615.823	-34.829.649
5. Dobit ili gubitak tekuće godine	005	-16.765.215	-13.444.369	-18.213.825	-9.228.139
6. Revalorizacija dugotrajne materijalne imovine	006		32.510.638	32.510.638	32.510.638
7. Revalorizacija nematerijalne imovine	007				
8. Revalorizacija financijske imovine raspoložive za prodaju	008				
9. Ostala revalorizacija	009				
10. Ukupno kapital i rezerve (AOP 001 do 009)	010	63.886.842	82.953.111	101.567.362	92.339.222
11. Tečajne razlike s naslova neto ulaganja u inozemno poslovanje	011				
12. Tekući i odgođeni porezi (dio)	012				
13. Zaštita novčanog tijeka	013				
14. Promjene računovodstvenih politika	014				
15. Ispravak značajnih pogrešaka prethodnog razdoblja	015				
16. Ostale promjene kapitala	016				
17. Ukupno povećanje ili smanjenje kapitala (AOP 011 do 016)	017	0	0	0	0
17 a. Pripisano imateljima kapitala matice	018				
17 b. Pripisano manjinskom interesu	019				

IZVOR: Izrada autora na temelju Financijskih izvještaja [online] <http://zse.hr>